

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ สารสนเทศศาสตร์ ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์ หมู่ 2
จังหวัดกาฬสินธุ์

สิริกร จิตภักดี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการแหล่งการเรียนรู้

สิงหาคม 2557

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

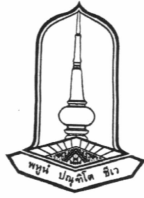

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ สารสนเทศศาสตร์ ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกฤตินารายณ์ หมู่ 2
จังหวัดกาฬสินธุ์

สิริกร จิตภักดี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการแหล่งการเรียนรู้
สิงหาคม 2557
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้าอิสระของ
นางสิริกร จิตภักดี แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการแหล่งการเรียนรู้ ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

(ผศ.ดร.ฉันทนา เวชโอสถศักดิ์ดา)

ประธานกรรมการ

(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

(ผศ.ดร.แกมกาญจน์ สมประเสริฐศรี)

กรรมการ

(อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ)

(อาจารย์ ดร.ชากากฤษ เหลี่ยมไธสง)

กรรมการ

(อาจารย์บัณฑิตศึกษาภายนอกภาควิชา)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการแหล่งการเรียนรู้ ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

(ผศ.ดร.สุจิน บุตรดีสุวรรณ)

ผู้รักษาการคณบดีคณะวิทยาการสารสนเทศ

(ศ.ดร.ประดิษฐ์ เทอดทูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ..๕.. เดือน ..๗.๑..... พ.ศ. 2557

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แกมกาญจน์ สมประเสริฐศรี อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ สนับสนุนให้กำลังใจและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ศึกษาค้นคว้ามาโดยตลอด ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา เวชโอสถศักดิ์ดา ประธานกรรมการสอบ และอาจารย์ ดร.คชาภุช เหลี่ยมไธสง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ เสนอข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยตรวจแก้ไขให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ผู้ศึกษาค้นคว้าประทับใจในความกรุณาของอาจารย์ในภาควิชาสาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ทุกท่านที่ได้อบรม สั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ประสบการณ์ที่ดีและมีคุณค่าอย่างยิ่งแก่ผู้ศึกษาค้นคว้าจนสำเร็จการศึกษาและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการเพชรดำ ธนุศรี ผู้อำนวยการศุภรพิชญ์ เชิดชน และนางสาวน้ำลิน เทียบแก้ว บรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งทั้ง 3 ท่านผู้เชี่ยวชาญ ที่ช่วยตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย แบบสอบถาม ได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือให้มีความถูกต้องและกระชับ ชัดเจน จนสามารถนำไปเก็บข้อมูลได้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะครูโรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์หมู่ 2 ทุกคน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อเคน- คุณแม่คำผัน ทิพย์ศิริ และขอขอบคุณสามี นายอธิปติ จิตภักดี ที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษาค้นคว้าตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์จากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอมอบบูชาพระคุณ บิดา มารดา และบูรพาจารย์ที่ให้การศึกษา อบรมสั่งสอน ให้มีสติปัญญาและคุณธรรม เป็นเครื่องชี้นำความสำเร็จในชีวิต และหน้าที่การงาน

สิริกร จิตภักดี

ชื่อเรื่อง	การจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ สารสนเทศศาสตร์ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุณินารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์
ผู้ศึกษา	นางสิริกร จิตภักดี
ปริญญา	ศศ.ม. สาขาวิชา การจัดการแหล่งการเรียนรู้
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แกมกาญจน์ สมประเสริฐศรี
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2557

บทคัดย่อ

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ สารสนเทศศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุณินารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความมุ่งหมายของการศึกษา (1) เพื่อศึกษาสภาพการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุณินารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ (2) เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุณินารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สารสนเทศศาสตร์ (3) เพื่อศึกษาการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุณินารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สารสนเทศศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง ที่ศึกษาในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนนิคมกุณินารายณ์หมู่ 2 อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ (1) แบบสอบถามสภาพการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (2) แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ (3) แบบวัดการรู้สารสนเทศ หลังการจัดกิจกรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้

1. สภาพการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุณินารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า แหล่งสืบค้นสารสนเทศที่นักเรียนใช้มากที่สุด คือ ห้องสมุดโรงเรียน รองลงมาคืออินเทอร์เน็ต แหล่งเรียนรู้อื่นๆ ในชุมชน พบว่า นักเรียนใช้มากที่สุด คือ ห้องสมุดประชาชน รองลงมาเป็นพิพิธภัณฑ์ วัด กิจกรรมที่ห้องสมุดจัดให้กับนักเรียนมากที่สุด คือ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน รองลงมาคือ อ่านข่าวเที่ยงวัน

2. แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ สารสนเทศศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. การรู้สารสนเทศของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุณินารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สารสนเทศศาสตร์ ปรากฏว่านักเรียนมีความสามารถตามมาตรฐานการรู้สารสนเทศสำหรับนักเรียนไทย ที่เรียกว่า “6 รู้ (6 Knows)” ได้ทุกมาตรฐาน เกินกว่าร้อยละ 80

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพประกอบ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ภูมิหลัง	1
1.2 ความมุ่งหมายของการศึกษา	3
1.3 คำถามของการศึกษา	3
1.4 ความสำคัญของการศึกษา	4
1.5 ขอบเขตของการศึกษา	4
1.6 กรอบแนวคิดในการศึกษา	5
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 การรู้สารสนเทศ	7
2.2 การสอนการรู้สารสนเทศ	23
2.3 กิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ	25
2.4 บริบทโรงเรียนนิคมกุนารายณ์ หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์	28
2.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	32
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
2.6.1 การรู้สารสนเทศของนักเรียน	44
2.6.2 การส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียน	46
2.6.3 การบูรณาการการรู้สารสนเทศ	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	50
3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา	50
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	51
3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	51
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
3.5 การจัดการกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	58
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	59

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
4.2 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	71
5.1 ความมุ่งหมายของการศึกษา	71
5.2 สรุปผล	71
5.3 อภิปรายผล	72
5.4 ข้อเสนอแนะ	73
เอกสารอ้างอิง	75
ภาคผนวก	82
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม สภาพการรู้สารสนเทศของนักเรียน	83
ภาคผนวก ข แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ	86
ภาคผนวก ค แบบวัดการรู้สารสนเทศและผลประเมินแบบวัดจากผู้เชี่ยวชาญ	112
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	122
ประวัติย่อผู้ศึกษา	127

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตาราง 1	เกณฑ์การประเมินมาตรฐานการรู้สารสนเทศของนักเรียนไทย	22
ตาราง 2	ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐาน ส. 3.1	34
ตาราง 3	ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐาน ส. 3.2	35
ตาราง 4	วิเคราะห์แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ และเนื้อหา	53
ตาราง 5	ปฏิทินกำหนดการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ	57
ตาราง 6	สภาพการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกฤณารายณ์ หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ ก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ	62
ตาราง 7	ผลประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ โดยผู้เชี่ยวชาญ	64
ตาราง 8	การรู้สารสนเทศตามมาตรฐานที่ 1	65
ตาราง 9	การรู้สารสนเทศตามมาตรฐานที่ 2	66
ตาราง 10	การรู้สารสนเทศตามมาตรฐานที่ 3	67
ตาราง 11	การรู้สารสนเทศตามมาตรฐานที่ 4	68
ตาราง 12	การรู้สารสนเทศตามมาตรฐานที่ 5	69
ตาราง 13	การรู้สารสนเทศตามมาตรฐานที่ 6	70
ตาราง 14	แบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง ผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบและผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน	111
ตาราง 15	แบบวัดการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระเศรษฐศาสตร์	114
ตาราง 16	เฉลยแบบวัดการรู้สารสนเทศ หลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ	118
ตาราง 17	ผลการประเมินแบบสอบถามสภาพการรู้สารสนเทศ โดยผู้เชี่ยวชาญ	119
ตาราง 18	ผลการประเมินความสอดคล้องของข้อสอบกับมาตรฐานและตัวชี้วัด เรื่องการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	120

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 แผนภาพกรอบแนวคิดในการศึกษา

หน้า

5

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลัง

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลให้การผลิตและการใช้สารสนเทศมีการขยายตัวในปริมาณเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งมีความรู้และข้อมูลใหม่ๆ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวดเร็วและมีปริมาณมาก สารสนเทศยังเข้าไปมีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในแง่ของการใช้สารสนเทศในการตัดสินใจและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น (ประภาส พาวินันท์, 2542) บุคคลในสังคมสารสนเทศต้องปรับตัวให้เหมาะสมกับสังคมและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป กล่าวคือต้องเป็นบุคคลที่รู้จักการแสวงหาความรู้และเรียนรู้ตลอดเวลา รู้จักใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศในรูปแบบต่างๆ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต การเรียนรู้ในสังคมสารสนเทศเป็นกระบวนการที่พัฒนาคนให้มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญ (อมรรวิชช์ นาครทรรพ, 2540)

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (2540-2544) จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559) ได้เน้นสาระเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งสาระดังกล่าวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบและการจัดการศึกษาของชาติ ทั้งนี้เพราะการศึกษาถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนามนุษย์ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ ทำให้บุคคลเป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจและสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม เป็นที่มาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งนำมาสู่การปฏิรูปการศึกษา และการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 31) การสอนจะต้องมุ่งเน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดให้ผู้เรียน เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น มีนิสัยรักการอ่าน เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 แบ่งการศึกษาเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งในระดับประถมศึกษานั้นเป็นระดับการศึกษาที่มุ่งเน้นทักษะพื้นฐาน ด้านการอ่าน การเขียน การคำนวณ การคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม พื้นฐานความเป็นมนุษย์และการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 2) อย่างไรก็ตาม การที่บุคคลจะมีความสามารถในการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น ผู้เรียนจะต้องมีความเข้าใจในกระบวนการศึกษาวิเคราะห์ โดยเน้นการวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง รู้จักแหล่งและวิธีการเข้าถึงสารสนเทศ รู้จักการวิเคราะห์ สังเคราะห์สารสนเทศ เพื่อจะนำมาใช้ในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจของตนเองได้อย่างถูกต้อง ซึ่งความรู้และทักษะเหล่านี้คือ การรู้สารสนเทศ (Information Literacy) ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ, 2543) สำหรับการรู้สารสนเทศในประเทศไทยนั้น ชูติมา สัจจานันท์ (2554: 19-20) ได้เสนอมาตรฐานการ

รู้สารสนเทศสำหรับนักเรียนไทย ที่เรียกว่า “6 รู้ (6 Knows)” คือ 1) รู้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของสารสนเทศ 2) รู้และเข้าถึงแหล่งสารสนเทศและใช้เครื่องมือค้นหาสารสนเทศ 3) รู้วิเคราะห์ ประเมินและเลือกสารสนเทศที่ต้องการ 4) รู้รวบรวม จัดระบบและสังเคราะห์สารสนเทศ 5) รู้และสามารถใช้สารสนเทศผลิตและนำเสนอผลงานอย่างสร้างสรรค์ 6) รู้จริยธรรมเคารพกฎหมาย มีความรับผิดชอบต่อสังคมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศ ตัวแบบและมาตรฐานการเรียนรู้สารสนเทศดังกล่าวล้วนเป็นทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้สารสนเทศแก่นักเรียน การเรียนการสอนในปัจจุบันนั้น นอกจากผู้เรียนจะต้องอ่านออก เขียนได้ คิดเป็น คำนวณเป็นแล้วยังต้องมีทักษะการเรียนรู้สารสนเทศด้วย เนื่องจาก การรู้สารสนเทศเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Nimon, 2002)

การบูรณาการการเรียนรู้สารสนเทศกับการเรียนการสอนในสถานศึกษาเป็นที่ยอมรับว่าเป็นวิธีที่ได้ผลดี การเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการสอนที่ผสมผสานเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในองค์รวมอย่างเป็นธรรมชาติและสอดคล้องกับสภาพจริง การบูรณาการการเรียนรู้สารสนเทศเข้ากับหลักสูตรหรือรายวิชาเพื่อมุ่งการพัฒนาทักษะการเรียนรู้สารสนเทศแก่นักเรียน รูปแบบการบูรณาการที่ปรากฏ ในงานวิจัยเป็นการสอนการเรียนรู้สารสนเทศที่สอดคล้องกับเนื้อหารายวิชาและกิจกรรมการเรียนในรายวิชานั้นๆ เช่น วุชชิตา สุภักควนิช (2547: 59) ศึกษาวิจัยการบูรณาการการเรียนรู้สารสนเทศในกระบวนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตกาฬสินธุ์ พบว่า การเรียนการสอนโดยวิธีการบูรณาการการเรียนรู้สารสนเทศเข้าไปในรายวิชาภาษาอังกฤษ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาของบทเรียนที่มีความหลากหลาย และได้ค้นคว้าความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ใหม่ ๆ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ และแววตา เตชะทวิวรรณ (2552: 117) ศึกษาวิจัยการบูรณาการการเรียนรู้สารสนเทศในระบบจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พบว่า สามารถทำให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองและมีทักษะการเรียนรู้สารสนเทศสูงมากขึ้น ตัวแบบการบูรณาการการเรียนรู้สารสนเทศนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ เนื่องจากการรู้สารสนเทศสอดคล้องกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเป็นการเรียนรู้ที่นำไปปฏิบัติได้จริงในรายวิชา

โรงเรียนนิคมกฤณารายณ์หมู่ 2 อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นสถานศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นโรงเรียนนำร่องด้านหลักสูตร ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โรงเรียนจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ศูนย์บริการสนับสนุนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน และวิทยากรท้องถิ่นจากภายนอก ฯลฯ การสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอนให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน แต่การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ยังไม่สามารถตอบสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในด้านการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากผู้เรียนขาดทักษะในการแสวงหาความรู้ ขาดทักษะในการสืบค้นสารสนเทศ และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จากผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ

ประจำปีการศึกษา 2553 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในระดับโรงเรียน สาระเศรษฐศาสตร์ ได้คะแนน เฉลี่ยร้อยละ 31.74 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2553: 2)

ผู้ศึกษาซึ่งปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกฤณารายณ์หมู่ 2 อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า สาระเศรษฐศาสตร์ มีเนื้อหาที่ยากแก่การเข้าใจ และเนื้อหาบางเรื่องต้องเปลี่ยนไปตามยุคสมัย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขาดสื่อการเรียนรู้ที่จะกระตุ้นความสนใจของนักเรียน การจัดกิจกรรมไม่น่าสนใจ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาและพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศ สาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกฤณารายณ์หมู่ 2 เพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้าเป็นสารสนเทศในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศ ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถเข้าถึงสารสนเทศได้และได้รับประโยชน์จากการใช้สารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า โดยใช้มาตรฐานการเรียนรู้สารสนเทศสำหรับนักเรียนไทย ที่เรียกว่า “6 รู้ (6 Knows)” เนื่องจากการรู้สารสนเทศเป็นทั้งความรู้ ความสามารถ ทักษะและกระบวนการอันเป็นประโยชน์ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิต และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (ชุตินา สัจจามันท์, 2554: 13-22)

1.2 ความมุ่งหมายของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการเรียนรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกฤณารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์

1.2.2 เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกฤณารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สาระเศรษฐศาสตร์

1.2.3 เพื่อศึกษาการเรียนรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกฤณารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สาระเศรษฐศาสตร์

1.3 คำถามของการศึกษา

1.3.1 สภาพการเรียนรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกฤณารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์เป็นอย่างไร

1.3.2 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกฤณารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สาระเศรษฐศาสตร์ เป็นอย่างไร

1.3.3 การเรียนรู้สารสนเทศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกฤณารายณ์หมู่ 2 สาระเศรษฐศาสตร์ เป็นอย่างไร

1.4 ความสำคัญของการศึกษา

1.4.1 ได้กิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถเข้าถึงสารสนเทศและได้รับประโยชน์จากการใช้สารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

1.4.2 ได้แนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศที่สามารถ นำไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาอื่นได้

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.5.1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์หมู่ 2 อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 61 คน

1.5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์หมู่ 2 อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.5.2 ขอบเขตเนื้อหา

กิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง ผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบและผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน ปีการศึกษา 2556 จำนวน 6 กิจกรรม ประกอบด้วยเนื้อหา 3 หัวข้อดังนี้

1.5.2.1 บทบาทของผู้ผลิต

1.5.2.2 บทบาทของผู้บริโภค

1.5.2.3 การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

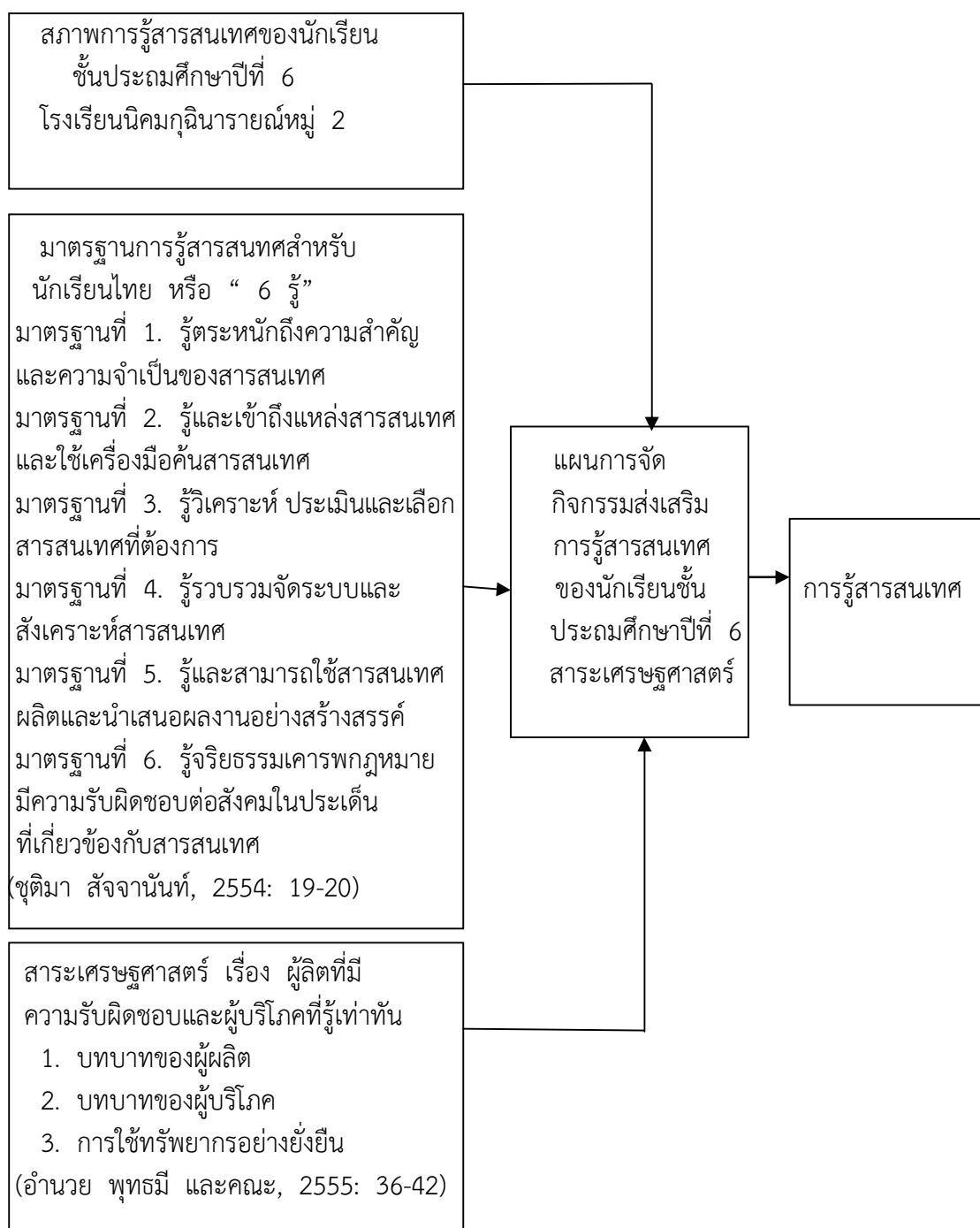
1.5.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 (เดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2556) จำนวน 11 ชั่วโมง

1.6 กรอบแนวคิดในการศึกษา

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า แสดงได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แผนภาพกรอบแนวคิดในการศึกษา

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 การรู้สารสนเทศ หมายถึง การรู้สารสนเทศตามมาตรฐานการรู้สารสนเทศสำหรับนักเรียนไทยหรือ“6 รู้” (6 Knows) 1) รู้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของสารสนเทศ 2) รู้และเข้าถึงแหล่งสารสนเทศและใช้เครื่องมือค้นหาสารสนเทศ 3) รู้วิเคราะห์ ประเมินและเลือกสารสนเทศที่ต้องการ 4) รู้รวบรวมจัดระบบและสังเคราะห์สารสนเทศ 5) รู้และสามารถใช้สารสนเทศผลิตและนำเสนอผลงานอย่างสร้างสรรค์ 6) รู้จริยธรรมเคารพกฎหมาย มีความรับผิดชอบต่อสังคมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศ

1.7.2 สภาพการรู้สารสนเทศ หมายถึง สภาพความเป็นจริงของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ ด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศที่ต้องการ ด้านการประเมินสารสนเทศที่ได้รับและด้านการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์

1.7.3 สารเศรษฐศาสตร์ หมายถึง เนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้ผลิต ผู้บริโภค และการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

1.7.4 กิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ หมายถึง กิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศสารเศรษฐศาสตร์ เรื่อง ผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบและผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน จำนวน 6 กิจกรรม

1) เธอไปไหน ฉันไปด้วย 2) จะหาข้อมูลได้จากแหล่งใด 3) รู้วิธีและใช้เครื่องมือค้นหาสารสนเทศ 4) เลือกสารสนเทศที่ต้องการ 5) นำไปใช้อย่างไรให้เกิดประโยชน์ 6) สร้างสรรค์ผลงาน

1.7.5 แบบวัดการรู้สารสนเทศ หมายถึง แบบทดสอบที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเพื่อใช้วัดการรู้สารสนเทศ สารเศรษฐศาสตร์ตามตัวชี้วัดการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับประถมศึกษา 7 ตัวชี้วัดของมาตรฐานการรู้สารสนเทศสำหรับนักเรียนไทย หรือ “6 รู้”

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง การจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ สารสนเทศศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกฤณารายณ์ หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำเสนอเนื้อหาตามลำดับดังนี้

2.1 การรู้สารสนเทศ

2.1.1 ความเป็นมาของการรู้สารสนเทศ

2.1.2 ความหมายของการรู้สารสนเทศ

2.1.3 ทักษะการรู้สารสนเทศ

2.1.4 ผู้รู้สารสนเทศ

2.1.5 ความสำคัญของการรู้สารสนเทศ

2.1.6 การประเมินการรู้สารสนเทศ

2.1.7 มาตรฐานการรู้สารสนเทศ

2.2 การสอนการรู้สารสนเทศ

2.3 กิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ

2.4 บริบทโรงเรียนนิคมกฤณารายณ์ หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์

2.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 การรู้สารสนเทศของนักเรียน

2.6.2 การส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียน

2.6.3 การบูรณาการการรู้สารสนเทศ

2.1 การรู้สารสนเทศ

2.1.1 ความเป็นมาของการรู้สารสนเทศ

การรู้สารสนเทศพัฒนาการมาจากการรู้หนังสือ โดยเริ่มใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อ ค.ศ. 1974 โดยนายพอล ชูร์คาวสกี (Paul Zurkowsky, 1974: 5-6) อดีตนายกสมาคมอุตสาหกรรมสารสนเทศ (Information Industry Association) ได้กล่าวในรายงานที่เสนอต่อคณะกรรมการแห่งชาติสหรัฐอเมริกาว่าด้วยเรื่องห้องสมุดและการบริการสารสนเทศ และตีพิมพ์ในหนังสือชื่อ “The Information Service Environment Relations and Practices” ซึ่งให้ข้อคิดเห็นว่าการรู้สารสนเทศเป็นความสามารถในการใช้แหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นทุกๆ วัน และต้องการให้ตระหนักถึงความจำเป็นของทักษะการรู้สารสนเทศในสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีแนวโน้มเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว โดยเน้นถึงความสามารถในการใช้สารสนเทศในการทำงาน ประกอบธุรกิจการพาณิชย์ และการแก้ปัญหาต่างๆ ต่อมานักสารสนเทศ

และสมาคมห้องสมุดอเมริกันนำแนวความคิดนี้มาขยายความให้ใช้ได้ในทางปฏิบัติ สมาคมฯ ได้จัดตั้ง คณะกรรมการการรู้สารสนเทศขึ้นใน ค.ศ. 1989 รวมทั้งได้ส่งเสริมและเผยแพร่แนวคิดนี้ไปทั่วโลก ในการประชุม “The Alexandria Proclamation 2005” เรื่อง “การรู้สารสนเทศและการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ซึ่งจัดโดยสมาพันธ์สมาคมและสถาบันห้องสมุดนานาชาติ (International Federation of Library Association and Institutes : IFLA) ได้ตระหนักว่าการรู้สารสนเทศเป็นเสมือนสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานในโลกดิจิทัล ที่จะส่งเสริมบุคคลในการดำเนินชีวิตเพื่อการค้นหา การประเมิน การใช้และการสร้างสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อประสบความสำเร็จในชีวิต ส่วนตัว สังคม อาชีพ และการศึกษา เนื่องจากในโลกดิจิทัล ประชาชนต้องการทักษะและการฝึกอบรมใหม่ๆ เพื่อการดำรงอยู่ โดยเฉพาะต้นศตวรรษที่ 21 ที่เรียกกันว่าเป็นสังคมยุคสารสนเทศ เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้สารสนเทศเพิ่มปริมาณและแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว การรู้สารสนเทศจึงกลายเป็นแนวคิดสำคัญที่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยเป็นทักษะที่สำคัญของชีวิตในการสร้างสังคมฐานความรู้ (Knowledge-Based Society)

แนวความคิดเรื่องการรู้สารสนเทศเริ่มเผยแพร่ในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2543 โดยสำนักงานเพื่อการศึกษาในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (UNESCO) ได้จัดประชุมระดับนานาชาติเพื่อเผยแพร่ เรื่องนี้สู่ประเทศไทยและภูมิภาคเอเชีย (เววตา เตชาทวิวรรณ, 2549: 3) คำว่า “การรู้สารสนเทศ” ปรากฏเป็นเอกสารวิชาการครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2533 เป็นบทความเรื่อง “Information Literacy in the 90,s” ของทัศนหา หลวยพล (เววตา เตชาทวิวรรณ, 2550: 72-73) งานวิจัยเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศในประเทศไทยเรื่องแรก คือ การสร้างแบบจำลองหลักสูตรวิชาการรู้สารสนเทศสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีโดยใช้วิธีการเชิงระบบของ ศรีเพ็ญ มะโน (2536) ปัจจุบันงานวิจัยและบทความเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ แต่โดยทั่วไปการรู้สารสนเทศยังคงเป็นเรื่องใหม่และรู้จักแพร่หลายอยู่เฉพาะในหมู่บรรณารักษ์และนักการศึกษาเท่านั้น

2.1.2 ความหมายของการรู้สารสนเทศ

การรู้สารสนเทศ มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Information Literacy ซึ่งปัจจุบันคำนี้ยังไม่มีการบัญญัติเป็นภาษาไทยอย่างเป็นทางการ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: เว็บไซต์) จึงพบว่ามีชื่อเรียกต่างกัน เช่น “ความรู้สารสนเทศ” “สมรรถนะสารสนเทศ” “การรู้เท่าทันสารสนเทศ” “ความสามารถทางสารสนเทศ” เป็นต้น ในวงการวิชาชีพบรรณารักษ์นิยมใช้คำว่า “การรู้สารสนเทศ”

สมาคมห้องสมุดอเมริกัน (American Library Association) ได้ให้คำจำกัดความของการรู้สารสนเทศ หมายถึง ความรู้และความสามารถของบุคคลในการระบุความต้องการสารสนเทศของตนเอง ความสามารถในการค้นหา ประเมินคุณค่า และใช้ประโยชน์จากสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อมาสมาคมห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิจัย (Association of College and Research Libraries) ได้เพิ่มคำจำกัดความของการรู้สารสนเทศในเรื่องการเข้าใจประเด็นทางเศรษฐกิจ สังคม จริยธรรม กฎหมาย และการเมือง เพื่อสามารถเชื่อมโยงสารสนเทศที่ได้กับความรู้ที่มีอยู่เดิมได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีจริยธรรมในการเข้าถึงและใช้สารสนเทศ

สถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยที่มี การสอนวิชาการรู้สารสนเทศได้ให้ความหมายของการรู้สารสนเทศ ได้แก่ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2549: ออนไลน์) ให้ความหมายของการรู้สารสนเทศ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ

สารสนเทศอันประกอบด้วยการตระหนักว่าเมื่อใดจึงจะต้องการสารสนเทศ มีความสามารถในการค้นหา ประเมิน ประมวล การใช้ และการถ่ายทอดสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุญยืน จันทร์สว่าง (2548: 2) ได้ให้ความหมายของการรู้สารสนเทศ หมายถึง ความรู้ความสามารถและทักษะของบุคคล ในการเข้าถึงสารสนเทศ ประเมินสารสนเทศที่ค้นหาได้และใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพทุกรูปแบบ

จากการศึกษาความหมายการรู้สารสนเทศ ที่หลากหลายดังตัวอย่างที่ยกมาไว้ข้างต้น พอสรุปได้ว่า การรู้สารสนเทศ หมายถึง ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งและสารสนเทศที่ต้องการ ความสามารถในการประเมินแหล่งและสารสนเทศที่ได้รับ และความสามารถในการใช้สารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.3 ทักษะการรู้สารสนเทศ

ในยุคสารสนเทศ (Information Age) บุคคลต้องเผชิญกับสารสนเทศซึ่งมีมากมาย มหาศาลหลากหลายรูปแบบ และสามารถพบได้ทุกหนทุกแห่งด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน การรู้สารสนเทศเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและมีศักยภาพในการเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากสารสนเทศมีการเพิ่มปริมาณและแพร่กระจายอย่างรวดเร็วและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศที่เป็นเครื่องมือในการจัดเก็บและค้นหาสารสนเทศมีความสะดวกรวดเร็วขึ้น

Eisenberg และ Johnson (2002) ได้เสนอทักษะของการรู้สารสนเทศเพื่อการแก้ปัญหาที่ผู้เรียนควรรู้ ซึ่งสามารถแบ่งได้ 6 ทักษะ คือ

ทักษะที่ 1 การกำหนดความต้องการสารสนเทศ (Task definition)

ทักษะที่ 2 การใช้กลยุทธ์ในการแสวงหาสารสนเทศ (Information seeking strategies)

ทักษะที่ 3 การกำหนดแหล่งสารสนเทศและการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ (Location and access)

ทักษะที่ 4 การใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ (Use of information)

ทักษะที่ 5 การสังเคราะห์สารสนเทศ (Synthesizing)

ทักษะที่ 6 การประเมินสารสนเทศ (Evaluation)

นอกจากนี้ Whiston และ Amstutz (1997) ได้เสนอวัฏจักรของการรู้สารสนเทศ (Information Literacy Cycle) ดังนี้ คือ

ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหา ประเด็น หรือคำถาม

ขั้นที่ 2 พิจารณาว่าจะหาและได้รับสารสนเทศได้อย่างไร โดยการคิดวิธีการค้น

ขั้นที่ 3 เริ่มต้นการสืบค้นหาแหล่งทรัพยากรต่างๆ (สิ่งพิมพ์ ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ เช่น ฐานข้อมูล คอมพิวเตอร์ หรือแหล่งทรัพยากรบุคคล)

ขั้นที่ 4 เมื่อพบสารสนเทศแล้ว ต้องวิเคราะห์ประเมินสารสนเทศนั้นว่ามีความน่าเชื่อถือและเป็นจริงหรือไม่

ขั้นที่ 5 สังเคราะห์สารสนเทศทั้งหมดที่ได้รับเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และจัดระเบียบสารสนเทศทั้งหมด

ขั้นที่ 6 การเลือกคำตอบที่ดีที่สุดเพื่อใช้ตอบปัญหาหรือประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม

รังสรรค์ สุกันทา (2543) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะต่างๆ สำหรับการรู้สารสนเทศ มีดังนี้
คือ

- 1) ความสามารถในการรู้เกี่ยวกับสารสนเทศที่จะใช้ประโยชน์
- 2) ความสามารถในการรู้ว่าจะไปหาสารสนเทศได้ที่ไหน
- 3) ความสามารถในการค้นคืน (retrieve) สารสนเทศ
- 4) ความสามารถในการแปลความหมาย การจัดระเบียบ การสังเคราะห์สารสนเทศ
- 5) ความสามารถในการใช้ประโยชน์และการสื่อสารสารสนเทศ

สรุปได้ว่า ทักษะการรู้สารสนเทศประกอบไปด้วยความสามารถในการกำหนดความต้องการสารสนเทศของตนเอง รู้วิธีและใช้กลยุทธ์ในการสืบค้นสารสนเทศ สามารถกำหนดแหล่งสารสนเทศที่หลากหลายและเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ สามารถวิเคราะห์และประเมินความน่าเชื่อถือของสารสนเทศที่ค้นมาได้ สังเคราะห์ จัดระเบียบ จัดกลุ่มสารสนเทศ และนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง

2.1.4 ผู้รู้สารสนเทศ

บุคคลที่รู้สารสนเทศ หมายถึง บุคคลที่รู้ว่าจะเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างไร ซึ่งความสามารถของผู้รู้สารสนเทศ มี 6 ด้าน ดังนี้ (American Library Association, 1989)

- 1) มีความตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศว่า ใช้ประโยชน์ต่อการตัดสินใจ และช่วยในการทำงานหรือการเรียนรู้ได้ดีขึ้น
- 2) มีความสามารถและรู้ว่าจะได้สารสนเทศที่ตนต้องการได้จากที่ใด และจะสืบค้นสารสนเทศได้อย่างไร
- 3) มีความสามารถในการประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศได้อย่างมี

วิจารณ์ญาณ

- 4) มีความสามารถในการประมวลสารสนเทศ คือ การคิดและการวิเคราะห์สารสนเทศที่ได้มา
- 5) มีความสามารถในการใช้และสื่อสารสารสนเทศให้บรรลุวัตถุประสงค์ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6) มีความเข้าใจประเด็นต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศ ตลอดจนการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกกฎหมาย

ซึ่งสอดคล้องกับบณกุล รักษาสุข (2550: เว็บไซต์) ที่ได้กล่าวถึงบุคคลที่มี การรู้สารสนเทศว่า คือ บุคคลที่มีความสามารถในเรื่องต่อไปนี้

- 1) รู้ว่าตนเองมีความต้องการสารสนเทศใด
- 2) สามารถตั้งคำถามหรือระบุความต้องการสารสนเทศของตนเองได้
- 3) สามารถหรือระบุหรือชี้แหล่งสารสนเทศที่จะค้นได้
- 4) สามารถพัฒนาวิธีการค้นคืนสารสนเทศได้
- 5) สามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศทั้งที่จัดเก็บอยู่ในสื่อคอมพิวเตอร์และสื่อรูปแบบ

อื่นๆ ได้

- 6) สามารถประเมินคุณค่าสารสนเทศได้
- 7) สามารถจัดกลุ่มหรือหมวดหมู่สารสนเทศเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้

8) สามารถบูรณาการสารสนเทศใหม่ๆ เข้ากับองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิมได้

9) สามารถใช้สารสนเทศในการคิดเชิงวิเคราะห์และใช้สารสนเทศในการแก้ปัญหาได้

Bundy (2004) Doyle (1992) Thomas (1999) และ Webber และ Johnson (2000) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่สอดคล้องกันของผู้รู้สารสนเทศ ทั้งหมด 6 ประการ ได้แก่

- 1) ผู้ที่สามารถตระหนักรู้ความจำเป็นของสารสนเทศ
- 2) สามารถระบุแหล่งที่ต้องการ
- 3) สามารถเข้าถึงแหล่งและสารสนเทศที่ต้องการ
- 4) สามารถประเมินแหล่งและสารสนเทศที่ได้รับ
- 5) สามารถบูรณาการสารสนเทศที่ได้รับเชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่มีอยู่
- 6) สามารถใช้สารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างมีจริยธรรม

จากคุณลักษณะของผู้รู้สารสนเทศที่นักการศึกษาได้ให้แนวคิดไว้ สรุปได้ว่า ผู้รู้สารสนเทศเป็นผู้ที่มีความรู้และมีความสามารถ ที่สำคัญคือ รู้ความต้องการสารสนเทศ สามารถค้นหาและประเมินคุณค่าสารสนเทศ สามารถคิดเชิงวิเคราะห์เพื่อนำสารสนเทศไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนอกจากนี้ยังสามารถสื่อสารสนเทศ โดยการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีในการสืบค้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และใช้สารสนเทศอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อประโยชน์ต่อตนเองและสังคม เพราะถือได้ว่าสารสนเทศเป็นทรัพยากรที่มีค่าต่อการดำเนินชีวิต ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมทักษะความรู้ในการทำงานและการเรียนรู้

2.1.5 ความสำคัญของการรู้สารสนเทศ

การรู้สารสนเทศมีความสำคัญต่อความสำเร็จของบุคคลในด้านต่างๆ ดังนี้ (บุญยืน จันทร์สว่าง, 2548: 2-3)

1) การศึกษา การรู้สารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษาของบุคคลทุกระดับ ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในปัจจุบันตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นบทบาทของผู้สอนจึงเปลี่ยนเป็นผู้ให้คำแนะนำชี้แนะโดยอาศัยทรัพยากรสารสนเทศเป็นพื้นฐานสำคัญ (Resources – Based Learning)

2) การดำรงชีวิตประจำวัน การรู้สารสนเทศเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตประจำวัน เพราะผู้รู้สารสนเทศเป็นผู้ที่สามารถวิเคราะห์ประเมินและใช้สารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตนเองเมื่อต้องการตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) การประกอบอาชีพ การรู้สารสนเทศมีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพราะบุคคลนั้นสามารถแสวงหาสารสนเทศที่มีความจำเป็นต่อการประกอบอาชีพของตนเองได้

4) สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง การรู้สารสนเทศเป็นสิ่งสำคัญโดยเฉพาะสังคม ในยุคสารสนเทศ บุคคลจำเป็นต้องรู้สารสนเทศเพื่อปรับตนเองให้เข้ากับสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

2.1.6 การประเมินการรู้สารสนเทศ

การประเมินเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ เป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ด้านความสามารถเข้าถึงสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ ดังความหมายของการประเมินผลว่า เป็นการประเมินค่า หรือวัดคุณค่าในสิ่งที่ต้องการทราบในทุกด้านในทางรวมๆ ซึ่งได้มาจากการวัด การทดสอบ การสังเกต มาประมวลผลเข้าด้วยกันแล้วจึงเป็นผลจากการประเมินค่าออกมา (สุวิทย์ หิรัญยกานนท์ และคณะ, 2540) นอกจากนี้การประเมินการรู้สารสนเทศ สามารถประเมินได้โดยใช้วิธีการเหล่านี้ คือ (Lannuzzi, 1999: 304-305; Paush, 2000: Web Site; Maughan, 2001: 74-75)

2.1.6.1 การประเมินอย่างเป็นทางการ ได้แก่

2.1.6.1.1 การประเมินในห้องเรียน อาจใช้วิธีระบุไว้ชัดเจนในประมวลรายวิชา พิจารณาจากผลงานหรือกระบวนการที่นักศึกษาค้นคว้า ตามงานที่ได้รับมอบหมาย เช่น การประเมินจากบรรณานุกรม การวิเคราะห์ขั้นตอนการค้นคว้าของนักศึกษา การทดสอบโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบที่พัฒนาขึ้นเอง หรือการสอบปากเปล่า เป็นต้น

2.1.6.1.2 การประเมินจากสมรรถนะของผู้เรียน และความสามารถพื้นฐานอื่นๆ เช่นการประเมินความสามารถในการใช้ห้องสมุด ความสามารถในการค้นหาสารสนเทศ ความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ต หรือเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ฯลฯ

2.1.6.1.3 การสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียน

นอกจากนี้ยังสามารถใช้วิธีการอื่นๆ เช่น การสัมภาษณ์กลุ่มแบบเฉพาะเจาะจง โดยถามเกี่ยวกับการเรียนรู้ เจตคติ และวิธีการที่ใช้สอน

2.1.6.2 การประเมินอย่างไม่เป็นทางการ ได้แก่

2.1.6.2.1 การประเมินความสามารถด้วยตนเอง

2.1.6.2.2 การสังเกตพฤติกรรม เช่น พฤติกรรมการค้นหาข้อมูล วิธีแก้ไขปัญหา

2.1.6.2.3 การประเมินจากรายงาน ผลงาน หรือการบ้านที่นักศึกษา (นักเรียน) ทำส่งอาจารย์

2.1.6.2.4 การประเมินโดยใช้แบบสอบถามและแบบทดสอบบนเว็บ เช่น แบบประเมิน การรู้สารสนเทศที่พัฒนาโดย สมอลเลย์ (Smalley, 2001: Web Site) แห่งมหาวิทยาลัยคาบริลโล (Cabrillo College)

การประเมินการรู้สารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้การประเมินในห้องเรียน โดยใช้แบบวัดการรู้สารสนเทศ สารสนเทศศาสตร์ ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่พัฒนาขึ้นสำหรับการศึกษา ค้นคว้า

2.1.7 มาตรฐานการรู้สารสนเทศ

มาตรฐานการรู้สารสนเทศของแต่ละประเทศ ได้จัดทำขึ้นภายใต้บริบทของสังคมที่แตกต่างกันเพื่อเป็นกรอบหรือข้อกำหนดให้ผู้เรียนหรือประชากรในแต่ละประเทศ มุ่งปฏิบัติเพื่อตอบสนองการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

2.1.7.1 แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างมาตรฐานการรู้สารสนเทศของสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด

ในฐานะที่สหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด (The International Federation Library Association and Institutions - IFLA) เป็นผู้นำและผู้สนับสนุนการรู้สารสนเทศระหว่างประเทศ ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการรู้สารสนเทศขึ้นโดย Lau (2004) ประธานกลุ่มการรู้สารสนเทศของสหพันธ์สมาคมและสถาบันห้องสมุดนานาชาติ กล่าวว่ามาตรฐานการรู้สารสนเทศนั้นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการขององค์กรหรือประเทศ โดยโครงสร้างของมาตรฐานการรู้สารสนเทศที่จะทำให้ผู้เรียนมีทักษะการรู้สารสนเทศที่มีประสิทธิภาพนั้น ต้องมีองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึง การประเมินและการใช้สารสนเทศ ดังนี้

2.1.7.1.1 การเข้าถึง (Access) หมายถึง ผู้เรียนสามารถเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถพิจารณาได้จาก

- 1) ผู้เรียนสามารถอธิบายขอบเขตของสารสนเทศที่มีความต้องการได้
 - (1) ตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ
 - (2) ตัดสินใจบางสิ่งบางอย่างเพื่อค้นหาสารสนเทศที่ต้องการได้
 - (3) กำหนดขอบเขตหรือความต้องการสารสนเทศ
 - (4) เริ่มต้นกระบวนการค้นหาสารสนเทศ
- 2) ผู้เรียนสามารถระบุแหล่งที่อยู่ของสารสนเทศได้
 - (1) ระบุและประเมินแหล่งสารสนเทศที่มีความเป็นไปได้
 - (2) สามารถพัฒนากลยุทธ์ในการค้นหาได้
 - (3) เข้าถึงแหล่งสารสนเทศที่เลือกไว้ได้
 - (4) เลือกและค้นหาสารสนเทศที่ถูกต้อง

2.1.7.1.2 การประเมิน (Evaluation) หมายถึง ผู้เรียนสามารถประเมินสารสนเทศได้อย่างมีวิจารณญาณ โดยแสดงออกโดย

- 1) ผู้เรียนสามารถประเมินสารสนเทศได้
 - (1) วิเคราะห์ ตรวจสอบ และคัดแยกสารสนเทศ
 - (2) แสดงความคิดเห็นและอธิบายเกี่ยวกับสารสนเทศ
 - (3) เลือกและสังเคราะห์สารสนเทศ
 - (4) ประเมินความถูกต้องและเกี่ยวข้องของสารสนเทศที่ค้นหาได้
- 2) ผู้เรียนสามารถจัดการสารสนเทศได้
 - (1) สามารถเรียบเรียงและจัดลำดับสารสนเทศได้
 - (2) จัดกลุ่มสารสนเทศที่หามาได้
 - (3) เลือกและระบุสารสนเทศที่ดีที่สุดเพื่อนำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด

2.1.7.1.3 การใช้ (Use) หมายถึง ผู้เรียนสามารถประยุกต์หรือใช้สารสนเทศอย่างถูกต้องและสร้างสรรค์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งพิจารณาจาก

- 1) ผู้เรียนสามารถใช้สารสนเทศ
 - (1) ค้นหารูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมในการนำเสนอและสื่อสารได้
 - (2) ประยุกต์ใช้สารสนเทศที่ค้นหามาได้

- (3) เรียนรู้สารสนเทศที่อยู่ภายในที่เป็นความรู้ส่วนบุคคล
- (4) นำเสนอผลงานอย่างสร้างสรรค์ในรูปแบบที่หลากหลายตามความ

เหมาะสม

- 2) ผู้เรียนสามารถสื่อสารและมีจริยธรรมในการใช้สารสนเทศ
 - (1) เข้าใจจริยธรรมในการใช้สารสนเทศ
 - (2) เคารพกฎหมายในการใช้สารสนเทศ
 - (3) สื่อสารผลการเรียนรู้ด้วยการยอมรับทรัพย์สินทางปัญญาในรูปแบบ

มาตรฐานการยอมรับที่เกี่ยวข้อง

2.1.7.2 มาตรฐานการเรียนรู้สารสนเทศของต่างประเทศ

2.1.7.2.1 มาตรฐานการเรียนรู้สารสนเทศของประเทศสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกานับว่าเป็นประเทศที่มีบทบาทอย่างมากในการเริ่มจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้สารสนเทศเป็นประเทศแรก ซึ่งเริ่มครั้งแรกเมื่อปี 1989 โดยสมาคมห้องสมุดอเมริกัน ได้เผยแพร่เอกสารที่ได้กำหนดลักษณะองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ของการเรียนรู้สารสนเทศ นั่นคือ ความสามารถในการตระหนักว่าเมื่อไรต้องการที่จะใช้สารสนเทศ ความสามารถในการกำหนดความต้องการสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศและการใช้สารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้มีการแก้ไขมาจนถึงปี 2000 โดยแบ่งมาตรฐานการเรียนรู้สารสนเทศออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับที่หนึ่ง คือ มาตรฐานการเรียนรู้สารสนเทศระดับโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีมาตรฐานการเรียนรู้สารสนเทศ 9 ประการสำหรับนักเรียน และระดับที่สอง คือ มาตรฐานการเรียนรู้สารสนเทศสำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วยมาตรฐานที่สำคัญในการเรียนรู้สารสนเทศของผู้เรียน ตัวชี้วัด ความสำเร็จ และผลลัพธ์ที่ได้จากการสอน โดยให้ห้องสมุดประเภทต่างๆ ในประเทศยึดเป็นแม่แบบ ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้สารสนเทศ สำหรับนักเรียน 9 มาตรฐาน โดยแบ่งเป็น 3 หมวด ได้แก่ หมวดด้านการเรียนรู้สารสนเทศ หมวดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และหมวดการมีความรับผิดชอบ ต่อสังคมที่เป็นผู้รู้สารสนเทศในระดับโรงเรียน นักเรียนจะต้องมีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้ (American Association of School Librarians–AASL, 1998)

ด้านการเรียนรู้สารสนเทศ

มาตรฐานที่ 1 นักเรียนผู้รู้สารสนเทศ สามารถเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ตัวบ่งชี้

- 1.1 รู้ถึงความจำเป็นของสารสนเทศ
- 1.2 รู้ว่าความถูกต้องและความเข้าใจสารสนเทศเป็นพื้นฐานของ

การตัดสินใจอันชาญฉลาด

- 1.3 ตั้งคำถามบนพื้นฐานของความต้องการข้อมูลด้านสารสนเทศ
- 1.4 ระบุแหล่งข้อมูลที่เป็นไปอย่างหลากหลาย
- 1.5 พัฒนาและใช้ยุทธวิธีที่ประสบผลสำเร็จในการสืบค้น

แหล่งข้อมูล

- มาตรฐานที่ 2 นักเรียนผู้รู้สารสนเทศ สามารถประเมินสารสนเทศได้อย่างมีวิจารณ์ญาณ
- ตัวบ่งชี้
- 2.1 พิจารณาสารสนเทศในแง่ของความถูกต้องตรงประเด็นและความครอบคลุมได้
 - 2.2 แยกแยะข้อเท็จจริงและความคิดเห็นในสารสนเทศได้
 - 2.3 ระบุสารสนเทศที่ไม่ถูกต้องและที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดได้
 - 2.4 เลือกสารสนเทศที่เหมาะสมเพื่อแก้ปัญหาและตอบคำถามได้
- มาตรฐานที่ 3 นักเรียนผู้รู้สารสนเทศ สามารถใช้สารสนเทศได้อย่างถูกต้องและสร้างสรรค์
- ตัวบ่งชี้
- 3.1 รวบรวมสารสนเทศเพื่อฝึกประยุกต์ใช้ได้
 - 3.2 บูรณาการสารสนเทศที่ได้เข้ากับความรู้อของตนเองได้
 - 3.3 ประยุกต์ใช้สารสนเทศอย่างมีวิจารณ์ญาณและใช้แก้ปัญหาได้
 - 3.4 สร้างและนำเสนอสารสนเทศหรือความคิดในรูปแบบที่เหมาะสมได้
- ด้านการเรียนรู้อย่างเสรี
- มาตรฐานที่ 4 นักเรียนผู้รู้สารสนเทศจะเป็นผู้เรียนรู้อย่างเสรีและติดตามค้นหาสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับความสนใจส่วนตัวได้
- ตัวบ่งชี้
- 4.1 แสวงหาสารสนเทศได้ตรงกับความต้องการ
 - 4.2 ออกแบบ พัฒนา ประเมินผลงานที่ใช้สารสนเทศ และวิธีการแก้ปัญหาได้สอดคล้องกับความสนใจของตน
- มาตรฐานที่ 5 นักเรียนผู้รู้สารสนเทศจะเป็นผู้เรียนรู้อย่างเสรี มีความซาบซึ้งในวรรณคดี และงานสร้างสรรค์อื่นๆ ที่แสดงออกผ่านสารสนเทศ
- ตัวบ่งชี้
- 5.1 เป็นนักอ่านที่มีความสามารถและมีแรงจูงใจในตนเอง
 - 5.2 นำเสนอสิ่งที่ได้จากสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ในรูปแบบที่หลากหลาย
 - 5.3 พัฒนาผลงานที่สร้างสรรค์ในรูปแบบที่หลากหลาย
- มาตรฐานที่ 6 นักเรียนผู้รู้สารสนเทศจะเป็นผู้เรียนรู้อย่างเสรี และพัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในการค้นหาสารสนเทศและการสร้างความรู้
- ตัวบ่งชี้
- 6.1 ประเมินคุณภาพของกระบวนการและผลงานในการแสวงหาสารสนเทศของตนเองได้
 - 6.2 คิดค้นยุทธวิธีในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ

การรับผิดชอบต่อสังคม

มาตรฐานที่ 7 นักเรียนผู้รู้สารสนเทศเป็นผู้ที่อุทิศตนต่อสังคมและชุมชนแห่งการเรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศที่มีต่อสังคมประชาธิปไตย

ตัวบ่งชี้

7.1 แสวงหาสารสนเทศจากแหล่งความรู้ในบริบทที่เกี่ยวข้องและวัฒนธรรมที่หลากหลาย

7.2 ยอมรับในหลักการของความยุติธรรมในการเข้าถึงสารสนเทศ

มาตรฐานที่ 8 นักเรียนผู้รู้สารสนเทศเป็นผู้ที่อุทิศตนต่อสังคมและชุมชนแห่งการเรียนรู้รวมทั้งมีจริยธรรมในการใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตัวบ่งชี้

8.1 ยอมรับในหลักการของอิสรภาพทางสติปัญญา

8.2 ยอมรับสิทธิทางปัญญา

8.3 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรับผิดชอบ

มาตรฐานที่ 9 นักเรียนผู้รู้สารสนเทศเป็นผู้ที่อุทิศตนต่อสังคมและชุมชนแห่งการเรียนรู้และเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในการศึกษาและสร้างสารสนเทศ

ตัวบ่งชี้

9.1 แลกเปลี่ยนความรู้และสารสนเทศกับผู้อื่นได้

9.2 ยอมรับความคิด รวมถึงสภาพ พื้นฐาน และความรู้ของบุคคลอื่น

9.3 มีส่วนร่วมกับผู้อื่นทั้งการติดต่อกับบุคคลโดยตรงและผ่านทางเทคโนโลยีในการระบุปัญหาทางสารสนเทศและแสวงหาทางเลือกในการแก้ปัญหา

9.4 มีส่วนร่วมกับผู้อื่นทั้งการติดต่อกับบุคคลโดยตรงและผ่านทางเทคโนโลยีในการออกแบบพัฒนาประเมินผลงานและวิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับสารสนเทศ

2.1.7.2.2 มาตรฐานการรู้สารสนเทศของประเทศออสเตรเลีย

มาตรฐานการรู้สารสนเทศของประเทศออสเตรเลียได้จัดทำขึ้นในปี 2001 โดยคณะกรรมการบรรณารักษ์อุดมศึกษาประเทศออสเตรเลีย (Council of Australian University Librarian-CAUL) โดยยึดมาตรฐานของสหรัฐอเมริกาเป็นหลัก สำหรับมาตรฐานการรู้สารสนเทศสำหรับนักเรียน เมอร์เซอร์ (Mercer) และคณะกรรมการบรรณารักษ์มลรัฐประเทศออสเตรเลีย (Council of Australian State Libraries-CASL) ได้ร่วมกันจัดทำมาตรฐานการรู้สารสนเทศของนักเรียนแบ่งออกเป็น 7 มาตรฐาน ทั้งนี้เพื่อมุ่งสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต ดังนี้ (Council of Australian State Libraries, 2006; ปารีชาติ เสารยะวิเศษ, 2552: 14-16)

มาตรฐานที่ 1 ผู้รู้สารสนเทศต้องตระหนักถึงความจำเป็นของสารสนเทศและกำหนดขอบเขต ความต้องการสารสนเทศได้

ตัวบ่งชี้

1.1 สามารถกำหนดขอบเขตของสารสนเทศที่ต้องการได้

1.2 ตระหนักถึงความรู้ที่มีอยู่และเฝ้าหาความรู้ใหม่เพิ่มเติม

1.3 สามารถรู้แหล่งสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการ

1.4 สามารถลำดับความจำเป็นของสารสนเทศภายใต้บริบท “ใครทำ
อะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และทำไม”

มาตรฐานที่ 2 ผู้รู้สารสนเทศสามารถเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ
และประสิทธิผล

ตัวบ่งชี้

2.1 สามารถจัดลำดับกลยุทธ์เพื่อการได้มาซึ่งสารสนเทศ
2.2 สามารถใช้กลยุทธ์ต่างๆ ในการค้น เช่น หัวเรื่อง คำสำคัญ
เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ต้องการ

2.3 สามารถค้นสารสนเทศที่แคบลงได้

มาตรฐานที่ 3 ผู้รู้สารสนเทศสามารถประเมินคุณค่าสารสนเทศและแหล่ง
สารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณและบูรณาการสารสนเทศที่เลือกสรรแล้วเข้ากับความรู้เดิมได้อย่างมี
ระบบ

ตัวบ่งชี้

3.1 สามารถสร้างและใช้เกณฑ์ที่เหมาะสมในการประเมินแหล่ง
สารสนเทศ
3.2 เข้าใจการใช้สารสนเทศ กลั่นกรอง และเลือกได้อย่างเหมาะสม
3.3 อธิบายสารสนเทศโดยจำแนกจากความคิดเป็นหลัก สรุป บันทึก
ข้อเท็จจริง และรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐานที่ 4 ผู้รู้สารสนเทศสามารถแบ่งกลุ่ม จัดเก็บ และตรวจสอบ
สารสนเทศที่จะสะสมหรือที่จะเผยแพร่ได้

ตัวบ่งชี้ สามารถใช้การบันทึก จัดการ และนำเสนอสารสนเทศในรูปแบบ
ที่หลากหลาย

มาตรฐานที่ 5 ผู้รู้สารสนเทศต้องสามารถสื่อสารและสร้างสรรค์ความรู้ใหม่โดย
บูรณาการจากความรู้เดิมและความรู้ใหม่เป็นของตนเองหรือของกลุ่มได้

ตัวบ่งชี้

5.1 เข้าใจกระบวนการค้นหาสารสนเทศ

5.2 เข้าใจการบูรณาการสารสนเทศใหม่เข้ากับความรู้เดิมได้

มาตรฐานที่ 6 ผู้รู้สารสนเทศมีความเข้าใจประเด็นเกี่ยวกับวัฒนธรรม สังคม
เศรษฐกิจ และกฎหมายในการเข้าถึงและใช้สารสนเทศได้อย่างมีจริยธรรม ขอบด้วยกฎหมายและมี
ความรับผิดชอบ

ตัวบ่งชี้

6.1 เข้าใจเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ การลอกความคิดของผู้อื่น และจริยธรรม

6.2 สามารถใช้สารสนเทศอย่างมีความรับผิดชอบ

มาตรฐานที่ 7 ผู้รู้สารสนเทศต้องตระหนักว่าการรู้สารสนเทศคือพื้นฐานของ
การเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตัวบ่งชี้

- 7.1 สามารถระบุและใช้สารสนเทศได้อย่างเหมาะสม
- 7.2 เข้าใจคุณค่าของสารสนเทศในสังคม
- 7.3 รู้ถึงคุณค่าของสารสนเทศว่าช่วยสนับสนุนการดำรงชีวิตตลอดไป

2.1.7.2.3 มาตรฐานการรู้สารสนเทศของประเทศสิงคโปร์

มาตรฐานการรู้สารสนเทศของประเทศสิงคโปร์ จัดทำขึ้นโดยเป็นความต้องการของ กระทรวงศึกษาธิการ เริ่มตั้งแต่ปี 1987 ซึ่งทำเป็นโครงการทดลอง เกี่ยวกับทักษะทางสารสนเทศที่ควรถูกสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จากนั้นในปี 1991 ได้จัดทำเป็น สิ่งพิมพ์เรียกว่า “Information Skill” ซึ่งมีแนวทางทักษะสารสนเทศเฉพาะระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อช่วยให้มีทิศทางในการนำไปใช้สอนทักษะสารสนเทศแก่ผู้เรียน ต่อมาปี 1996 ครูและบรรณารักษ์ร่วมมือกันจัดทำ Collaborative Projects of Library Support Groups in Primary Schools และในปี 1997 จัดทำเป็นสิ่งพิมพ์เรียกว่า “Information Literacy Guidelines and Information Literacy : Supplementary Materials” โดยอธิบายกรอบแนวคิดสำหรับหลักสูตรเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่าจะเรียนรู้อย่างไร (Learning how to learn) และเป็นแนวทางสำหรับหลักสูตรการสอน การวัดผลและการประเมิน และเป็นมาตรฐานความสามารถของผู้เรียน รวมทั้งได้ยึดรูปแบบ กระบวนการที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหาโดยใช้สารสนเทศ ด้วยทักษะ 6 ประการ (Big Six Skill Information Problem –Solving Approach) แนวคิดนี้ได้รับการพัฒนาโดย ไอเซนเบอร์ และเบอโกวิทซ์ (Eisenberg and Berkowitz, 1988; 1990) เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการรู้สารสนเทศ เน้นกระบวนการแก้ปัญหาโดยใช้สารสนเทศ (Information Problem –Solving) มุ่งองค์ประกอบสำคัญ คือ ทักษะ 6 ประการ นำมาใช้เป็นกรอบการวางหลักสูตรการสอนการรู้สารสนเทศ ซึ่งบรรจุไว้ในหลักสูตรการสอนทุกระดับ ได้แก่

- 1) การกำหนดความต้องการและงานที่ต้องใช้สารสนเทศ (Task Definition)
- 2) การกำหนดกลยุทธ์การแสวงหาสารสนเทศ (Information Seeking Strategies)
- 3) การรู้จักแหล่งที่มีสารสนเทศและการเข้าถึงสารสนเทศ (Locate and Access)
- 4) การนำสารสนเทศไปใช้ (Use of Information)
- 5) การสังเคราะห์สารสนเทศ (Synthesis)
- 6) การประเมินกระบวนการและผลลัพธ์จากสารสนเทศ (Evaluation)

ในกระบวนการที่นักวิชาการทั้งสองท่านได้เสนอไว้นั้น องค์ประกอบสำคัญคือ ทักษะทั้ง 6 จะมีความสัมพันธ์กัน แต่ไม่จำเป็นต้องอยู่ในลักษณะต่อเนื่องตามลำดับที่กำหนดไว้เสมอไป อีกทั้งในการนำกระบวนการไปใช้ยังสามารถปรับได้เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งในเรื่องของการเรียนและในชีวิตประจำวันทั่วไป จะเห็นได้ว่า รัฐบาลสิงคโปร์ให้การสนับสนุนการสร้างสังคมฐานความรู้ เพื่อที่จะเตรียมคนให้มีความรู้ทักษะการแก้ปัญหาและเป็นผู้รู้สารสนเทศ สามารถพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ (Rader, 2007)

รัฐบาลของสิงคโปร์ตระหนักถึงทักษะสารสนเทศว่า มีความสำคัญต่อช่วงชีวิตการทำงานซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจของประเทศ โดยมองว่าการรู้สารสนเทศไม่ใช่กระบวนการที่ต้องทำเป็นระบบ แต่การรู้สารสนเทศเป็นพฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศ ซึ่งจะรวมความซับซ้อนผ่านกระบวนการเข้าด้วยกัน และให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาทักษะการค้นหาสารสนเทศของตนเอง การรู้สารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ สร้างสรรค์ และไม่หยุดนิ่งหรือเป็นพลวัตสามารถพัฒนาได้ขึ้นอยู่กับการได้รับการสนับสนุน มีฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งข้อมูลในรูปแบบสิ่งพิมพ์ (Paper-based Sources) การสื่อสารที่ดีและมีความยืดหยุ่นโดยอาศัยเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความร่วมมือในการค้นหาสารสนเทศ (Bruce, 2003; Hepworth, 2000; Rader, 2007)

2.1.7.2.4 มาตรฐานการรู้สารสนเทศของเขตเศรษฐกิจพิเศษฮ่องกง

มาตรฐานการรู้สารสนเทศสำหรับผู้เรียนเขตเศรษฐกิจพิเศษฮ่องกง เริ่มครั้งแรกในโรงเรียนเมื่อปี 2003 เพื่อเป็นการเตรียมให้เด็กมีประสิทธิภาพ และเตรียมพลเมืองของประเทศให้สามารถเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งจัดโดยสภาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์แห่งชาติ (The National Commission on Library and Information Science –NCLIS) และประกาศเรื่องวาระการรู้สารสนเทศแห่งชาติ (The National Forum on Information Literacy –NFIL) โดยการสนับสนุนขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization – UNESCO) ประกอบด้วย 4 ด้าน 11 มาตรฐาน 32 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ (Li Siu-cheung and others, 2005; ปารีชาติ เสารยะวิเศษ, 2552: 17-20)

ด้านความรู้ (Cognitive Dimension)

มาตรฐานที่ 1 ผู้รู้สารสนเทศสามารถระบุขอบเขตของสารสนเทศที่ต้องการ

มาตรฐานที่ 2 ผู้รู้สารสนเทศสามารถประยุกต์สารสนเทศเพื่อแก้ปัญหาและการตัดสินใจ

มาตรฐานที่ 3 ผู้รู้สารสนเทศสามารถวิเคราะห์สารสนเทศและสร้างแนวคิดหรือความเข้าใจใหม่

มาตรฐานที่ 4 ผู้รู้สารสนเทศสามารถประเมินสารสนเทศได้อย่างมีวิจารณญาณและบูรณาการแนวความคิดใหม่กับความรู้ที่มีคุณค่า

ด้านความรู้ที่เกิดขึ้นภายหลัง (Meta-Cognitive Dimension)

มาตรฐานที่ 5 ผู้รู้สารสนเทศสามารถตระหนักถึงการทำความเข้าใจ การเปลี่ยนแปลงเวลาและผลลัพธ์ที่ต้องการ

มาตรฐานที่ 6 ผู้รู้สารสนเทศสามารถวางแผนและติดตามกระบวนการค้นหา

มาตรฐานที่ 7 ผู้รู้สารสนเทศสามารถสะท้อนและควบคุมกระบวนการค้นหา

ด้านอารมณ์ (Affective Dimension)

มาตรฐานที่ 8 ผู้รู้สารสนเทศสามารถตระหนักถึงการเป็นผู้อ่านอิสระจะทำให้มีความสุข และเรียนรู้ตลอดชีวิต

มาตรฐานที่ 9 ผู้รู้สารสนเทศสามารถตระหนักว่าทักษะกระบวนการสารสนเทศและอิสระในการเข้าถึงสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาสังคมฐานความรู้
ด้านวัฒนธรรมทางสังคม (Socio-Culture Dimension)

มาตรฐานที่ 10 ผู้รู้สารสนเทศสามารถสร้างการยอมรับในด้านการสร้างความรู้ในชุมชนแห่งการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 11 ผู้รู้สารสนเทศสามารถเข้าใจและเคารพจริยธรรม กฎหมาย นโยบาย และบริบทวัฒนธรรม ในการนำสารสนเทศไปใช้

2.1.7.2.5 มาตรฐานการรู้สารสนเทศของประเทศไทย

มาตรฐานการรู้สารสนเทศสำหรับการเรียนรู้ของนักเรียนไทย จะเป็นกรอบและแนวทางสำหรับหน่วยราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาคมและองค์การทางวิชาชีพในการพัฒนานักเรียนไทย และผู้เรียนให้เป็นผู้รู้สารสนเทศ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมในวงกว้างและการพัฒนาสังคมไทยสู่สังคมภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยการวิจัยและพัฒนาของ ศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา สัจจามันท์ เรื่อง "การพัฒนามาตรฐานการรู้สารสนเทศสำหรับนักเรียนไทย" และทำให้ได้แนวทางที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวางนโยบาย แนวทางปฏิบัติ ตลอดจนร่างมาตรฐานการรู้สารสนเทศสำหรับนักเรียนไทย พ.ศ. 2554 ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐาน 6 ด้าน ดังนี้ (ชุตินา สัจจามันท์, 2554: 13-22)

มาตรฐานที่ 1 นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของสารสนเทศ นักเรียนผู้รู้สารสนเทศ ตระหนักว่าสารสนเทศ คือ พื้นฐานของการศึกษา การเรียนตลอดชีวิต และการดำรงชีวิตในระบอบประชาธิปไตย ตระหนักถึงความจำเป็นของการใช้สารสนเทศ สามารถกำหนดประเด็นที่ต้องการเรียนรู้ และขอบเขตความต้องการสารสนเทศได้

มาตรฐานที่ 2 นักเรียนรู้และเข้าถึงแหล่งสารสนเทศและใช้เครื่องมือค้นหาสารสนเทศ นักเรียนผู้รู้สารสนเทศรู้และสามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศที่สอดคล้องและเหมาะสมกับประเด็นที่ต้องการเรียนรู้ มีความรู้ ความเข้าใจ วัตถุประสงค์ ขอบเขต ข้อดีและข้อจำกัดของแหล่งสารสนเทศ รู้วิธีและใช้เครื่องมือค้นหาสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศ และสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อค้นหาสารสนเทศที่ต้องการได้

มาตรฐานที่ 3 นักเรียนสามารถวิเคราะห์ ประเมิน และเลือกสารสนเทศที่ต้องการ นักเรียนผู้รู้สารสนเทศมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถคิดวิเคราะห์และประเมินสารสนเทศในด้านความถูกต้อง เทียบตรง ความเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการ ความครบถ้วนสมบูรณ์ ความทันสมัย และสามารถประยุกต์เกณฑ์เหล่านี้ในการเลือกสารสนเทศที่ต้องการได้

มาตรฐานที่ 4 นักเรียนสามารถรวบรวม จัดระบบและสังเคราะห์สารสนเทศ นักเรียนผู้รู้สารสนเทศสามารถรวบรวม จำแนก แยกแยะ จัดกลุ่มสารสนเทศตามประเด็นที่ต้องการ และใช้สารสนเทศได้ตามวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะในการเรียนรู้และดำรงชีวิต

มาตรฐานที่ 5 นักเรียนสามารถใช้สารสนเทศ ผลิต และนำเสนอผลงานสารสนเทศได้อย่างสร้างสรรค์ นักเรียนผู้รู้สารสนเทศสามารถบูรณาการสารสนเทศที่ได้ไปสร้างความรู้และผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ สื่อสาร นำเสนอ เผยแพร่และแลกเปลี่ยนได้

มาตรฐานที่ 6 นักเรียนมีจริยธรรม เคารพกฎหมายและมีความรับผิดชอบต่อสังคมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศ นักเรียนผู้รู้สารสนเทศมีจริยธรรมในการแสวงหา การเข้าถึง และการใช้สารสนเทศ ปฏิบัติตามกฎหมายและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศ เคารพลิขสิทธิ์ทรัพย์สินทางปัญญา เสรีภาพทางปัญญาและสิทธิส่วนบุคคล

ตัวชี้วัดและเกณฑ์การรู้สารสนเทศของนักเรียนไทยที่พัฒนาขึ้นจำแนกเป็น สามระดับ คือ ระดับประถม 7 ตัวชี้วัดระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 11 ตัวชี้วัด ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 14 ตัวชี้วัด (ชุดิมา สัจจามันท์, 2555: 16-18)

1. ตัวชี้วัดการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับประถมศึกษา มี 7 ตัวชี้วัด ดังนี้
 - 1) นักเรียนบอกประโยชน์ของสารสนเทศได้
 - 2) นักเรียนบอกแหล่งสารสนเทศใกล้ตัวที่จะสามารถค้นหาข้อมูลได้อย่างน้อย 1 แหล่ง
 - 3) นักเรียนใช้บัตรรายการ/โอแพ็คของห้องสมุดเพื่อสืบค้นหนังสือและสื่อการเรียนรู้ในห้องสมุดได้
 - 4) นักเรียนเลือกหนังสือและสื่อการเรียนรู้จากการสืบค้นในห้องสมุดได้อย่างมีเหตุผล
 - 5) นักเรียนเขียนผังความคิดจากสารสนเทศที่ผ่านการประเมินและเลือกได้
 - 6) นักเรียนนำผังความคิดมานำเสนอโดยการพูด หรือการเขียนได้
 - 7) นักเรียนระบุที่มาของสารสนเทศได้
2. ตัวชี้วัดการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมี 11 ตัวชี้วัด
 - 1) นักเรียนบอกความจำเป็นของการใช้สารสนเทศในสถานการณ์ที่กำหนด
 - 2) นักเรียนบอกแหล่งสารสนเทศทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
 - 3) นักเรียนใช้บัตรรายการ/โอแพ็คของห้องสมุดเพื่อสืบค้นหนังสือและสื่อการเรียนรู้ของห้องสมุด
 - 4) นักเรียนสืบค้นขั้นพื้นฐานโดยใช้โปรแกรมค้นหาในการค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต
 - 5) นักเรียนเลือกหนังสือและสื่อการเรียนรู้จากการสืบค้นในห้องสมุดและอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีวิจารณญาณ
 - 6) นักเรียนรวบรวมสารสนเทศโดยการจดบันทึกได้
 - 7) นักเรียนเขียนโครงเรื่องจากสารสนเทศที่จดบันทึกได้
 - 8) นักเรียนเขียนรายงานหรือสร้างชิ้นงานโดยใช้แหล่งสารสนเทศทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่ออื่นๆ อย่างน้อย 10 รายการ
 - 9) นักเรียนนำเสนอข้อค้นพบจากรายงานหรือชิ้นงานได้

- 10) นักเรียนระบุที่มาของสารสนเทศที่นำมาใช้อย่างถูกต้องตามรูปแบบการเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรม
- 11) นักเรียนระบุได้ว่าพฤติกรรมสารสนเทศใดที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย
3. ตัวชี้วัดและเกณฑ์การรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 14 ตัวชี้วัด
- 1) นักเรียนอธิบายความสำคัญและความจำเป็นของการใช้สารสนเทศในสถานการณ์ที่กำหนดได้
 - 2) นักเรียนเลือกแหล่งสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม และมีเหตุผล
 - 3) นักเรียนใช้บัตรรายการ / โอแพ็กของห้องสมุดเพื่อสืบค้นหนังสือและสื่อการเรียนรู้ในห้องสมุดได้
 - 4) นักเรียนสืบค้นขั้นสูงโดยใช้โปรแกรมค้นหาในการค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตได้
 - 5) นักเรียนค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลวิชาการได้
 - 6) นักเรียนเลือกสารสนเทศและสื่อการเรียนรู้จากห้องสมุด อินเทอร์เน็ตและฐานข้อมูลวิชาการได้อย่างมีวิจารณญาณ
 - 7) นักเรียนรวบรวมสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม
 - 8) นักเรียนเขียนโครงเรื่องจากสารสนเทศที่จัดบันทึกไว้ได้อย่างครบถ้วน
 - 9) นักเรียนเขียนรายงาน หรือสร้างชิ้นงาน โดยใช้แหล่งสารสนเทศทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่ออื่นๆ อย่างน้อย 15 รายการ
 - 10) นักเรียนนำเสนอข้อค้นพบและความคิดจากรายงานหรือชิ้นงานได้
 - 11) นักเรียนใช้เทคโนโลยีผลิตและนำเสนอรายงานได้อย่างสร้างสรรค์
 - 12) นักเรียนระบุที่มาของสารสนเทศที่นำมาใช้ได้อย่างถูกต้องตามรูปแบบการเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรม
 - 13) นักเรียนวิเคราะห์พฤติกรรมสารสนเทศที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย
 - 14) นักเรียนวิเคราะห์พฤติกรรมสารสนเทศที่แสดงความไม่รับผิดชอบต่อสังคม

ตาราง 1 เกณฑ์การประเมินมาตรฐานการรู้สารสนเทศของนักเรียนไทย

ระดับชั้น	คะแนนเต็ม	คะแนน / จำนวนข้อที่ผ่าน		
		ต่ำกว่าเกณฑ์	ผ่านเกณฑ์พอใช้	ผ่านเกณฑ์ระดับดี
ประถม	7	1-3	4-5	6-7
ม.ต้น	11	1-5	6-8	9-11
ม.ปลาย	14	1-6	7-10	11-14

(ชุดิมา สัจจามันท์, 2555: 18)

สรุปการรู้สารสนเทศของนักเรียนไทย

การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันนั้น นอกจากผู้เรียนจะต้องอ่านออก เขียนได้ คิดเป็น คำนวณเป็นแล้ว ยังต้องมีทักษะการรู้สารสนเทศด้วย เพราะการรู้สารสนเทศเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาทุกระดับ และอีกอย่างที่ได้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษาต้องได้รับการปลูกฝังคือเรื่องระเบียบวินัย กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม การรู้สารสนเทศจึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ช่วยให้ทุกคนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น การรู้สารสนเทศ (Information Literacy) มีความหมาย ครอบคลุม 3 ประเด็น คือการเข้าถึง การประเมินและการใช้สารสนเทศ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งการวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด โดยได้จัดการเรียนการสอนตาม มาตรฐานการรู้สารสนเทศสำหรับนักเรียนไทย ที่เรียกว่า “6 รู้” (6 Knows) ที่พัฒนาขึ้นโดย ดร.ชุตินา สัจจามันท์ ในปีการศึกษา พ.ศ. 2554 เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีนิสัยใฝ่รู้ มีความสามารถคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีคุณธรรมนำความรู้ รักความเป็นไทยและมีความสามารถก้าวไกลในระดับสากล เนื่องจากการรู้สารสนเทศ เป็นทั้ง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และกระบวนการอันเป็นประโยชน์ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิต และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในสังคม ซึ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือ ในการค้นหาแหล่งสารสนเทศ การรวบรวม การสังเคราะห์ นำเสนอและประเมินผลสารสนเทศ สำหรับการศึกษารุ่นนี้ใช้ มาตรฐานการรู้สารสนเทศสำหรับนักเรียนไทย ที่เรียกว่า “6 รู้ (6 Knows)” และตัวชี้วัดของนักเรียนระดับประถมศึกษา 7 ตัวชี้วัด

2.2 การสอนการรู้สารสนเทศ

การจัดการเรียนการสอนการรู้สารสนเทศให้กับนักเรียน

การสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการรู้สารสนเทศได้นั้น การเรียนการสอนที่สนับสนุนการรู้สารสนเทศ คือ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สอดคล้องกับมาตรา 22 ที่ระบุว่า การจัดการศึกษาให้เด็กทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545, 2552 การศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระ เนื่องจากการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งครูสามารถจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทรัพยากรสารสนเทศเป็นฐาน (Resource-based learning) โดยเน้นให้ผู้เรียนแสวงหาและใช้ความรู้จากแหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย ผู้เรียนเรียนรู้กระบวนการทางสารสนเทศและเกิดความรู้จากการใช้สารสนเทศในการแก้ปัญหา การตัดสินใจ และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนนี้ จะเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ด้วยตนเองต่อไป (Australian School Library Association, 2000; Dodds, 2004; National Forum on Information Literacy, 1989; Warmkessel and McCade, 1997) นอกจากนี้ การเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) ยังเป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาปัญหาและหาทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง เริ่มตั้งแต่การกำหนดปัญหา

และให้ค้นหาวิธีการแก้ปัญหาเป็นกลุ่ม โดยแก้ไขตามสถานการณ์ด้วยวิธีและขั้นตอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนในการค้นหา การประเมินสารสนเทศ และเน้นทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นกลไกของกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Hammond, 2004; กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

การจัดการสอนการรู้สารสนเทศควรมีความสัมพันธ์กับรายวิชาหรือบูรณาการเข้าไปในรายวิชา และควรสอนเน้นทักษะการค้นคืนและการประเมินให้กับผู้เรียน โดยเฉพาะผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นการเตรียมเด็กให้เป็นผู้รู้สารสนเทศที่มีความยืดหยุ่น และสามารถปรับตัวในกลุ่มหรือสังคมได้เป็นอย่างดี (Australian School Library Association, 2000; Todd, 1996) นอกจากนี้ Langford (1998) ยังกล่าวว่า การรู้สารสนเทศเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนของครู ที่จะสนับสนุนการรู้สารสนเทศของนักเรียน โดยครูควรเสนอทางเลือก และคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำนักเรียนในการค้นหา ประเมิน และใช้สารสนเทศ เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถใช้สารสนเทศในการสร้างความรู้มากกว่าใช้ความจำ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระเพราะการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่แตกต่างกัน (Warmkessel and McCade, 1997) การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางร่างกาย และสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่างๆ มีกระบวนการและการสอนที่หลากหลาย ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในแต่ละชั้นควรใช้รูปแบบวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และการเรียนรู้แบบบูรณาการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนของครูต้องสร้างสรรค์ จึงจะทำให้นักเรียนมีทักษะการรู้สารสนเทศที่จำเป็น (James-Maxie, 2009)

การสอนการรู้สารสนเทศที่นิยมปฏิบัติกันมี 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การสอนแบบเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 2) การสอนแบบแยกเป็นรายวิชาอิสระ และ 3) การสอนแบบบูรณาการเข้ากับหลักสูตร ดังนี้

1. การสอนแบบเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา เป็นการสอนโดยนำบางส่วนของทักษะการรู้สารสนเทศเข้าไปแทรกเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา เช่น วิชาการสัมมนาซึ่งมี 15 คาบต่อสัปดาห์ จะมีทักษะของการรู้สารสนเทศแทรกอยู่ 3 คาบต่อสัปดาห์ เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการรู้สารสนเทศและสามารถเชื่อมโยงความคิดและสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง (Evans, 1994)

2. การสอนแบบแยกเป็นรายวิชาอิสระ เป็นรายวิชาการรู้สารสนเทศ (Information Literacy Course) เป็นการเปิดสอนรายวิชาเช่นเดียวกับการสอนวิชาการใช้ห้องสมุดในอดีต แต่จะมีความแตกต่างกันในแง่ของแนวคิดและเนื้อหา กล่าวคือ การสอนการใช้ห้องสมุดจะเน้นการสอนทักษะการค้นหา และการใช้เทคโนโลยีและกลยุทธ์ต่างๆ เพื่อการเข้าถึงสารสนเทศ ส่วนการสอนการรู้สารสนเทศจะเน้นด้านการวิเคราะห์ความต้องการสารสนเทศ การเข้าถึง สารสนเทศที่ต้องการโดยใช้เทคโนโลยีและกลยุทธ์ต่างๆ การประเมินความน่าเชื่อถือของสารสนเทศ รวมทั้งการวิเคราะห์และสังเคราะห์สารสนเทศเพื่อนำไปใช้ (Tenopir, 2002) ในแนวคิดของการรู้สารสนเทศ การใช้ห้องสมุดเป็นเพียงส่วนย่อยเท่านั้น ซึ่งสมาน ลอยฟ้า (2545) ได้สรุปลักษณะสำคัญของความแตกต่างระหว่างการสอนการรู้สารสนเทศและการใช้ห้องสมุดไว้ดังนี้

2.1 การสอนการรู้สารสนเทศ มีขอบเขตที่กว้างกว่าการสอนการใช้ห้องสมุด กล่าวคือ การสอนการใช้ห้องสมุดจะเน้นทักษะการใช้ห้องสมุด ส่วนการสอนการรู้สารสนเทศจะมุ่งเน้นการสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนที่เรียนรู้ตลอดชีวิต และให้มีทักษะในการคิดเชิงวิเคราะห์ ซึ่งประกอบด้วยการใช้แหล่งทรัพยากรต่างๆ การแปลความหมายและการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศ ตลอดจนแนวคิดและรูปแบบในการจัดการสารสนเทศ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเปลี่ยนจากการสอนทักษะการใช้ห้องสมุดไปเป็นทักษะสารสนเทศ (Information Skills)

2.2 กระบวนการสอนการรู้สารสนเทศจะเน้นการใช้แนวคิด ในการสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง (Construction Approach) มากกว่าวิธีการถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบเดิม อย่างไรก็ตามการสอนการรู้สารสนเทศในลักษณะเป็นรายวิชา ต้องมีการประเมินผลสัมฤทธิ์จากการเรียนโดยอาจจะต้องทำการทดสอบก่อนเรียนและการทดสอบหลังเรียน เพื่อวัดระดับความรู้ของการรู้สารสนเทศ

3. การสอนแบบบูรณาการเข้ากับหลักสูตร เป็นการสอนโดยการบูรณาการการรู้สารสนเทศเข้าไปไว้ในหลักสูตร ซึ่งอาจบูรณาการเข้าตลอดทั้งหลักสูตร หรือบูรณาการเฉพาะส่วนหนึ่งของหลักสูตรเพื่อจัดให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความเป็นอิสระทางความคิดมากขึ้น และสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในการค้นหาความรู้หรือสารสนเทศที่ต้องการ รวมทั้งเป็นบุคคลที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ซึ่งวิธีการเรียนดังกล่าวนี้เชื่อว่าจะเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีทักษะการรู้สารสนเทศแบบยั่งยืน (Evans, 1994)

ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการสอนในรูปแบบที่ 1 คือการสอนแบบเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา โดยใช้วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ โดยแทรกเป็นส่วนหนึ่งของสาระเศรษฐศาสตร์ จำนวน 11 ชั่วโมง ใช้กิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการรู้สารสนเทศและการคิดวิเคราะห์

2.3 กิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ

ความสำคัญของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ

การส่งเสริมการรู้สารสนเทศเป็นทั้งความรู้และความสามารถในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และทักษะชีวิต ซึ่งการรู้สารสนเทศเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนที่ครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ การพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นบทบาทสำคัญที่โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะสร้างและพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน ซึ่งลักษณะการเรียนการสอนในโรงเรียนในยุคปฏิรูปการศึกษาที่บทบาทของครูผู้สอนที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลให้สารสนเทศมีความสำคัญต่อผู้เรียนและสามารถใช้สารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า รู้จักวิธีสืบค้น และสามารถเข้าถึงสารสนเทศได้ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้รู้สารสนเทศอย่างแท้จริง ในปัจจุบันภายใต้การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางเทคโนโลยี ประกอบกับสารสนเทศที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก จนกระทั่งเกิดปรากฏการณ์การทะลักทะลายนของสารสนเทศ (Information Explosion) และตัวสารสนเทศเองมีลักษณะความเป็นพลวัตมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในด้านการศึกษาเล่าเรียน การทำงานและการดำรงชีวิตประจำวัน การเรียนรู้สารสนเทศ (Information literacy) จึงนับ

ได้ว่ามีบทบาทสำคัญยิ่งเพื่อช่วยให้มนุษย์สามารถดำรงอยู่ได้ในยุคสารสนเทศ (สุจิตรา ธงงาม, 2547; ทรงพันธ์ เจริมประยงค์, 2547: 16)

กิจกรรมการส่งเสริมการรู้สารสนเทศที่มีการบรรจุไว้ในหลักสูตรการจัดการศึกษาในโรงเรียน ซึ่งถือได้ว่าการใช้สารสนเทศ การเข้าถึงแหล่งสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนและบรรณารักษ์จำเป็นต้องร่วมกันวางแผนและกำหนดกิจกรรมไว้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้และมีทักษะการรู้สารสนเทศที่ดี และสามารถรู้สารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีจริยธรรมในการใช้สารสนเทศ กิจกรรมการส่งเสริมการรู้สารสนเทศที่ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ และเป็นพื้นฐานในการใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาขั้นสูงต่อไป มีดังนี้ (Ganga Dakshinamurti and Horne Lena, 2006: Web Site)

1. ปลุกฝังทักษะการรู้สารสนเทศตั้งแต่ขั้นพื้นฐาน เป็นการปลุกฝังให้ผู้เรียนมีทักษะการรู้สารสนเทศไปพร้อมๆ กับทักษะการเรียนรู้ด้านอื่นๆ จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง
2. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถใช้แหล่งสารสนเทศ ใช้ทรัพยากรและสื่อต่างๆ ได้ด้วยวิธีการแนะนำที่เข้าใจง่าย เช่น แนะนำการใช้ห้องสมุด การค้นหาหนังสือ แนะนำการอ่านหนังสือ การอ่านทำให้สามารถใช้ทรัพยากรสารสนเทศทั้งที่อยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้
3. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนสืบค้นสารสนเทศด้วยเครื่องมือพื้นฐานและมีการพัฒนาทักษะขั้นเรื่อยๆ ให้ตรงตามมาตรฐานการรู้สารสนเทศ เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสืบค้น การใช้อินเทอร์เน็ต รวมถึงการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้ สามารถเข้าใจในรูปแบบ ตำแหน่ง และวิธีการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่างๆ
4. ส่งเสริมให้มีทักษะการรู้สารสนเทศและประเมินคุณลักษณะของเครื่องมือในการสืบค้นสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การสรุปเป็นองค์ความรู้ของผู้เรียนได้
5. บูรณาการหลักสูตรทักษะการรู้สารสนเทศเข้าสู่การเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ เนื่องจากทักษะการรู้สารสนเทศเพียงอย่างเดียวจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการช่วยเหลือตนเองศึกษา และแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นได้ ดังนั้นการบูรณาการหลักสูตรจะก่อให้เกิดการนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในด้านการเรียนและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดกิจกรรมการรู้สารสนเทศให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จนเกิดทักษะที่ดีนั้นจะเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและมีศักยภาพในการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากการจัดการเรียนการสอนที่ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแล้ว อินเทอร์เน็ตก็มีประโยชน์ต่อการศึกษาซึ่งใช้เป็นสื่อในการเรียนในรายวิชาต่างๆ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนได้ ลักษณะกิจกรรมการส่งเสริมการรู้สารสนเทศที่ดำเนินการและมีกิจกรรมที่หลากหลายมีดังนี้ (กุลธิดา ท้วมสุข, 2548: 18)

1. กิจกรรมการสืบค้นสารสนเทศจากเว็บไซต์ต่างๆ สอบถามผู้มีความรู้หรือผู้รู้การศึกษาจากงานวิจัยและการสืบค้นจากฐานข้อมูลของสถาบันการศึกษาภาครัฐและภาคเอกชน
2. การสรุปจากการทำกิจกรรม การทำแบบฝึกหัด และการสรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยภาษาของผู้เรียน

3. การเขียนอธิบายข้อมูลต่างๆ ที่ผู้เรียนได้สืบค้นจากฐานข้อมูล รวมถึงการเขียนรายงาน จากการศึกษาค้นคว้าและการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรมที่มีนักวิชาการที่ได้รับความเชื่อถือเป็นผู้รวบรวมไว้

4. การวิเคราะห์งานวิจัย การวิจารณ์งานเขียนและประเมินสารสนเทศต่างๆ

5. การทำวิจัยและสามารถตั้งคำถามเพื่อการวิจัยได้

6. นำเสนองานวิจัย อภิปรายได้และวางแผนเพื่อการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพ

มีการนำกิจกรรมหรือเกมต่างๆ มาใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารให้เข้าถึงสารสนเทศได้

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศนั้นจะต้องคำนึงถึงความสามารถหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนนั้นสามารถที่จะระบุได้ว่าต้องการสารสนเทศ ระบุแหล่งสารสนเทศ ประเมินสารสนเทศได้และใช้สารสนเทศได้ถูกต้องตรงประเด็นตามความต้องการ ซึ่งผู้เรียนนั้นจะมีทักษะการรู้สารสนเทศอยู่ 2 ลักษณะคือ ทักษะการรู้สารสนเทศขั้นพื้นฐานและทักษะการรู้สารสนเทศขั้นสูงที่สามารถศึกษาค้นคว้าวิจัยได้

บุคคลที่สามารถที่จะสร้างทักษะการรู้สารสนเทศได้ โดยการฝึกฝนทักษะด้านการสืบค้นสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศ การใช้สารสนเทศและการคิดอย่างวิจารณ์ญาณ รวมทั้งตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศในการตอบสนองความต้องการในทุกด้าน ดังนั้นการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้รู้สารสนเทศ เป็นภารกิจอันสำคัญที่ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ บรรณารักษ์และผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการ ซึ่งมีห้องสมุดเป็นแหล่งที่มีบทบาทในการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้รู้สารสนเทศเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่ต้องกำหนดให้ชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย ซึ่งห้องสมุดมีบทบาทในฐานะผู้พัฒนาผู้เรียนที่เป็นผู้ใช้ให้เป็นผู้รู้สารสนเทศและบรรณารักษ์ทำหน้าที่ประสานการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศในด้านต่างๆ กับครูผู้สอนโดยจัดกิจกรรมที่มีระดับความยากง่ายของกิจกรรมหลากหลายต่างกัน เป็นกิจกรรมพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศ และกิจกรรมที่มีเนื้อหาละเอียดลึกซึ้ง โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศดังนี้ (ลีปาน ทรัพย์ทอง, 2548: 61)

1. กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์และผลลัพธ์ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศของห้องสมุดควรมีการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่ชัดเจน เป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นมานั้นจะได้มาจากการวิเคราะห์ความต้องการ (Needs analysis) และความคาดหวังของผู้เรียน ซึ่งจะทำให้แน่ใจว่าเนื้อหาของกิจกรรมการส่งเสริมการรู้สารสนเทศที่จัดขึ้นมีความเหมาะสมกับผู้เรียน คือ รู้ว่าผู้เรียนคือใคร มีความรู้ในระดับใด ตลอดจนรู้ความแตกต่างของผู้เรียน การวิเคราะห์ความต้องการและความคาดหวังของผู้เรียนทำได้โดยการสอบถามผู้เรียนอย่างไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ หรือใช้วิธีการประเมินผลตนเอง และสอบถามจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2. การวางแผนประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่จำเป็นทั้งของผู้เรียนและผู้สอน เช่น การประเมินผลระหว่างเรียน ทำเป็นระยะเพื่อให้ผลป้อนกลับ (Feed back) แก่ผู้เรียนเพื่อปรับปรุงตนเองและทั้งผู้สอน เพื่อนำผลมาปรับปรุงเทคนิคการสอน และประเมินผลหลังการสอนเป็นการประเมินรวบยอดผลของการประเมินแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของผู้สอนและประสิทธิผลของผู้เรียน

3. การวางแผนกิจกรรม กิจกรรมที่จัดขึ้นต้องมีความสอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์และรูปแบบของกิจกรรมซึ่งเป็นกิจกรรมที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยปกติผู้เรียนจะมีความถนัดในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันดังนี้

3.1 ผู้เรียนชอบฟังการบรรยาย (Auditory) เป็นผู้ที่สามารถจับใจความสำคัญของการบรรยาย สามารถฟังและจดจำรายละเอียดเนื้อหาได้ กิจกรรมการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนประเภทนี้ คือ การบรรยาย

3.2 ผู้เรียนที่ชอบการใช้ตาดู (Visual) เป็นผู้เรียนที่มีความสามารถในการทำความเข้าใจจากภาพ แผนภูมิ แผนผัง ตลอดจนภาพลักษณะประเภทอื่นๆ ได้อย่างรวดเร็ว

3.3 ผู้เรียนที่ชอบการลงมือปฏิบัติ (Tactile) เป็นผู้เรียนที่ชอบการลงมือปฏิบัติทดลองทำและมีทักษะในการใช้มือทำให้เกิดการเรียนรู้ที่รวดเร็ว เช่น ต้องการสอนการใช้เมาส์ วิธีที่เหมาะสม คือ การลงมือทดลองปฏิบัติจริง ซึ่งวิธีนี้จะป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง

4. กำหนดเนื้อหารายละเอียดของตัวป้อนเข้า ตัวป้อนเข้าคือเนื้อหาบทเรียนและสื่ออุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาเป็นส่วนสำคัญของกิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศที่ผ่านการกลั่นกรองมาจากความรู้และประสบการณ์ของผู้สอน ที่สำคัญคือเนื้อหาต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่ต้องการ มีความสมบูรณ์และชัดเจนรวมถึงวัสดุประกอบการเรียนการสอน เช่น เอกสารประกอบการสอน คือ แบบฝึกหัด ใบกิจกรรม การบ้าน เป็นต้น

5. การจัดลำดับการนำเสนอเนื้อหา เป็นการวางลำดับเนื้อหาและวิธีการในการนำเสนอ ซึ่งโดยทั่วไปการสอนจะเริ่มต้นด้วยการบรรยายเพื่อพื้นความรู้และหลักทฤษฎีก่อนหรือเป็นการอภิปรายและเปลี่ยนความรู้ การถาม-ตอบ หรือใช้วิธีการมีส่วนร่วม เช่น กิจกรรมกลุ่ม ซึ่งผู้สอนจะสลับลำดับได้ตามความเหมาะสมกับเนื้อหาและสถานการณ์ยังเป็นการสร้างความแปลกใหม่ในการนำเสนอเนื้อหาได้ด้วย

6. การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนที่เหมาะสม หมายถึง สถานที่ สภาพแวดล้อม เช่น แสงสว่าง ไม่มีเสียงรบกวน อุปกรณ์อื่นๆ เช่น คอมพิวเตอร์และเครือข่ายคอมพิวเตอร์

7. การประเมินผลกิจกรรม หลังจบการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศจะมีการประเมินผลซึ่งเป็นการประเมินเป้าหมาย หรือประเมินกระบวนการหรือประเมินผลลัพธ์ ผลการประเมินจะทำให้รู้ว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นมีประโยชน์ต่อผู้เรียนหรือไม่เพียงใด ตลอดจนรู้ว่าจะปรับปรุงกิจกรรมให้ดีที่สุดอย่างไร

2.4 บริบทโรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์

2.4.1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์หมู่ 2 (แผนปฏิบัติการโรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์ หมู่ 2, 2556: 30-31)

โรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์หมู่ 2 เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่หมู่ที่ 10 ตำบลนิคมห้วยผึ้ง อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ เปิดทำการสอนครั้งแรก เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2512 ในที่ดินของนิคมสร้างตนเองกุฉินารายณ์ มีเนื้อที่ 13 ไร่ 65 ตารางวา ในระยะแรกเปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยได้ก่อสร้าง

อาคารเรียนชั่วคราวแบบ 027 ขนาด 2 ห้องเรียน บ้านพักครู 1 หลัง โดยมีนายบุญเหลือ ทัพวิเศษ ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ และดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ในระยะต่อมา

ปี พ.ศ. 2515 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียน แบบ ป.1 ซ.

ปี พ.ศ. 2524 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียน แบบ กส. 2

ปี พ.ศ. 2529 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์ แบบ สปช. 203

ปี พ.ศ. 2529 นายทวี ศรีโททุมย้ายมาดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่แทนนายบุญเหลือ ทัพวิเศษ ที่ย้ายไปโรงเรียนคำบางพิทยาคม

ปี พ.ศ. 2535 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียน แบบ สปช. 105/29

ปี พ.ศ. 2538 นายวิชัย ประชานันท์ ย้ายมาดำรงตำแหน่งแทนนายทวี ศรีโททุม ที่ย้ายไปโรงเรียนบ้านห้วยผึ้ง

ปี พ.ศ. 2539 ได้รับงบประมาณต่อเติมอาคารเรียนชั้นล่าง สปช. 105/26 จำนวน 4 ห้องเรียน

ปี พ.ศ. 2540 ได้เข้าโครงการโรงเรียนปฏิรูปทางการศึกษา

ปี พ.ศ. 2541 นายมนู ผันผ่อน ย้ายมาดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่แทนนายวิชัย ประชานันท์ ที่ย้ายไปโรงเรียนบ้านเหล่าสี่แก้ว

ปี พ.ศ. 2544 ได้รับผ้าป่าเพื่อการศึกษาจากศิษย์เก่า และผู้ปกครองนักเรียน ก่อสร้างซุ้มประตู และโต๊ะอาหารพร้อมเก้าอี้ งบประมาณ 100,000 บาท

วันที่ 1 ตุลาคม 2544 นายมนู ผันผ่อนได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน (ตามหลักเกณฑ์คุณภาพ)

ปีการศึกษา 2545 เด็กชายเอกลักษณ์ จำปาม่วง ได้รับรางวัลพระทานเขตการศึกษา 10

ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนเปิดทำการสอน 2 ระดับ คือ การศึกษาปฐมวัย และ ประถมศึกษา จัดชั้นเรียนเป็น 10 ห้องเรียน ครูผู้สอน 15 คน ครูอัตราจ้าง (โครงการไทยเข้มแข็ง SP2) 4 อัตรา ลูกจ้างชั่วคราวรายปี ตำแหน่งนักการภารโรง 1 คน มีนักเรียนทั้งสิ้น 265 คน

วันที่ 15 มกราคม 2553 นายเพชรดำ ธนุศรี ย้ายมาดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนแทนนายมนู ผันผ่อน ที่ย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนคำบางพิทยาคม

ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนเปิดทำการสอน 1 ระดับ คือ ประถมศึกษาปีที่ 1- 6 จัดชั้นเรียนเป็น 10 ห้องเรียน ได้แก่ ประถมศึกษาปีที่ 1 และประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นละ 1 ห้องเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 3, 5 และ 6 ชั้นละ 2 ห้องเรียน ส่วนการศึกษาระดับปฐมวัย ได้ถ่ายโอนความรับผิดชอบไปให้กับกบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาลตำบลห้วยผึ้ง และ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยผึ้ง

ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนเปิดทำการสอน 1 ระดับ คือ ประถมศึกษาปีที่ 1- 6 จัดชั้นเรียนเป็น 11 ห้องเรียน ได้แก่ ประถมศึกษาปีที่ 1 และประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นละ 2 ห้องเรียน ประถมศึกษาปีที่ 4 1 ห้องเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ชั้นละ 2 ห้องเรียน ครูผู้สอน 15 คน ครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ 1 อัตรา ลูกจ้างชั่วคราวรายปี ตำแหน่งนักการภารโรง 1 คน มีนักเรียนทั้งสิ้น 293 คน

วิสัยทัศน์

จัดการเรียนรวมบูรณาการ	ประสานคุณธรรมนำความรู้
พร้อมสู่ประชาคมอาเซียน	ผู้เรียนอ่านเขียนเป็นนิจ
เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทาง	เสริมสร้างมาตรฐานสู่สากล

ปรัชญาโรงเรียน

สุวิชาโน ภว โทติ
“ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ”

คำขวัญโรงเรียน

เรียนดี มีวินัย น้ำใจงาม

อัตลักษณ์โรงเรียน

รักการอ่าน

เอกลักษณ์โรงเรียน

ใฝ่เรียนรู้ เคียงคู่คุณธรรม

พันธกิจ (Mission)

1. จัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเน้นความรู้คู่คุณธรรม
2. เสริมสร้างโอกาสให้ประชากรวัยเรียนได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสู่ความเป็นครูมืออาชีพ
4. การบริหารจัดการสถานศึกษามีประสิทธิภาพ เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

เป้าประสงค์ (Goal)

1. นักเรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ
2. ประชากรวัยเรียนในเขตพื้นที่บริการทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มตามศักยภาพ
4. โรงเรียนเป็นสถานศึกษาชั้นนำในการจัดการศึกษา

กลยุทธ์ (Strategy)

1. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาตามหลักสูตร และส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือการเรียนรู้
2. ปลุกฝังคุณธรรม ความสำนึกรักบ้านเกิด ความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพตามหลักสูตร
4. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

จุดเน้นตามกลยุทธ์

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 กลุ่มวิชาหลักเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 5
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น
3. เพิ่มศักยภาพนักเรียนในด้านคณิตศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านภาษา และด้านเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศในระดับสากล
4. นักเรียนทุกคนมีคุณธรรม จริยธรรม อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสำนึกในความเป็นชาติไทย
5. นักเรียนทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ลดการออกกลางคัน
6. จัดการศึกษาสาระการเรียนรู้ระดับท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
7. ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนมีศักยภาพสูง มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน
8. โรงเรียนผ่านการรับรองมาตรฐานการศึกษา มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่เข้มแข็งและยั่งยืน

9. โรงเรียนเป็นสถานศึกษาชั้นนำ และพัฒนาสู่มาตรฐานสากล

เป้าหมายความสำเร็จปีการศึกษา 2556

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศทุกกลุ่มสาระ
2. นักเรียนมีผลการเรียนระดับดีขึ้นไปร้อยละ 70
3. นักเรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระดับดีขึ้นไปร้อยละ 90
4. นักเรียนได้รับรางวัลจากการประกวดแข่งขันทักษะ ความรู้ทางวิชาการจากสถาบันต่างๆ ร้อยละ 70 ต่อปี
5. นักเรียน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อการให้บริการทางการศึกษาของโรงเรียนร้อยละ 85
6. ครู-ผู้บริหารได้รับการพัฒนาผ่านการประชุม อบรม สัมมนา นิเทศ ร้อยละ 100
7. ครู-ผู้บริหารได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติร้อยละ 90
8. ความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการระดมทุนและทรัพยากรทางการศึกษาของผู้มีส่วนได้เสียร้อยละ 80

2.4.2 แหล่งสารสนเทศภายในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

2.4.2.1 แหล่งสารสนเทศภายในโรงเรียน

- 1) ห้องสมุดโรงเรียน มีหนังสือจำนวนมากตามเกณฑ์นักเรียนและหนังสือพิมพ์
- 2) ห้องคอมพิวเตอร์ มีจำนวน 20 เครื่อง เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้
- 3) ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ มีอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ครบ
- 4) ป้ายนิเทศในห้องเรียน มีทุกห้องเรียน ดูสวยงาม น่าอ่าน ได้ความรู้
- 5) ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เช่น แปลงปลูกผัก บ่อเลี้ยงปลา บ่อเลี้ยงกบ หลุมปุ๋ยหมัก โรงเพาะเห็ด สวนหย่อม เรือนเพาะชำ สวนสมุนไพร ฯลฯ
- 6) ศูนย์บริการสนับสนุนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา สำหรับเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ มีสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้

- 7) ธนาคารขยะรีไซเคิล ฝึกให้นักเรียนรู้จักแยกขยะ
- 8) สหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียน ฝึกให้นักเรียนได้รู้จักการค้าขาย การร่วมหุ้นและปันผลสหกรณ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิชาเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 9) สนามกีฬา เช่น มีสนามฟุตบอล สนามตะกร้อ สนามวอลเลย์บอล ฯลฯ

2.4.2.2 แหล่งสารสนเทศภายนอกโรงเรียน

- 1) ห้องสมุดประชาชน มีหนังสือจำนวนมาก
- 2) พิพิธภัณฑ์ เช่น พิพิธภัณฑ์ข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ พิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ พิพิธภัณฑ์ปลากลายเป็นหิน
- 3) วัด เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน
- 4) ทรัพยากรบุคคล เช่น ผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำท้องถิ่นฯ โรงเรียนเชิญมาเป็นวิทยากรภายนอก เช่น ดนตรี จักรสาน เพาะพันธุ์ปลา กีฬา ฯลฯ

2.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดกลุ่มสาระการเรียนรู้ ออกเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ โดยให้สถานศึกษาจัดทำกลุ่มสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้ศึกษาได้เลือกกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระเศรษฐศาสตร์) ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีสาระสำคัญดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 58-163)

1) สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศไทย และสังคมโลก

2) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่างๆ ไว้ ดังนี้

(1) ศาสนา ศิลธรรมและจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

(2) หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต ระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลุกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

(3) เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

(4) ประวัติศาสตร์ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

(5) ภูมิศาสตร์ ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากรและภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่างๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่างๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส.3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

มาตรฐาน ส.3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่ง มีผล ต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศ อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

สาระที่ 3 มาตรฐานการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการ ทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของ เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตาราง 2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐาน ส. 3.1

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.6	1. อธิบายบทบาทของผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบต่อ	<ol style="list-style-type: none"> 1. บทบาทของผู้ผลิตที่มีคุณภาพ เช่น คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม มีจรรยาบรรณ ความรับผิดชอบต่อสังคม วางแผนก่อนเริ่มลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อลด ความผิดพลาดและการสูญเสีย ฯลฯ 2. ทักษะดีในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 3. ประโยชน์ของการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ
	2. อธิบายบทบาทของผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน	<ol style="list-style-type: none"> 1. คุณสมบัติของผู้บริโภคที่ดี 2. พฤติกรรมของผู้บริโภคที่บกพร่อง 3. คุณค่าและประโยชน์ของผู้บริโภคที่รู้เท่าทันที่มีต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม
	3. บอกวิธีและประโยชน์ของการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความหมาย และความจำเป็นของทรัพยากร 2. หลักการและวิธีใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด (ลดการสูญเสีย ทุกประเภท) 3. วิธีการสร้างจิตสำนึกให้คนในชาติรู้คุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด 4. วางแผนการใช้ทรัพยากร โดยประยุกต์เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ให้เกิด ประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ และทันกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทาง เศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตาราง 3 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐาน ส. 3.2

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.6	1. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาล	1. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาล ที่มีต่อระบบเศรษฐกิจอย่างสังเขป เช่นการแลก เปลี่ยนสินค้าและบริการ รายได้และรายจ่าย การออมกับธนาคาร การลงทุน 2. แผนผังแสดงความสัมพันธ์ของหน่วยเศรษฐกิจ 3. ภาษีและหน่วยงานที่จัดเก็บภาษี 4. สิทธิของผู้บริโภค และสิทธิของผู้ใช้แรงงานในประเทศไทย 5. การหารายได้ รายจ่าย การออม การลงทุน ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค และรัฐบาล
	2. ยกตัวอย่างการรวมกลุ่ม ทางเศรษฐกิจภายในท้องถิ่น	1. การรวมกลุ่มเชิงเศรษฐกิจเพื่อประสานประโยชน์ในท้องถิ่น เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มแม่บ้าน กองทุนหมู่บ้าน

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส 3.1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน (นิคมกฤณารายณ์ หมู่ 2, 2552: 9) สภาพปัจจุบัน เศรษฐศาสตร์ เป็นวิชาที่มีประโยชน์และมีความสำคัญมาก เพราะเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะผู้ผลิต เจ้าของปัจจัยการผลิต หรือผู้บริโภค

เนื่องจากสาระเศรษฐศาสตร์มีเนื้อหา มาก จะขอกล่าวเฉพาะเรื่องบทบาทของผู้ผลิต ผู้บริโภคและการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ตามตัวชี้วัดของหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้

1. อธิบายบทบาทของผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบ
 - 1.1 บทบาทของผู้ผลิตที่มีคุณภาพ เช่น คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม มีจรรยาบรรณ ความรับผิดชอบต่อสังคม วางแผนก่อนเริ่มลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อลดความผิดพลาดและการสูญเสีย ฯลฯ
 - 1.2 ทักษะคติในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
 - 1.3 ประโยชน์ของการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ
2. อธิบายบทบาทของผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน
 - 2.1 คุณสมบัติของผู้บริโภคที่ดี
 - 2.2 พฤติกรรมของผู้บริโภคที่บกพร่อง
 - 2.3 คุณค่าและประโยชน์ของผู้บริโภคที่รู้เท่าทันที่มีต่อตนเอง ครอบครัวและ

สังคม

3. บอกริธีและประโยชน์ของการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

3.1 ความหมาย และความจำเป็นของทรัพยากร

3.2 หลักการและวิธีใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด (ลดการสูญเสียทุกประเภท)

3.3 วิธีการสร้างจิตสำนึกให้คนในชาติรู้คุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด

3.4 วางแผนการใช้ทรัพยากร โดยประยุกต์เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่สังคม และประเทศชาติ และทันกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

บทบาทผู้ผลิตและผู้บริโภค

ในชีวิตประจำวันของคนเรา ตัวเราและครอบครัวอาจอยู่ในฐานะที่เป็นทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค เนื่องจากเราและครอบครัวไม่สามารถผลิตสิ่งต่างๆ มาใช้เองได้ทุกอย่าง เราจึงต้องพึ่งพาผู้ผลิตที่ผลิตสินค้าต่างๆ โดยการซื้อสินค้าบางอย่างมาใช้ ดังนั้นเราและครอบครัวจึงอยู่ในฐานะผู้บริโภค และถ้าครอบครัวของเรามีอาชีพที่ทำให้เกิดผลผลิตและบริการ ครอบครัวเราก็เป็นผู้ผลิตด้วย

จะเห็นได้ว่าเราและครอบครัวอาจเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค ถ้าเราอยู่ในฐานะผู้ผลิต เราจะต้องรู้จักใช้ทรัพยากรการผลิตอย่างคุ้มค่าและมีคุณธรรมในการผลิต แต่ถ้าเราอยู่ในฐานะผู้บริโภค เราก็ต้องเป็นผู้บริโภคที่ฉลาดและรู้เท่าทันเช่นกัน

ผู้ผลิต หมายถึง ผู้ที่นำเอาทรัพยากรและปัจจัยการผลิต ได้แก่ ที่ดิน แรงงาน ทุน มาผสมผสานกันเพื่อให้เกิดเป็นสินค้าและบริการ เพื่อสนองความต้องการและความพึงพอใจของผู้บริโภค โดยมีกำไรเป็นสิ่งตอบแทนในการผลิต

ผู้บริโภค หมายถึง ผู้ที่ตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการต่างๆ เพื่อนำไปใช้ตามความต้องการของตนเอง เช่น ผู้ที่รับประทานอาหาร ผู้ซื้ออุปกรณ์การเรียน ลูกค้าย่านตัดผม เป็นต้น

บทบาทและหน้าที่ของผู้ผลิต

1. เป็นผู้นำทรัพยากรธรรมชาติและปัจจัยการผลิตมาแปรรูปหรือเพิ่มมูลค่า ทำให้เกิดสินค้าและบริการขึ้นมา
2. เป็นผู้ตัดสินใจเกี่ยวกับการผลิตว่าจะผลิตสินค้าหรือบริการชนิดใด จะผลิตอย่างไร และจะนำสินค้าและบริการที่ผลิตขึ้นไปจำหน่ายให้กับใคร
3. เป็นผู้ดำเนินการให้เกิดการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ
4. เป็นผู้ที่จะกระจายสินค้าจากแหล่งผลิตไปสู่ผู้บริโภคเพื่อให้ได้รับความสะดวกสบายในการซื้อขายสินค้าและบริการ

บทบาทของผู้ผลิต

เมื่อทรัพยากรที่จะนำมาใช้ในการผลิตมีจำกัด ผู้ผลิตจึงต้องหาวิธีการผลิตสินค้าและบริการ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยการผลิตสินค้าและบริการให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ให้มีความพอเหมาะพอดี ไม่มากเกินไปจนเกิดความสิ้นเปลือง ส่วนกระบวนการผลิต ผู้ผลิตควรคำนึงถึงเครื่องมือ เครื่องจักร และวิธีการผลิตที่จะทำให้อินแปลงทรัพยากรน้อยที่สุด มีความสำคัญและความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความซื่อสัตย์ที่จะผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและมีราคาเหมาะสม

บทบาทของผู้ผลิตที่มีคุณธรรม

คุณธรรม เป็นการผลิตที่ไม่ผิดกฎหมาย ผิดขนบธรรมเนียมที่ติงาม หรือเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค

ผู้ผลิตมีจุดมุ่งหมายในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อมุ่งหวังกำไร โดยจะพยายามทุกทางที่จะทำให้ได้กำไรมากที่สุด แต่บางครั้งพบว่าผู้ผลิตบางรายอาจปลอมปนสินค้าหรือผลิตสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐาน การกระทำดังกล่าวถือเป็นการกระทำที่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค ดังนั้นผู้ผลิตที่มีคุณภาพควรมีคุณธรรมพื้นฐานในการผลิตสินค้าและบริการ ดังนี้

1. ผู้ผลิตควรมีความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบต่อบริโภค ด้วยการกำหนดราคาสินค้าและบริการให้เหมาะสมและผลิตสินค้าให้มีมาตรฐานเดียวกันทั้งหมด เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนแรกถึงขั้นตอนสุดท้าย และเพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในสินค้านั้นให้แก่ผู้บริโภค ผู้ผลิตก็ต้องผลิตสินค้าและบริการที่มีประโยชน์และไม่เกิดโทษทั้งทางด้านร่างกายและทางจิตใจแก่ผู้บริโภค เช่น ไม่นำวัตถุพิษที่ไม่ได้คุณภาพหรือมีอันตรายมาผลิตเป็นอาหาร เครื่องดื่ม เพื่อขายให้แก่ผู้บริโภค ไม่จำหน่ายสุราให้กับเยาวชน ไม่โฆษณาสินค้าเกินความเป็นจริง เป็นต้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้เป็นการกระทำที่ขาดความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบต่อบริโภค

ผู้ผลิตควรมีความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบต่อบริโภค คือ การผลิตสินค้าและบริการมีคุณภาพ ไม่ปลอมปน ไม่โฆษณาเกินจริง ไม่โกงน้ำหนัก กำหนดราคาอย่างเป็นธรรม

2. ผู้ผลิตควรผลิตสินค้าและบริการที่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับทรัพยากร เนื่องจากทรัพยากรการผลิตมีจำนวนจำกัด ผู้ผลิตจึงควรใช้ทรัพยากรการผลิตตามความจำเป็นในการผลิตและใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งไม่ผลิตสินค้าเกินความจำเป็น เพราะอาจทำให้สูญเสียและสิ้นเปลืองทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์ ดังนั้นผู้ผลิตควรต้องวางแผนก่อนเริ่มลงมือทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อลดความผิดพลาดและการสูญเสียทรัพยากรอันมีค่าเพื่อให้ทรัพยากรต่างๆ เหลือไว้ให้ลูกหลานรุ่นหลังได้ใช้ต่อไป

3. ผู้ผลิตควรผลิตสินค้าและบริการที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ในการผลิตสินค้าและบริการหลายประเภทอาจก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมตามมา เช่น การตัดต้นไม้เพื่อนำมาเป็นวัสดุก่อสร้าง การที่โรงงานอุตสาหกรรมปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำลำคลอง อยู่ช่อมรณนต์ส่งเสียงดัง เป็นต้น ดังนั้นผู้ผลิตจะต้องหาทางป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ไว้ล่วงหน้า หรือ มีระบบจัดการของเสียที่เกิดจากการผลิตที่ดี เพื่อไม่ให้ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น การผลิตสินค้าที่ทำด้วยไม้ ควรมีการปลูกป่าทดแทน หรือมีการบำบัดน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมและบ้านจัดสรรก่อนจะปล่อยทิ้งลงในแม่น้ำลำคลอง หรือการใช้วัสดุผลิตสินค้าที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ทัศนคติในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ทัศนคติ หมายถึง แนวความคิด

ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถที่ทำให้เกิดผลในการทำงาน

ประสิทธิผล หมายถึง ผลสำเร็จ ผลที่เกิดขึ้น

ผู้ผลิตที่มีคุณภาพย่อมเห็นคุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและมีทัศนคติที่ดีในการนำทรัพยากรมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนี้

1. ผู้ผลิตต้องรู้จักใช้ทรัพยากรการผลิตอย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุด เนื่องจากทรัพยากรมีอยู่จำกัด เพื่อให้คนรุ่นต่อไปได้มีทรัพยากรการผลิตไว้ใช้ในอนาคตรวมถึงควร

คำนึงถึงการรักษาสีสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ไม่ทิ้งน้ำเสียหรือของเสียที่เหลือจากกระบวนการผลิตลงในแม่น้ำลำคลอง หรือมีบ่อบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงในแม่น้ำลำคลอง หรือการเสริมสร้างขึ้นมาใหม่แทนทรัพยากรที่ใช้ไป เป็นต้น การมีทัศนคติเช่นนี้จะทำให้การใช้ทรัพยากรของผู้ผลิตเกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

2. ผู้ผลิตต้องมีความรับผิดชอบและยอมรับผลในกิจกรรมการผลิตที่ได้ทำลงไปหรือข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น รวมทั้งรับฟังข้อเสนอแนะของผู้บริโภค เพื่อนำไปเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขการผลิตและการบริการต่อไป การมีทัศนคติเช่นนี้จะทำให้ผู้บริโภคมีความปลอดภัย มีความสะดวกสบาย และพึงพอใจมากที่สุด

ประโยชน์ของการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ

การผลิตสินค้าที่มีคุณภาพจะเกิดประโยชน์ต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และสังคม ดังนี้ (อำนาจ พุทธิมี และคณะ, 2555: 36-42)

1. ด้านผู้ผลิต การที่ผู้ผลิตผลิตสินค้าที่มีคุณภาพย่อมเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคหรือผู้ซื้อ ทำให้ผู้ผลิตสามารถจำหน่ายสินค้าได้ในปริมาณมากขึ้น ทำให้เกิดการประหยัดต้นทุนการผลิตเพราะเป็นการผลิตจำนวนมาก นอกจากนี้เมื่อสินค้าเป็นที่พึงพอใจและเชื่อมั่นจากผู้บริโภคแล้ว หากผู้ผลิตต้องการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ก็จะทำให้ได้ง่ายขึ้นหรือจำหน่ายได้ง่ายขึ้นโดยไม่ต้องประชาสัมพันธ์ใหม่

2. ด้านผู้บริโภค การที่ผู้ผลิต ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ จะทำให้ผู้บริโภคได้บริโภคสินค้าที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และมีความปลอดภัย ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้บริโภค ขณะเดียวกันหากกระบวนการผลิตสินค้าที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ก็จะเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชากรในสังคมนั้น

3. ด้านสังคม การที่ผู้ผลิตผลิตสินค้าที่มีคุณภาพโดยใช้กระบวนการผลิตสินค้าที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมหรือลดปัญหาสิ่งแวดล้อม ก็จะส่งผลดีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในสังคม รวมทั้งทำให้สังคมน่าอยู่อาศัยมากขึ้น

บทบาทของผู้บริโภค

ผู้บริโภคแต่ละคนมีความต้องการสินค้าและบริการที่จะตอบสนองความต้องการของตนที่แตกต่างกันและไม่เท่าเทียมกัน การบริโภคเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นผู้บริโภคจึงต้องใช้ทรัพยากรซึ่งอยู่ในรูปสินค้าและบริการให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยการพิจารณาใช้สินค้าและบริการตามประโยชน์ ความจำเป็น และความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง เช่น สินค้าและบริการนั้นให้ประโยชน์ต่อผู้บริโภคด้านใด จำเป็นต้องใช้หรือไม่ เป็นต้น นอกจากนี้ควรนึกถึงรายได้ของตนเองอย่างมีเหตุผล เช่น ราคาของสินค้าเหมาะสมกับคุณภาพหรือไม่ สินค้านั้นเป็นสิ่งฟุ่มเฟือยเกินฐานะของตนหรือไม่

เมื่อมนุษย์ทุกคนเป็นผู้บริโภค จึงจำเป็นที่จะต้องใช้อย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่าเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสำนึกและรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมเช่นเดียวกับผู้ผลิต

คุณสมบัติของผู้บริโภคที่ดี

มนุษย์ทุกคนมีฐานะเป็นผู้บริโภค ปัจจุบันนี้มีสินค้าและบริการให้เลือกซื้ออย่างหลากหลาย ผู้บริโภคที่ดีนั้นนอกจากจะเป็นผู้ที่รู้จักเลือกซื้อสินค้าและบริการที่เป็นประโยชน์สูงสุดแล้วยังต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ดังนี้ (อำนาจ พุทธิมี และคณะ, 2555: 36-42)

1. ผู้บริโภคที่ดีควรเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง กล่าวคือ ผู้บริโภคที่ดีต้องมีหลักการและวิธีการในการเลือกบริโภคสินค้าและบริการ เพื่อให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการซื้อสินค้าและบริการ โดยคำนึงถึงสิ่งต่างๆ เหล่านี้ เช่น คำนึงถึงความจำเป็นในการซื้อในปริมาณและคุณภาพที่เหมาะสมกับความต้องการ คำนึงถึงความคุ้มค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากการบริโภค จากการเปรียบเทียบราคา คุณภาพและปริมาณ ว่ามีความเหมาะสมหรือเป็นธรรมหรือไม่ คำนึงถึงหลักสินค้าที่ใช้แทนกันได้ ถ้าสินค้าชนิดใดแพงกว่าก็จะเปลี่ยนไปซื้อสินค้าชนิดเดียวกันที่มีคุณภาพใกล้เคียงและราคาถูกกว่า รวมทั้งคำนึงถึงหลักการเปรียบเทียบสินค้าและบริการจากร้านค้าต่างๆ ทั้งในด้านราคาและคุณภาพ โดยวิธีการตรวจสอบจากโฆษณาหรือตรวจสอบจากร้านค้ามากกว่า 1 แหล่ง เพื่อเป็นการประหยัด หรือการตรวจสอบผลากก่อนการบริโภค ดูส่วนผสมและวันหมดอายุ ตลอดจนพิจารณาวัสดุที่ใช้ในการผลิตที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ รวมถึงการรักษาสิทธิของตนเอง ในฐานะผู้บริโภค และเมื่อถูกละเมิด ผู้บริโภคต้องร้องเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ฉลากด้านข้างของบรรจุภัณฑ์จะให้รายละเอียดเกี่ยวกับ วิธีการใช้ คำเตือน วันเดือนปีที่ผลิตวันเดือนปีที่หมดอายุ สถานที่ผลิต เป็นต้น

2. ผู้บริโภคที่ดีควรเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อผู้อื่น กล่าวคือ ผู้บริโภคที่ดีนอกจากจะบริโภคสินค้าและบริการโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่ตนเองจะได้รับแล้ว ยังต้องคำนึงถึงผลเสียหรือผลกระทบที่เกิดจากการบริโภคของตนเองต่อบุคคลอื่นด้วย เช่น การไม่เปิดวิทยุเสียงดังเป็นที่รบกวนของเพื่อนบ้าน การปล่อยควันดำจากรถยนต์ที่ไม่มีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ การสูบบุหรี่ในที่สาธารณะเป็นที่รบกวนผู้อื่น เป็นต้น

3. ผู้บริโภคที่ดีควรเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม กล่าวคือ ผู้บริโภคที่ดีควรคำนึงถึงการบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีของเสียที่เกิดจากการบริโภคให้น้อยที่สุด เพื่อจะช่วยรักษาทรัพยากรต่างๆ ให้มีเหลือไว้ใช้บริโภคได้ยาวนานมากขึ้น เช่น การใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก การไม่ทิ้งขยะลงถนนหรือที่สาธารณะต่างๆ การใช้สาธารณสมบัติอย่างระมัดระวัง เป็นต้น

พฤติกรรมของผู้บริโภคที่บกพร่อง

การเลือกบริโภคสินค้าหรือบริการต่างๆ ผู้บริโภคควรคำนึงถึงคุณภาพของสินค้าหรือบริการ แต่ก็มีผู้บริโภคบางรายที่มีพฤติกรรมในการเลือกบริโภคสินค้าและบริการที่ไม่เหมาะสม ไม้มีความระมัดระวังในการเลือกบริโภคสินค้าและบริการ ทำให้เกิดผลกระทบต่อตนเอง ผู้อื่น และต่อสังคม การเป็นผู้บริโภคที่ดีต้องมีการฝึกปฏิบัติตนจนเป็นนิสัยหรือเกิดความเคยชิน บางครั้งผู้บริโภคอาจมีพฤติกรรมที่ละเลยหรือบกพร่อง ซึ่งเป็นพฤติกรรมการบริโภคที่ไม่เหมาะสมหรือสร้างปัญหาให้แก่ตนเอง ผู้อื่น และสังคม ดังนี้ (อำนาจ พุทธิมี และคณะ, 2555: 36-42)

1. การบริโภคที่ขาดความรอบคอบ ผู้บริโภคบางคนไม่สนใจตรวจสอบหรือหาข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการ ทำให้ไม่สามารถประเมินได้ว่าสินค้าและบริการมีคุณภาพเหมาะสมกับราคา หรือผู้บริโภคหลายคนบริโภคสินค้าและบริการเนื่องมาจากการโฆษณาที่เกินจริง โดยไม่ได้ศึกษาข้อมูลที่แท้จริง หรือไม่ได้ดูวันหมดอายุของสินค้า หรือ ซื้อสินค้าบางอย่างเพราะเห็นว่ามียาราคาถูก แต่เมื่อซื้อไปบริโภคแล้วกลับไม่ได้ประโยชน์หรืออาจเป็นโทษต่อร่างกาย หรือผู้บริโภคบางรายอาจซื้อสินค้าประเภทเดียวกันซ้ำอีก เพียงแต่ต่างยี่ห้อหรือต่างรุ่นกัน ทำให้เป็นการบริโภคที่สิ้นเปลือง เป็นต้น

2. การบริโภคที่ขาดการประมาณตน ผู้บริโภคบางคนละเลยที่จะพิจารณาถึงคุณภาพสินค้าและบริการว่าเหมาะสมกับราคา ความต้องการใช้งาน และรายได้ของตนเองหรือครอบครัวหรือไม่ เช่นการซื้อสินค้าที่เกินกำลังทรัพย์และความจำเป็นในการใช้งาน หรือ ซื้อสินค้าที่หมดอายุเพราะราคาถูก เป็นต้น

3. การบริโภคที่ขาดความเอาใจใส่ในสิทธิของตนเอง เมื่อเกิดปัญหาในการบริโภคสินค้าและบริการ ผู้บริโภคบางคนมักจะนิ่งเฉย ละเลย หรือไม่ยอมร้องเรียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรักษาสิทธิของผู้บริโภค ซึ่งการไม่ใช้สิทธิดังกล่าวทำให้ผู้ผลิตสามารถเอาเปรียบผู้บริโภคคนต่อไป หากผู้บริโภคร้องเรียนปัญหาที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะเป็นการช่วยให้ผู้ผลิตต้องปรับปรุงคุณภาพของสินค้าและบริการให้ได้มาตรฐาน ส่งผลดีแก่ผู้บริโภค

4. การบริโภคที่ไม่ระมัดระวังถึงผลเสียจากการบริโภค เนื่องจากมีสินค้าและบริการมากมายให้ผู้บริโภคได้เลือกบริโภค สินค้าและบริการบางอย่างอาจมีประโยชน์แก่ผู้บริโภคมากหรือบางชนิดก็มีประโยชน์แก่ผู้บริโภคน้อย ซึ่งผู้บริโภคบางคนไม่ได้สนใจว่าสินค้าและบริการมีประโยชน์แก่ตนเองมากน้อยแค่ไหน นอกจากนี้การบริโภคบ่อยครั้งยังอาจเกิดโทษแก่ร่างกายด้วยซ้ำ เช่น การรับประทานอาหารประเภทฟาสต์ฟู้ดหรือดื่มเครื่องดื่มที่มีคุณค่าทางอาหารมากนัก หรือการดื่มของมีแอลกอฮอล์จนติดต่อกันทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย หรือการเปิดไฟฟ้าในห้องทิ้งคืนโดยไม่ได้ใช้ประโยชน์ ก็เป็นการสิ้นเปลืองพลังงานและเสียค่าใช้จ่ายมากขึ้น เป็นต้น

คุณค่าและประโยชน์ของผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน

ผู้บริโภคที่ดีย่อมสร้างคุณค่าและประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ดังนี้ (อำนาจ พุทธิมี และคณะ, 2555: 36-42)

1. คุณค่าและประโยชน์ต่อตนเอง ผู้บริโภคที่รู้เท่าทันจะเลือกซื้อสินค้าที่มีคุณภาพในปริมาณที่เหมาะสมกับความต้องการของตนเองและคุ้มค่ากับเงินที่ใช้จ่ายไปนอกจากนี้ผู้บริโภคที่รู้เท่าทันจะทำให้ผู้บริโภคไม่หลงเชื่อกับการโฆษณาสินค้าที่ไม่เป็นความจริง ซึ่งอาจทำให้ซื้อสินค้าที่ไม่มีประโยชน์หรือสินค้าด้อยคุณภาพ รวมทั้งถูกเอาเปรียบจากผู้ผลิตด้วย

2. คุณค่าและประโยชน์ต่อครอบครัว ครอบครัวใดมีสมาชิกที่เป็นผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน ก็จะสามารถช่วยครอบครัวในการตัดสินใจหรือเป็นที่ปรึกษาในการเลือกบริโภคสินค้าและบริการที่มีประโยชน์ตรงตามความต้องการของสมาชิกในครอบครัว ได้สินค้าที่ประหยัด คุ้มค่ากับเงินที่จ่ายไป ส่งผลให้มีเงินออมสำหรับครอบครัวในอนาคต

3. คุณค่าและประโยชน์ต่อสังคม ผู้บริโภคที่รู้เท่าทันย่อมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลในสังคมได้เรียนรู้หลักในการเลือกซื้อสินค้าและบริการให้ได้ประโยชน์สูงสุด และเมื่อสังคมมีผู้บริโภคที่ทุกคนที่ทุกคนรู้เท่าทันในการซื้อสินค้าและบริการ จะทำให้ทุกคนได้รับสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐาน จะส่งผลให้มีคุณภาพที่ดีและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

ปัจจุบันคนมีความต้องการซื้อสินค้าและบริการต่างๆ มากขึ้น ส่วนหนึ่งมาจากสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไป เช่น มีการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น มีเครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ ดีขึ้น เป็นต้น ซึ่งสินค้าและบริการที่ได้มานั้นเกิดจากการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาผลิตเป็นสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ดังนั้นทรัพยากรจึงมีความสำคัญต่อการผลิตและการบริโภคอย่างมาก (เยวาลักษณ์ อักษร และคณะ, 2555: 144-149)

ความหมายและความจำเป็นของทรัพยากร

ทรัพยากร หมายถึง สิ่งที่นำมาผลิตเป็นสินค้าและบริการต่างๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ ซึ่งโดยทั่วไปแบ่งเป็น 2 ประเภท

1. ทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง คนและศักยภาพของคนในด้านต่างๆ เช่น ความรู้ ความสามารถ ทักษะ สติปัญญา ปฏิภาณไหวพริบ ความขยัน ซื่อสัตย์ อดทน รับผิดชอบ เป็นต้น
2. ทรัพยากรอื่น หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.1 ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น อากาศ ดิน น้ำ แร่ ต้นไม้ สัตว์ป่า เป็นต้น

2.2 ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น หมายถึง ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องมือ หรือปัจจัยในการผลิตสินค้าและบริการ เช่น เครื่องจักร เครื่องมือช่าง โรงงาน เป็นต้น

ความจำเป็นของทรัพยากร

ปัญหาทางเศรษฐกิจมีสาเหตุสำคัญมาจากความต้องการของมนุษย์ที่มีอย่างไม่จำกัด ส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรหรือมีทรัพยากรไม่เพียงพอต่อความต้องการ เนื่องจากทรัพยากรมีปริมาณที่จำกัดหรือทรัพยากรบางอย่างก็ขาดแคลน ส่งผลให้ความสามารถในการผลิตของประเทศลดลงตามไปด้วย

เมื่อทรัพยากรมีจำกัด จึงส่งผลต่อการผลิตสินค้าและบริการ ทำให้ผู้ผลิตต้องคำนึงว่า ทรัพยากรที่มีอยู่นั้นสามารถนำไปผลิตเป็นสินค้าใดได้บ้าง ผลิตในปริมาณเท่าใด ผลิตด้วยวิธีการใด และทำอย่างไรจึงจะใช้ทรัพยากรให้ได้ประโยชน์อย่างเต็มที่มากที่สุด รวมทั้งจะต้องมีการรักษาหรือสร้างขึ้นมาทดแทนทรัพยากรที่สูญเสียไปในการผลิตอีกด้วย

ทรัพยากรในการผลิต

ทรัพยากรในการผลิตหรือปัจจัยที่นำมาใช้ในการผลิต หมายถึง สิ่งที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ ได้แก่ ที่ดิน แรงงาน ทุน และผู้ประกอบการ

1. ที่ดิน หมายถึง พื้นที่ที่ใช้ในการประกอบกิจการต่างๆ เช่น ใช้ในการเพาะปลูก ใช้ตั้งฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ใช้ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น นอกจากนี้ ที่ดินยังรวมถึงทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิด เช่น ป่าไม้ ดิน หิน แร่ เป็นต้น

2. แรงงาน หมายถึง แรงงานกายและสติปัญญา รวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ ที่นำไปใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ ได้แก่ คนที่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดสินค้าและบริการ

3. ทุน หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่นำมาใช้ผลิตสินค้าหรือบริการ เช่น เครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ เครื่องยนต์ อาคาร โรงงาน ถนน เป็นต้น หรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในการผลิตสินค้าหรือบริการ

4. ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลผู้รับผิดชอบในการบริหารและดำเนินการ หรือบุคคลที่นำปัจจัยการผลิตทั้งหมดมาผสมผสานกันเพื่อให้เกิดสินค้าและบริการ

หลักการและวิธีใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด (ลดการสูญเสียทุกประเภท)

ทรัพยากรที่ใช้ตอบสนองความต้องการของมนุษย์โดยทั่วไปมีจำกัด เพราะทรัพยากรบางประเภทใช้แล้วสิ้นเปลืองหรือหมดไป เช่น แร่ต่างๆ แต่ทรัพยากรบางประเภทใช้แล้วหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น น้ำ อากาศ พลังงานลม เป็นต้น แต่ในปัจจุบันมีปัญหาทางด้านมลภาวะเนื่องมาจากพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรของมนุษย์ที่ไม่เหมาะสม ทำให้ไม่สามารถนำทรัพยากรเหล่านี้มาใช้ประโยชน์ได้

หลักการและวิธีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีดังนี้

1. วางแผนการผลิตอย่างรอบคอบ โดยใช้ทรัพยากรการผลิตให้คุ้มค่าที่สุด เช่น ผู้ผลิตต้องวางแผนก่อนว่าจะผลิตอะไร จะใช้ทรัพยากรชนิดใด ปริมาณเท่าไร จึงเกิดประโยชน์สูงสุด เป็นต้น

การผลิตสินค้าและบริการ ผู้ผลิตจำเป็นจะต้องใช้ทุน แรงงาน ที่ดินหรือทรัพยากรให้เหมาะสม เช่น ในท้องถิ่นมีการปลูกผลไม้จำนวนมาก ผู้ผลิตควรตั้งโรงงานทำผลไม้กระป๋อง โดยใช้ผลไม้ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นมาเป็นวัตถุดิบ ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนในการผลิต เป็นต้น

2. การใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า เป็นการหาวิธีในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรให้ได้มากที่สุด ตลอดจนวิธีการลดการใช้ทรัพยากร เพราะในปัจจุบันมีปัญหที่เกิดจากการผลิตและการบริโภคมากมาย เช่น ปัญหาขยะ ปัญหาภาวะโลกร้อน เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้สามารถแก้ไขได้โดยใช้หลักการสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

2.1 การลดปริมาณการใช้ (Reduce) เป็นการลดปริมาณขยะเพื่อให้เหลือขยะน้อยที่สุด โดยผู้ผลิตใช้บรรจุภัณฑ์ที่ช่วยลดปริมาณขยะ ส่วนผู้บริโภคใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีอายุการใช้งานที่ยาวนานขึ้น ลดการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย ใช้สินค้าที่ประหยัดพลังงาน เช่น ใช้ถุงผ้าใส่ของแทนถุงพลาสติก ลดการใช้กล่องโฟม ใช้ผ้าเช็ดหน้าแทนกระดาษทิชชู ร้านค้าลดขนาดของใบเสร็จรับเงิน เป็นต้น

2.2 การใช้ซ้ำ (Reuse) เป็นการนำสิ่งของต่างๆ ที่ใช้แล้ว กลับมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า เช่น การนำกระดาษที่ใช้เพียงหน้าเดียวกลับมาใช้อีก การนำถุงพลาสติกที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใส่สิ่งของอีก การนำขวดพลาสติกมาประดิษฐ์เป็นของเล่น การบำบัดน้ำเสียในโรงงานอุตสาหกรรมและนำน้ำที่บำบัดแล้วกลับมาใช้อีก เป็นต้น

2.3 การซ่อมแซม (Repair) เป็นการซ่อมแซมสิ่งของที่ชำรุด เสียหายให้กลับมาอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ เช่น นำขาโต๊ะที่ขาหักมาซ่อมแซมเพื่อให้ใช้งานได้อีก นำเสื้อผ้าที่ขาดมาเย็บเพื่อนำกลับมาใส่ได้อีก นำของเล่นที่หักมาซ่อมแซมเพื่อให้เล่นได้ได้อีก เป็นต้น ซึ่งเป็นการช่วยประหยัดทรัพยากรอีกทางหนึ่ง

2.4 การแปรสภาพแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) เป็นการนำทรัพยากรที่สามารถหมุนเวียนกลับมาใช้ได้อีก เข้าสู่กระบวนการแปรสภาพ เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ เช่น การนำขวดแก้วที่ผ่านการใช้แล้วมาหลอมขึ้นรูปใหม่ เพื่อนำมาผลิตเป็นสินค้าใหม่ เป็นต้น

3. วิธีการสร้างจิตสำนึกให้คนในชาติรู้คุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด การสร้างจิตสำนึกให้กับคนในชาติให้รู้คุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น มีวิธีการปฏิบัติดังนี้

3.1 การสร้างความรู้ ความเข้าใจในการใช้ทรัพยากรที่ถูกต้องให้แก่ทุกคน ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงประเทศชาติ

3.2 การส่งเสริมให้ทุกคนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของทรัพยากรและต้องร่วมมือกันดูแลรักษา เช่น ร่วมกันในการดูแลรักษาแหล่งน้ำ ป่าไม้ในท้องถิ่นหรือชุมชนของตนเอง รวมทั้งรู้จักนำทรัพยากรต่างๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าที่สุด

3.3 การรวมกลุ่มกันเพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร เช่น แหล่งน้ำ ป่าไม้ ดิน แร่ เป็นต้น

3.4 การรวมกลุ่มกันเพื่อการศึกษา ค้นคว้า และติดตามข้อมูล ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร เพื่อนำความรู้ไปถ่ายทอดให้ผู้อื่นรับทราบได้อย่างถูกต้อง

3.5 การรวมกลุ่มกันกำหนดมาตรการ วิธีการดำเนินงานและการลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างจริงจัง

4. วางแผนการใช้ทรัพยากร โดยประยุกต์เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ และทันกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

การวางแผนการใช้ทรัพยากรโดยประยุกต์เทคนิคและวิธีการใหม่ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ประเทศ และให้ทันต่อสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่กำลังมีการเปลี่ยนไปนั้น เป็นการนำเทคนิคและวิธีการใหม่ๆ เข้ามาช่วยในการผลิต เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดจากการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและคุ้มค่า ตัวอย่างเช่น

4.1 การใช้รถไถนาแทนการใช้กระบือไถนา

4.2 การใช้เครื่องจักรเกี่ยวข้าวแทนแรงงานคน

4.3 การใช้เครื่องขุดมะพร้าวแทนการใช้กระต่ายขูดมะพร้าว

4.4 การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยออกแบบลวดลายผ้าทอ

4.5 การนำผลผลิตทางการเกษตรมาผลิตเป็นน้ำมันไบโอดีเซล

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 การรู้สารสนเทศของนักเรียน

จันทวรรณ อตถวิบูลย์กุล (2551: 88) ได้ศึกษาการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนเขมะสิริอนุสสรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนเขมะสิริอนุสสรณ์ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนเขมะสิริอนุสสรณ์ จำแนกตามชั้นปี แผนการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) ได้เครื่องมือวัดระดับการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนเขมะสิริอนุสสรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนเขมะสิริอนุสสรณ์ ประจำปีการศึกษา 2551 จำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบทดสอบวัดระดับการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนเขมะสิริอนุสสรณ์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนมากมีการรู้สารสนเทศโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนในชั้นปีต่างกัน มีการรู้สารสนเทศโดยรวมและความสามารถด้านการรู้สารสนเทศและด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่แตกต่างกัน ส่วนความสามารถด้านความรับผิดชอบต่อสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความสามารถมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนแผนการเรียนต่างกัน มีการรู้สารสนเทศโดยรวมและด้านการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยนักเรียนแผนการเรียน วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ มีการรู้สารสนเทศมากกว่านักเรียนแผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาเลือกอิสระ และนักเรียนแผนการเรียนภาษาอังกฤษ-คณิตศาสตร์ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีการรู้สารสนเทศโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดีมากและระดับดี มีการรู้สารสนเทศโดยรวมมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับพอใช้ ส่วนด้านการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดีมาก มีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดีและระดับพอใช้ ส่วนด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองและด้านความรับผิดชอบต่อสังคมไม่พบความแตกต่าง

ปาริชาติ เสารยะวิเศษ (2552: 249) ศึกษาการพัฒนาการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับประถมศึกษาในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ควรจะเป็นในทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ 2) เพื่อศึกษาการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับประถมศึกษาในประเทศไทย 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับประถมศึกษาในประเทศไทย 4) เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับประถมศึกษาในประเทศไทย 5) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับประถมศึกษาในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่แรก เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้สารสนเทศ จำนวน 15 คน ขั้นตอนที่สอง เป็นวิจัยเชิงสำรวจกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 400 คน ผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้ดูแลห้องสมุด จำนวน 21 คน จาก 67 โรงเรียน ขั้นตอนที่สาม เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญ ที่นำการรู้สารสนเทศสู่การปฏิบัติจริง จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) สัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้สารสนเทศ

2) สํารวจโดยใช้แบบสัมภาษณ์ นักเรียน และผู้บริหาร ครู บรรณารักษ์ 3) ประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่นำการรู้สารสนเทศที่นำการรู้สารสนเทศลงสู่การปฏิบัติ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การรู้สารสนเทศของนักเรียนควรประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ

1) ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ นักเรียนควรสามารถรู้ถึงความจำเป็นของสารสนเทศ กำหนดขอบเขตของสารสนเทศที่ต้องการ ใช้กลยุทธ์การค้นหาสารสนเทศ และเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้ 2) ด้านการประเมินสารสนเทศที่ได้รับ ให้ความเห็นและอธิบายสารสนเทศที่ได้รับ ประเมินความเกี่ยวข้องของสารสนเทศที่ได้รับ จัดกลุ่มสารสนเทศที่ได้รับ และระบุสารสนเทศที่ใช้ประโยชน์ได้ และ 3) ด้านการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ นักเรียนควรสามารถบูรณาการสารสนเทศที่ได้รับเข้ากับความรู้ของตนเอง ใช้สารสนเทศในการแก้ปัญหา นำเสนอผลจากสารสนเทศในรูปแบบที่เหมาะสม และใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพได้

2. นักเรียนระดับประถมศึกษาประมาณ 50% มีการรู้สารสนเทศในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีการรู้สารสนเทศด้านการประเมินสารสนเทศในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 71.9) แต่มีการรู้สารสนเทศด้านการเข้าถึงสารสนเทศน้อยที่สุด (ร้อยละ 61.3)

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่ามี 9 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) ผลการเรียนรู้ของนักเรียน 2) พฤติกรรมการใฝ่รู้ของนักเรียน 3) การจัดหาสื่อเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง 4) ความเข้าใจพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติของครู 5) ขนาดของโรงเรียน 6) เขตที่ตั้งของโรงเรียน 7) แหล่งการเรียนรู้อื่นๆ ในโรงเรียน 8) ความร่วมมือระหว่างครูผู้สอนและครูผู้ดูแลห้องสมุด และ 9) อิทธิพลของสื่อมวลชนที่สนับสนุนการรู้สารสนเทศ

4. การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับประถมศึกษา ยังไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากสาเหตุหลายประการ ได้แก่ 1) ผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูผู้ดูแลห้องสมุดมากถึงร้อยละ 90 ยังไม่เข้าใจความหมายของ “การรู้สารสนเทศ” และน้อยกว่าร้อยละ 40 ที่สอดแทรกทักษะ การรู้สารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน 2) โรงเรียนมากกว่าร้อยละ 80 มีคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ ต่อความต้องการ ของนักเรียนและพบว่าร้อยละ 50 มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ช่วยในการค้นคว้า 3) โรงเรียนน้อยกว่าร้อยละ 50 มีสื่อไม่ตีพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนน้อยกว่าร้อยละ 40 มีการจัดหมวดหมู่หนังสือ โรงเรียนน้อยกว่าร้อยละ 20 มีเครื่องมือช่วยค้น และมีระบบห้องสมุดอัตโนมัติ และโรงเรียนร้อยละ 5 มีครูผู้ดูแลห้องสมุด ที่จบบรรณารักษศาสตร์โดยตรง 4) ผู้บริหารโรงเรียนมากกว่าร้อยละ 85 เห็นความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาด้านอาคารสถานที่มากกว่าการผลักดันการรู้สารสนเทศสู่การปฏิบัติจริงในระดับโรงเรียน และ 5) โรงเรียนน้อยกว่าร้อยละ 50 ที่ครูผู้สอนและครูผู้ดูแลห้องสมุดร่วมมือกันในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนการใช้ห้องสมุด และการประเมินการสอนการใช้ห้องสมุด และโรงเรียนน้อยกว่าร้อยละ 30 ที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนเคยเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้แก่นักเรียน

5. แนวทางการพัฒนาการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับประถมศึกษาในประเทศไทย เรียกว่า “SF2S Model” ประกอบด้วย 1) นักเรียน (Students) 2) ผู้ปกครอง (Families) 3) โรงเรียน (Schools) 4) สังคมหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Social Institutions)

6. ปัจจัยด้านตัวนักเรียน ได้แก่ ผลการเรียนรู้ของนักเรียน สภาพครอบครัว
วุฒิการศึกษาของผู้ปกครองและพฤติกรรมการใฝ่รู้ของนักเรียน ทั้งนี้ตัวแปรอิสระทุกตัวสามารถอธิบาย
การผันแปรของการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับประถมศึกษาได้ร้อยละ 53.2

2.6.2 การส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียน

สุจิตรา ธงงาม (2547:117) ศึกษาสภาพการส่งเสริมการรู้สารสนเทศให้แก่เด็กนักเรียนใน
โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-3) ถึงช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-6) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ร้อยเอ็ด โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมการรู้สารสนเทศที่ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 3
ถึงช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้
ปฏิบัติการสอนในจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ จัดการส่งเสริมการรู้สารสนเทศให้แก่เด็กนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า
สภาพการส่งเสริมการรู้สารสนเทศให้แก่เด็กนักเรียนมีดังนี้ 1) วัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศที่ครูใช้มาก
ที่สุด คือ เพื่อประกอบการเรียนการสอน รองลงไป คือ เพื่อการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และเพื่อ
ส่งเสริมการรักการอ่าน ตามลำดับ 2) แหล่งสารสนเทศที่ครูใช้ส่งเสริมให้แก่เด็กนักเรียนมากที่สุด คือ
ห้องสมุดโรงเรียน รองลงไป คือ ทรัพยากรบุคคล เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำท้องถิ่น และห้องสมุด
กลุ่มโรงเรียนตามลำดับ 3) รูปแบบที่ครูใช้ส่งเสริมการรู้สารสนเทศให้แก่เด็กนักเรียนมากที่สุด คือ
หนังสือเรียน รองลงไปคือ แผนการสอน และคู่มือครู ตามลำดับ 4) วิธีการเข้าถึงสารสนเทศที่ครู
ใช้ส่งเสริมการรู้สารสนเทศมากที่สุด คือ การอ่านหนังสือประเภทต่างๆ รองลงไป คือ ให้บรรณารักษ์
หรือเจ้าหน้าที่ช่วยค้นให้ และการแสดงหรือจัดนิทรรศการระบบสื่อสารสนเทศ ตามลำดับ ส่วนปัญหา
ในการส่งเสริมการรู้สารสนเทศให้แก่เด็กนักเรียนคือ ขาดงบประมาณ และขาดสื่อต่างๆ และไม่มีเวลาใน
การจัดกิจกรรม จากผลการศึกษาจึงเห็นควรจัดงบประมาณให้เพียงพอ เพื่อให้ครูจัดหาสื่อที่เป็น
ประโยชน์มาใช้อย่างหลากหลายและครูช่วยกันสร้างสื่อที่มีคุณภาพในการส่งเสริมการรู้สารสนเทศให้แก่
เด็กนักเรียนอย่างหลากหลายและมีประสิทธิภาพ

สุดใจ บุขบงค์ (2550: 66) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ
ในโรงเรียนเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอมือเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์
เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศในโรงเรียนเมืองกาฬสินธุ์
อำเภอมือเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเมือง
กาฬสินธุ์ จำนวน 68 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถาม เรื่อง การจัด
กิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศในโรงเรียนเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์
เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า

1. ด้านการตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ ครูให้นักเรียนสำรวจแหล่ง
สารสนเทศที่จะสืบค้นและกำหนดคุณลักษณะข้อมูลที่ต้องการเป็น รูปภาพ ตัวเลขหรือเอกสารเพื่อนำ
มารวบรวมจัดทำเป็นเอกสารรายงานที่มีการอ้างอิงอย่างถูกต้อง
2. ด้านการสืบค้นสารสนเทศได้อย่างถูกต้อง ครูให้นักเรียนปฏิบัติการสืบค้นสารสนเทศ
จริงโดยการทำตามขั้นตอนที่ได้อธิบาย แนะนำ และทำแบบฝึกหัดที่แจกให้ส่งครู
3. ด้านการประเมินความน่าเชื่อถือของสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศครูให้นักเรียน
เลือกสารสนเทศเฉพาะรายการที่เกี่ยวข้องกับที่นักเรียนศึกษาเท่านั้น
4. ด้านการใช้สารสนเทศอย่างถูกต้อง ครูให้นักเรียนทำรายงานและสรุปสาระสำคัญ
จากสารสนเทศที่สืบค้นได้ตามสาขาวิชาที่เรียนแล้วนำเสนอ

5. ด้านการนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาเป็นความรู้ใหม่จัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนจัดทำเอกสาร แผ่นพับ แนะนำให้ความรู้และเสนอแนะแนวคิดใหม่จากการศึกษาค้นคว้า

6. สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือประกอบการเรียนการสอน และเอกสารประกอบการสอนของครู สื่อไม่ตีพิมพ์ คือ ภาพ (แผ่นภาพ / แผนภูมิ / รูปภาพ / ภาพโปสเตอร์) และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ อินเทอร์เน็ต บทเรียนออนไลน์

7. แหล่งสารสนเทศที่ครูใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ ได้แก่ ห้องสมุดหมวดวิชา รองลงมาคือ ศูนย์ปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และห้องสมุดโรงเรียน

8. การติดตามประเมินผลการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศของนักเรียน ได้แก่ ครู การติดตามประเมินผลด้วยการทดสอบวัดความรู้ความสามารถการศึกษาค้นคว้าของนักเรียนและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในแต่ละสาขาวิชา และการนำเสนอในรูปแบบของใบงาน ใบกิจกรรม

สุธาสินี สีแจ่ม (2554: 66) ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุดที่มีต่อการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น 2) ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่มีต่อการรู้สารสนเทศ วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2553 โดยสุ่มแบบกลุ่มจากประชากร 1 ห้องเรียน เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ กิจกรรม แผนกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด และแบบทดสอบก่อน - หลังเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุดมีประสิทธิภาพ 83.96/82.00 นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ มีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด เป็นรายกิจกรรมสรุปได้ดังนี้

1. กิจกรรมเล่มโปรดของฉัน นักเรียนรับฟังเรื่องราวของหนังสือที่น่าสนใจ และได้รู้แหล่งข้อมูลจากหน้าปกในของหนังสือ เช่น ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง

2. กิจกรรม ดิวอี้ อีส อีซี นักเรียนสามารถวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือ เข้าถึงและประเมินสารสนเทศ จากการได้ใช้ความรู้พื้นฐานเรื่องการจัดหมวดหมู่หนังสือในการค้นหาสารสนเทศ เป็นการส่งเสริมการรู้สารสนเทศด้านการเข้าถึงสารสนเทศตามที่ต้องการ อันเป็นพื้นฐานในการสืบค้นสารสนเทศ

3. กิจกรรม Google พาเพลิน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการรู้สารสนเทศในด้านการเข้าถึงสารสนเทศ โดยใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในการค้นหาข้อมูลอย่างง่ายด้วยเครื่องมือช่วยค้นของ Google นักเรียนสามารถคิดคำค้น กำหนดประเด็นสำคัญในเรื่องที่จะศึกษาและหาเทคนิค วิธีการก่อนลงมือสืบค้นตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย ประเมินสารสนเทศโดยเลือกสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการมาเรียบเรียง จัดลำดับ และจัดกลุ่มใหม่

4. กิจกรรม ผลงานสร้างสรรค์ เติมฝันคนใฝ่รู้ เป็นกิจกรรมนักเรียนได้ฝึกการแก้ปัญหาโดยใช้สารสนเทศ ซึ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการค้นหา รวบรวม

สังเคราะห์ นำเสนอและประเมินผลสารสนเทศ มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีม

2.6.3 การบูรณาการการรู้สารสนเทศ

วรุชชิตา สุภักควณิช (2547:59) ได้ศึกษาการบูรณาการการรู้สารสนเทศในกระบวนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตกาฬสินธุ์ วัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาระดับความรู้และทักษะการรู้สารสนเทศที่เกิดจากการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เนื้อหาเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศในกระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาการตลาด สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตกาฬสินธุ์ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการสอนแบบบูรณาการด้านการรู้สารสนเทศเข้าไปในรายวิชาภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการตลาดชั้นปีที่ 3 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตกาฬสินธุ์ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา 05-820-220 วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารธุรกิจ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 37 คน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิจัยแบบทดลอง One Group Pretest-Posttest เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการสอน แบบทดสอบวัดระดับความรู้สารสนเทศ และแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติคำนวณหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานใช้ค่า t-test ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดสอบความรู้และทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษา โดยวิเคราะห์จากคะแนนการทดสอบก่อนการเรียนและหลังการเรียนของนักศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 การบูรณาการการรู้สารสนเทศเข้าไปในกระบวนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษนั้นทำให้ผู้เรียนมีระดับการรู้สารสนเทศสูงขึ้น การเรียนการสอนโดยวิธีการบูรณาการการรู้สารสนเทศเข้าไปในรายวิชาภาษาอังกฤษทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาของบทเรียนที่มีความหลากหลายและได้ค้นคว้าความรู้จากแหล่งต่างๆ ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ใหม่เพิ่มมากขึ้นและหลากหลาย ตลอดจนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

แหวตตา เตชาทวิวรรณ (2551: 117) ได้ศึกษาการบูรณาการการรู้สารสนเทศในระบบจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สังเคราะห์ตัวแบบการบูรณาการการรู้สารสนเทศในการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 2) พัฒนาระบบจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการการรู้สารสนเทศตามตัวแบบที่สังเคราะห์ได้ 3) พัฒนาบทเรียนการรู้สารสนเทศที่บูรณาการการรู้สารสนเทศในการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 4) เปรียบเทียบสัมถิยะการรู้สารสนเทศของกลุ่มผู้เรียนด้วยระบบจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการการรู้สารสนเทศกับกลุ่มผู้เรียนด้วยระบบจัดการเรียนรู้แบบไม่บูรณาการการรู้สารสนเทศ 5) เปรียบเทียบคุณภาพรายงานของกลุ่มผู้เรียนด้วยระบบจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การรู้สารสนเทศกับกลุ่มผู้เรียนด้วยระบบจัดการเรียนรู้แบบไม่บูรณาการการรู้สารสนเทศ และ 6) ศึกษาความสัมพันธ์ของการรู้สารสนเทศกับคุณภาพรายงานของผู้เรียนทั้งสองกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนรายวิชา บส352 ระบบสำนักงานอัตโนมัติในห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศ จำนวน 52 คน โดยแยกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองจำนวน 26 คน เรียนด้วยระบบจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการการรู้สารสนเทศ และกลุ่มควบคุม จำนวน 26 คน เรียนด้วยระบบจัดการเรียนรู้แบบไม่บูรณาการการรู้สารสนเทศ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ระบบจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการการรู้สารสนเทศ บทเรียนการรู้สารสนเทศ แบบประเมินคุณภาพ บทเรียนจากผู้เชี่ยวชาญ แบบทดสอบการรู้

สารสนเทศของนักศึกษาตามมาตรฐานสัมถิตยการรู้สารสนเทศระดับอุดมศึกษาของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและวิจัย (ACRL) และแบบประเมินรายงานของนักศึกษา สรุปได้ว่าการบูรณาการการรู้สารสนเทศกับระบบจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมระหว่างอาจารย์กับบรรณารักษ์ซึ่งทั้งสองร่วมกันเป็นตัวแทนที่มีประสิทธิภาพ สามารถทำให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองและมีทักษะการรู้สารสนเทศสูงมากขึ้นตัวแบบการบูรณาการการรู้สารสนเทศนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ เนื่องจากการรู้สารสนเทศสอดคล้องกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเป็นการเรียนรู้ที่นำไปปฏิบัติได้จริงในรายวิชา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ สารสนเทศศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุณินารายณ์ หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

- 3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การจัดการกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุณินารายณ์ หมู่ 2 อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 61 คน

3.1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนนิคมกุณินารายณ์ หมู่ 2 อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.1.2 ขอบเขตเนื้อหา

กิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุณินารายณ์ หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สารสนเทศศาสตร์ เรื่อง ผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบและผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน จำนวน 6 กิจกรรม ประกอบด้วยเนื้อหา 3 หัวข้อดังนี้

- 3.1.2.1 บทบาทของผู้ผลิต
- 3.1.2.2 บทบาทของผู้บริโภค
- 3.1.2.3 การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

3.1.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 (เดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2556) จำนวน 11 ชั่วโมง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มี 3 ชนิด ประกอบด้วย

3.2.1 แบบสอบถามสภาพการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกฤณารายณ์ หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์

3.2.2 แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สารระเหยศาสตร์ ที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้น เรื่อง ผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบและผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน จำนวน 6 กิจกรรม

3.2.3 แบบวัดการรู้สารสนเทศของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกฤณารายณ์ หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สารระเหยศาสตร์ หลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ พิจารณาจากมาตรฐานการรู้สารสนเทศสำหรับนักเรียนไทย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำแนกเป็น 2 ระดับ ได้แก่

ใช่ หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือนักเรียนเคยปฏิบัติ

ไม่ใช่ หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นหรือนักเรียนไม่เคยปฏิบัติ

3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 การสร้างแบบสอบถามสภาพการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกฤณารายณ์ หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สร้างขึ้น โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามขั้นตอนดังนี้

3.3.1.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการรู้สารสนเทศของปารีชาติ เสาร์ยะวิเศษ (2552: 309-310) เพื่อนำไปประกอบการตั้งคำถามสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.3.1.2 ดำเนินการสร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามสภาวะความเป็นจริงของแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียน จำนวน 12 ข้อ

3.3.1.3 นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและภาษาที่ใช้ แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.3.1.4 นำแบบสอบถามสภาพการรู้สารสนเทศของนักเรียนที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1) นายเพชรดำ ธนุศรี กศ.ม. หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้อำนวยการโรงเรียนนิคมกฤณารายณ์ หมู่ 2 อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

2) นางสาวศุภรพิชญ์ เชิดชน ศศ.ม.บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้อำนวยการโรงเรียนนาโคร์ประชาสรรค์ อำเภอภูพาน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้สารสนเทศ

3) นางสาวน้ำลีน เทียบแก้ว ศศ.ม.บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เจ้าหน้าที่กลุ่มงานบริการสารสนเทศ สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้สารสนเทศ

ตรวจประเมินและให้ข้อเสนอแนะ นำผลการประเมินไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาโดยใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง IOC ของ Rovinelli และ Hamleton (บุญชม ศรีสะอาด, 2553; อ้างอิงจาก Rovinelli and Hamleton, 1997) และคัดเลือกแบบสอบถามสภาพการรู้สารสนเทศ ที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จำนวน 8 ข้อ

3.3.1.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 8 ข้อ ในเรื่องภาษาให้กระชับ ชัดเจน ถูกต้องทางด้านสารสนเทศ จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.3.2 แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุณินารายณ์ หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สาระเศรษฐศาสตร์

เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การสอนและส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อให้นักเรียนมีทักษะการรู้สารสนเทศ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการดังนี้

3.3.2.1 ศึกษาปัญหาและแนวทางในการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ สาระเศรษฐศาสตร์ จากหลักสูตรของโรงเรียนนิคมกุณินารายณ์ หมู่ 2 และงานวิจัยของคุณปาริชาติ เสาร์ยะวิเศษ

3.3.2.2 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับหลักการ จุดประสงค์การเรียนรู้ โครงสร้างของหลักสูตร เวลาเรียน แนวทางการจัดหลักสูตร และการวัดผล ประเมินผล (กรมวิชาการ, 2546: 43) และเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนนิคมกุณินารายณ์ หมู่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้ หลักการ วิธีการ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ (นิคมกุณินารายณ์ หมู่ 2, 2552)

3.3.2.3 ศึกษามาตรฐานการรู้สารสนเทศของนักเรียนไทย ที่เรียกว่า “6 รู้ (6 Knows) ” และตัวชี้วัดการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับประถมศึกษา 7 ตัวชี้วัด (ชุดนิมา สัจจามันท์, 2554: 13-22) 1) นักเรียนบอกประโยชน์ของสารสนเทศได้ 2) นักเรียนบอกแหล่งสารสนเทศใกล้ตัวที่จะสามารถค้นหาข้อมูลได้อย่างน้อย 1 แหล่ง 3) นักเรียนใช้บัตรรายการ/โอแพ็กของห้องสมุดเพื่อสืบค้นหนังสือและสื่อการเรียนรู้ในห้องสมุดได้ 4) นักเรียนเลือกหนังสือและสื่อการเรียนรู้จากการสืบค้นในห้องสมุดได้อย่างมีเหตุผล 5) นักเรียนเขียนผังความคิดจากสารสนเทศ ที่ผ่านการประเมินและเลือกได้ 6) นักเรียนนำผังความคิดมานำเสนอโดยการพูด หรือการเขียนได้ 7) นักเรียนระบุที่มาของสารสนเทศได้

3.3.2.4 ศึกษาหลักสูตรและวิเคราะห์เนื้อหา โดยพิจารณาจุดประสงค์การเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และตัวชี้วัด จำนวน 3 ตัวชี้วัดของสาระเศรษฐศาสตร์ ดังนี้ 1) อธิบายบทบาทของผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบ 2) อธิบายบทบาทของผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน 3) บอกวิธีและประโยชน์ของการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ให้

สอดคล้องกับโครงสร้างมาตรฐานการรู้สารสนเทศของนักเรียนไทยที่เรียกว่า “6 รู้” (6 Knows) คือ

- 1) รู้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของสารสนเทศ
- 2) รู้และเข้าถึงแหล่งสารสนเทศและใช้เครื่องมือค้นหาสารสนเทศ
- 3) รู้วิเคราะห์ ประเมินและเลือกสารสนเทศที่ต้องการ
- 4) รู้รวบรวม จัดระบบและสังเคราะห์สารสนเทศ
- 5) รู้และสามารถใช้สารสนเทศผลิตและนำเสนอผลงานอย่างสร้างสรรค์
- 6) รู้จริยธรรมเคารพกฎหมายมีความรับผิดชอบต่อสังคมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศ และตัวชี้วัดระดับประถมศึกษา ดังตาราง 4

ตาราง 4 วิเคราะห์แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ และเนื้อหา

กิจกรรม	มาตรฐานการรู้สารสนเทศ สำหรับนักเรียนไทย 6 รู้	ตัวชี้วัดการรู้สารสนเทศ สำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษา	เนื้อหา
1. เธอไปไหน ฉันไปด้วย	1. นักเรียนตระหนักถึง ความสำคัญและความ จำเป็นของสารสนเทศ	1. นักเรียนบอกประโยชน์ ของสารสนเทศได้	1. บทบาทของผู้ผลิต 2. บทบาทของ ผู้บริโภค 3. การใช้ทรัพยากร อย่างยั่งยืน
2. จะหาข้อมูลได้ จากแหล่งใด	2. นักเรียนรู้และเข้าถึง แหล่งสารสนเทศและใช้ เครื่องมือค้นหาสารสนเทศ	2. นักเรียนบอกแหล่ง สารสนเทศใกล้ตัวที่จะ สามารถค้นหาข้อมูลได้ อย่างน้อย 1 แหล่ง	1. บทบาทของผู้ผลิต 2. บทบาทของ ผู้บริโภค 3. การใช้ทรัพยากร อย่างยั่งยืน
3. รู้วิธีและใช้ เครื่องมือค้นหา สารสนเทศ	2. นักเรียนรู้และเข้าถึง แหล่งสารสนเทศและใช้ เครื่องมือค้นหาสารสนเทศ	3. นักเรียนใช้ บัตรรายการ /โอแพ็กของห้องสมุด เพื่อสืบค้นหนังสือและสื่อ การเรียนรู้ในห้องสมุดได้	1. บทบาทของผู้ผลิต 2. บทบาทของผู้บริโภค 3. การใช้ทรัพยากร อย่างยั่งยืน
4. เลือก สารสนเทศที่ ต้องการ	3. นักเรียนสามารถ วิเคราะห์ ประเมิน และ เลือกสารสนเทศที่ต้องการ	4. นักเรียนเลือกหนังสือ และสื่อการเรียนรู้จากการ สืบค้นในห้องสมุดได้อย่าง มีเหตุผล	1. บทบาทของผู้ผลิต 2. บทบาทของ ผู้บริโภค 3. การใช้ทรัพยากร อย่างยั่งยืน

ตาราง 4 (ต่อ)

กิจกรรม	มาตรฐานการรู้สารสนเทศ สำหรับนักเรียนไทย 6 รู้	ตัวชี้วัดการรู้สารสนเทศ สำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษา	เนื้อหา
5. นำไปใช้อย่างไร ให้เกิดประโยชน์	4. นักเรียนสามารถ รวบรวม จัดระบบและ สังเคราะห์สารสนเทศ	5. นักเรียนเขียนผัง ความคิดจากสารสนเทศที่ ผ่านการประเมินและเลือก ได้	1. บทบาทของผู้ผลิต 2. บทบาทของ ผู้บริโภค 3. การใช้ทรัพยากร อย่างยั่งยืน
6. สร้างสรรค์ ผลงาน	5. นักเรียนสามารถใช้ สารสนเทศ ผลิต และ นำเสนอผลงานสารสนเทศ ได้อย่างสร้างสรรค์ 6. นักเรียนมีจริยธรรม เคารพกฎหมายและมี ความรับผิดชอบต่อสังคม ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ สารสนเทศ	6. นักเรียนนำผังความคิด มานำเสนอโดยการพูด หรือ การเขียนได้ 7. นักเรียนระบุที่มาของ สารสนเทศได้	1. บทบาทของผู้ผลิต 2. บทบาทของ ผู้บริโภค 3. การใช้ทรัพยากร อย่างยั่งยืน

3.3.2.5 ออกแบบกิจกรรม โดยกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศ ตามมาตรฐานการรู้สารสนเทศสำหรับนักเรียนไทย และมาตรฐานการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์ ส 3.1 เรื่องผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน ของชุตินา สัจจามันท์ (2554: 19-20) วนุชชิตา สุภักควนิช (2547: 75-91) และสุธาสินี สีแจ่ม (2554: 138-151) นำมาเขียนแผนการจัด กิจกรรม 6 กิจกรรม ซึ่งทั้ง 6 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) เธอไปไหน ฉันไปด้วย 2) จะหาข้อมูล ได้จากแหล่งใด 3) วิธีใช้และใช้เครื่องมือค้นหาสารสนเทศ 4) เลือกสารสนเทศที่ต้องการ 5) นำไปใช้อย่างไรให้เกิดประโยชน์ 6) สร้างสรรค์ผลงาน มีเนื้อหาสาระครอบคลุมความรู้และวิธีการ ฝึกทักษะที่สำคัญและจำเป็นต่อการสร้างการรู้สารสนเทศสาระเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้สารสนเทศ

3.3.2.6 นำแผนการจัดกิจกรรมเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบแผนการจัดกิจกรรม จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

3.3.2.7 นำแผนการจัดกิจกรรม เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของ แผนการจัดกิจกรรมและความสอดคล้องกับเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับ 1.4

โดยกำหนดน้ำหนักของคะแนน ใช้แบบประเมิน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 67-71)

- 5 คะแนน หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง เหมาะสมมาก
- 3 คะแนน หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง เหมาะสมน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

3.3.2.8 นำผลการประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เชี่ยวชาญประเมิน หาค่าเฉลี่ยโดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 65)

- 4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
- 2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
- 1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ซึ่งผลการประเมินแผนการจัดกิจกรรมจะต้องไม่ต่ำกว่า ระดับ 3.51 ขึ้นไป มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ สารสนเทศศาสตร์ในครั้งนี้จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับ 4.32 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (ดังตาราง 7)

3.3.2.9 ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศสารสนเทศสารสนเทศ และจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 11 ชั่วโมง

3.3.3 แบบวัดการรู้สารสนเทศ

แบบวัดการรู้สารสนเทศ สารสนเทศศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.3.3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบวัดการรู้สารสนเทศจากเอกสารงานวิจัยทางการศึกษา ของปารีชาติ เสาร์ยะวิเศษ (2552: 298-304) ซึ่งพบว่าแบบวัดการรู้สารสนเทศ สำหรับเด็ก ประถมศึกษาควรมีลักษณะแบบง่าย ๆ เช่น ถูก - ผิด หรือ ใช่ - ไม่ใช่

3.3.3.2 จัดทำแบบวัดการรู้สารสนเทศ โดยครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์

3.3.3.3 นำแบบวัดการรู้สารสนเทศของนักเรียนที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์ ความเหมาะสมของข้อความคำถามและภาษาที่ใช้ และปรับปรุงภาษาที่ใช้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.3.3.4 นำแบบวัดการรู้สารสนเทศ ที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ 1.4 ตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ นำผลการประเมินไปคำนวณหาค่าดัชนีความ สอดคล้องระหว่างเนื้อหาและมาตรฐานการรู้สารสนเทศของนักเรียน โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง IOC ของโรวินเนลลีและแฮมเปิล (บุญชม ศรีสะอาด, 2553; อ้างอิงจาก Rovinelli and Hamleton, 1997) และคัดเลือกแบบวัดที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.0 จำนวน 40 ข้อ

3.3.3.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบวัดการรู้สารสนเทศ ให้มีความถูกต้องและกระชับ ชัดเจนในข้อคำถามของเนื้อหาแต่ละจุดประสงค์ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จัดพิมพ์เป็นแบบวัด ฉบับจริง เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

3.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์ หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ มีขั้นตอนดังนี้

3.4.1.1 อธิบายวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูลสภาพการรู้สารสนเทศและแจกแบบสอบถามให้เด็กแต่ละคน

3.4.1.2 ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 30 คน อ่านแบบสอบถามสภาพการรู้สารสนเทศ พร้อมกันในแต่ละข้อและตอบคำถามในแต่ละข้อ ลงในแบบสอบถามจนครบ 8 ข้อ โดยตอบแบบสอบถามสภาพการรู้สารสนเทศในช่วงโมงเรียนวิชาสังคมศึกษาฯ สาระ เศรษฐศาสตร์

3.4.1.3 นำแบบสอบถามสภาพการรู้สารสนเทศที่นักเรียน ตอบมาวิเคราะห์ สรุปผล เพื่อใช้ประกอบในการออกแบบแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.4.2 การใช้แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระเศรษฐศาสตร์ ที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้น เรื่อง ผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบและผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน จำนวน 6 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) เธอไปไหน ฉันไปด้วย 2) จะหาข้อมูลได้จากแหล่งใด 3) รู้วิธีและใช้เครื่องมือค้นหาสารสนเทศ 4) เลือกสารสนเทศที่ต้องการ 5) นำไปใช้อย่างไรให้เกิดประโยชน์ 6) สร้างสรรค์ผลงาน มีขั้นตอนดังนี้

3.4.2.1 อธิบายการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศตามแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ สาระเศรษฐศาสตร์กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์ หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์

3.4.2.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง ผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบและผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน จำนวน 11 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 2 โดยใช้การแบ่งกลุ่ม เป็น 6 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน ใน 6 กิจกรรม ให้นักเรียนช่วยกันศึกษา ค้นคว้า หาคำตอบ ในหัวข้อที่ได้รับ จากใบกิจกรรมที่ 1.1-1.7 พร้อมกับตอบแบบประเมินกิจกรรม และการนำเสนอผลงานในแต่ละกลุ่ม พร้อมส่งรายงาน ตามปฏิทินดังตาราง 5

3.4.3 การเก็บข้อมูลการรู้สารสนเทศของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์ หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สาระเศรษฐศาสตร์ หลังการจัดกิจกรรม มีขั้นตอนดังนี้

3.4.3.1 ผู้ศึกษา แจกแบบวัดการรู้สารสนเทศ พร้อมทั้งอธิบาย แบบวัดการรู้สารสนเทศให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 ว่าเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำแนกเป็น 2 ระดับ ได้แก่

ใช่ หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือนักเรียนเคยปฏิบัติ

ไม่ใช่ หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นหรือนักเรียนไม่เคยปฏิบัติ

3.4.3.2 ผู้ศึกษาให้นักเรียนอ่านแบบวัดการรู้สารสนเทศพร้อมกันและให้ตอบตามความคิดเห็นหรือนักเรียนเคยปฏิบัติ ตั้งแต่ ข้อ 1 จนถึง ข้อ 40 โดยให้นักเรียนประเมินผลการรู้สารสนเทศของตนเองหลัง การจัดกิจกรรมตามแผนการรู้สารสนเทศ สารเศรษฐศาสตร์

3.4.3.3 ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมแบบวัด การรู้สารสนเทศ ครบตามจำนวน

ตาราง 5 ปฏิทินกำหนดการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	ชื่อเรื่อง /เนื้อหา	วัน เดือน ปี
1.	เธอไปไหน ฉันไปด้วย	บอกประโยชน์ของสารสนเทศ - ใบกิจกรรมที่ 1.1 และ 1.2	3 ธ.ค. 2556
2.	จะหาข้อมูลได้จากแหล่งใด	บอกแหล่งสารสนเทศ - ใบกิจกรรมที่ 1.3 และ 1.4 - แบบประเมินที่ 1	6 ธ.ค. 2556
3.	รู้วิธีและใช้เครื่องมือค้นหาสารสนเทศ	ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อค้นหาสารสนเทศ - ใบกิจกรรมที่ 1.5 และ 1.6 - แบบประเมินที่ 2	12 ธ.ค. 2556 13 ธ.ค. 2556
4.	เลือกสารสนเทศที่ต้องการ	เลือกหนังสือและสื่อการเรียนรู้จากการสืบค้นในห้องสมุด - ใบกิจกรรมที่ 1.7 - แบบประเมินที่ 3	17 ธ.ค. 2556 19 ธ.ค. 2556
5.	นำไปใช้อย่างไรให้เกิดประโยชน์	เขียนผังความคิดจากสารสนเทศที่ผ่านการเลือก - แบบประเมินที่ 4 - แบบประเมินเว็บไซต์ หรือแบบประเมินที่ 5 - เขียนผังความคิดลงในกระดาษชาร์ทอ่อน	20 ธ.ค. 2556 24 ธ.ค. 2556
6.	สร้างสรรค์ผลงาน	พุดนำเสนอผังความคิดพร้อมทั้งระบุที่มาของสารสนเทศ - แบบประเมินที่ 6 และ 7 -แต่ละกลุ่ม นำผังความคิดนำเสนอหน้าชั้นเรียน	26 ธ.ค. 2556 - 27 ธ.ค. 2556
7.	วัดการรู้สารสนเทศ หลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ		30 ธ.ค. 2556

ตามปฏิทินกำหนดการจัดกิจกรรมผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้
สารสนเทศ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ระหว่างเดือนธันวาคม 2556 และใช้แบบวัดการรู้
สารสนเทศ หลังการจัดกิจกรรม

3.5 การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูล สภาพการรู้สารสนเทศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนนิคมกฤณารายณ์หมู่ 2 หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสภาพการรู้สารสนเทศ
ได้ครบแล้วทำการตรวจสอบแบบสอบถาม จำแนกข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตามความมุ่งหมาย
วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยหาค่าร้อยละ นำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลในรูปตารางและอธิบาย

3.5.2 การวิเคราะห์ผลการประเมินแผนการจัดกิจกรรมการรู้สารสนเทศ สาร
เศรษฐศาสตร์ ที่ผู้เชี่ยวชาญประเมิน โดยกำหนดน้ำหนักของคะแนน ใช้แบบประเมิน (ดังตาราง 7)
เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 67-71)

5 คะแนน หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง เหมาะสมมาก

3 คะแนน หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง เหมาะสมน้อย

1 คะแนน หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อนำค่าเฉลี่ยไป
เปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์และแปลความหมาย โดยมีเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด,
2545: 65)

ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.51-5.00	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
2.51-3.50	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
1.51-2.50	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.50	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลการรู้สารสนเทศของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ตามมาตรฐานการรู้สารสนเทศ สำหรับนักเรียนไทย 6 มาตรฐาน 7 ตัวชี้วัด วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้
จากแบบวัดการรู้สารสนเทศ โดยหาค่าร้อยละ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางและ
อธิบาย

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1) ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535: 101)

$$P = \frac{F}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
F แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535: 101)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535: 103)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
X แทน คะแนนของนักเรียนแต่ละคน
N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม
 \sum แทน ผลรวม

3.6.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

หาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) โดยใช้สูตร IOC (Item-objective Congruence Index) ดังนี้ (เผชญิ กิจระการ, 2544: 119-120)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สาระเศรษฐศาสตร์ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- n แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
 \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์ หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ ก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สาระเศรษฐศาสตร์

ตอนที่ 3 การรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์ หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สาระเศรษฐศาสตร์ หลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สภาพการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์ หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์

สภาพการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ ก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ พบว่านักเรียนมีความรู้ในแหล่งข้อมูลข่าวสารและแหล่งค้นคว้าหาข้อมูลสารสนเทศในการศึกษาเล่าเรียน ดังตาราง 6

ตาราง 6 สภาพการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์หมู่ 2
จังหวัดกาฬสินธุ์ ก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ

รายการ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. แหล่งสืบค้นสารสนเทศที่นักเรียนใช้ค้นคว้า		
1.1 ห้องสมุดโรงเรียน	29	96.66
1.2 อินเทอร์เน็ต	28	93.33
1.3 ห้องสมุดประชาชน	3	10.00
2. ประเภทข่าวสารสารสนเทศที่นักเรียนเข้าถึง		
2.1 หนังสือพิมพ์	30	100
2.2 วารสาร นิตยสาร จุลสาร	12	40.00
2.3 แผ่นพับ	-	-
2.4 โทรทัศน์	17	56.66
2.5 วิทยุ	9	30.00
3. สื่อสิ่งพิมพ์ที่นักเรียนชอบอ่าน		
3.1 หนังสือแบบเรียน	15	50.00
3.2 หนังสือสำหรับเด็ก	7	23.33
3.3 นิตยสาร	4	13.33
3.4 นวนิยาย	5	16.66
3.5 รวมเรื่องสั้น	10	33.33
3.6 การ์ตูนต่างๆ	21	70.00
4. บุคคลที่สอบถามเมื่อค้นหาทรัพยากรสารสนเทศ ในห้องสมุดไม่พบ		
4.1 ครูบรรณารักษ์	24	80.00
4.2 ครูประจำชั้น	9	30.00
4.3 เพื่อน	1	3.33
4.4 ผู้ดูแลห้องสมุด	4	13.33
5. การใช้อินเทอร์เน็ต		
5.1 ค้นงาน	29	96.66
5.2 ฟังเพลง	15	50.00
5.3 เล่นเกม	6	20.00
5.4 เล่นเฟซบุ๊ก	11	36.66
5.5 ค้นประวัติดาราร	1	3.33
5.6 อ่านข้อมูลที่ยากรู้	2	6.66

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการ	จำนวนคน	ร้อยละ
6. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน		
6.1 ห้องสมุดโรงเรียน	29	96.66
6.2 ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์	25	83.33
6.3 ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์	20	66.66
6.4 ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	8	26.66
6.5 ป้ายนิเทศในห้องเรียน	4	13.33
7. แหล่งเรียนรู้อื่นๆ ในชุมชน		
7.1 พิพิธภัณฑ์	25	83.33
7.2 ห้องสมุดประชาชน	21	70.00
7.3 ทรัพยากรบุคคล เช่น ผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำท้องถิ่น ฯ	4	13.33
7.4 วัด	6	20.00
8. กิจกรรมที่ห้องสมุดจัดให้กับนักเรียน		
8.1 การส่งเสริมการอ่าน	21	70.00
8.2 อ่านข่าวเที่ยงวัน	21	70.00
8.3 การเล่นนิทาน	19	63.33
8.4 การแข่งขันตอบปัญหา	7	23.33
8.5 งานสัปดาห์ห้องสมุด	2	6.66
8.6 เปิดเพลงตอนพักกลางวัน	4	13.33

จากตาราง 6 พบว่า แหล่งสืบค้นสารสนเทศที่นักเรียนใช้ค้นคว้าอันดับแรก คือ ห้องสมุดโรงเรียน ร้อยละ 96.66 รองลงมาคือ อินเทอร์เน็ต ร้อยละ 93.33 และลำดับสุดท้ายคือ ห้องสมุดประชาชน ร้อยละ 10.00 ตามลำดับ สำหรับประเภทข่าวสารสารสนเทศที่นักเรียนเข้าถึงมากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ ร้อยละ 100 รองลงมา โทรทัศน์ ร้อยละ 56.66 และลำดับต่อมา คือ วารสาร นิตยสาร จุลสาร ร้อยละ 40.00 ส่วนสื่อสิ่งพิมพ์ที่นักเรียนชอบอ่าน มากที่สุด คือ การ์ตูนต่าง ๆ ร้อยละ 70.00 รองลงมาคือ หนังสือแบบเรียน ร้อยละ 50.00 และลำดับต่อมาคือ รวมเรื่องสั้น ร้อยละ 33.33 เมื่อค้นหาทรัพยากรสารสนเทศไม่พบ บุคคลที่นักเรียนจะสอบถามเป็นอันดับแรก คือ ครูบรรณารักษ์ ร้อยละ 80.00 รองลงมา คือ ครูประจำชั้น ร้อยละ 20.00 และลำดับสุดท้ายคือ ผู้ดูแลห้องสมุด ร้อยละ 13.33 ส่วนการใช้อินเทอร์เน็ต นักเรียนใช้ค้นงานมากที่สุด ร้อยละ 96.66 รองลงมาคือ ฟังเพลง ร้อยละ 50.00 และลำดับต่อมา คือ เล่นเฟซบุ๊ก ร้อยละ 36.66 สำหรับแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่นักเรียนใช้มากที่สุด คือ ห้องสมุดโรงเรียน ร้อยละ 96.66 รองลงมา คือ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 83.33 และลำดับต่อมา คือ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 66.66 แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ในชุมชนที่นักเรียนใช้มากที่สุด คือ พิพิธภัณฑ์ ร้อยละ 83.33 รองลงมาคือ ห้องสมุดประชาชน ร้อยละ

70.00 และลำดับต่อมาคือ วัด ร้อยละ 20.00 ส่วนกิจกรรมที่ห้องสมุดจัดให้กับนักเรียนมากที่สุด คือ การส่งเสริมการอ่าน ร้อยละ 70.00 และอ่านข่าวเที่ยงวัน ร้อยละ 70.00 รองลงมาคือ การเล่นกีฬา ร้อยละ 63.33 และลำดับต่อมา คือ การแข่งขันตอบปัญหา ร้อยละ 23.33 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินแผนการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตาราง 7 ผลประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	องค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	\bar{X}	S.D.
1	สาระสำคัญมีความชัดเจน สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา	4	5	4	4.33	0.58
2	มีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน	4	5	4	4.33	0.58
3	มีการกำหนดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศทั้ง 6 กิจกรรมได้เหมาะสม	4	5	4	4.33	0.58
4	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศอย่างหลากหลายเหมาะสมครอบคลุม 6 มาตรฐาน 7 ตัวชี้วัด	4	4	4	4.00	0.00
5	วัสดุ สื่อ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ มีความน่าสนใจเหมาะสมกับเวลาและวัยของผู้เรียน	4	4	4	4.00	0.00
6	มีเกณฑ์การวัดและประเมินผลกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศอย่างชัดเจน	5	5	5	5.00	0.00
	เฉลี่ย	4.16	4.66	4.16	4.32	0.29

จากตาราง 7 พบว่า ผลการประเมินแผนการจัดกิจกรรมการรู้สารสนเทศของผู้เชี่ยวชาญพบว่า แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ มีความสอดคล้องเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) และแผนมีมีเกณฑ์การวัดและประเมินผลกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) แผนมีสาระสำคัญของแผนการจัดกิจกรรมมีความชัดเจน สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) และแผนมีมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) แผนมีการกำหนดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศทั้ง 6 กิจกรรมได้เหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) และแผนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศอย่างหลากหลายเหมาะสมครอบคลุม 6 มาตรฐาน 7 ตัวชี้วัด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) และแผนมีวัสดุ สื่อ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศมีความน่าสนใจเหมาะสมกับเวลาและวัยของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$)

ตอนที่ 3 การรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกฤณารายณ์ หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สาธารณรัฐศาสตร์ หลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ

การรู้สารสนเทศตามมาตรฐานที่ 1 นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของสารสนเทศ ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต ตัวชี้วัด 1) นักเรียนบอกประโยชน์ของสารสนเทศได้ ดังตาราง 8

ตาราง 8 การรู้สารสนเทศตามมาตรฐานที่ 1

ข้อความ	การรู้สารสนเทศของนักเรียน	
	จำนวนคน	ร้อยละ
1. นักเรียนใช้ข้อมูลผู้บริโภคที่รู้เท่าทันในการซื้อสินค้าจากร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน	30	100.00
2. นักเรียนดูมาตรฐานของสินค้าที่ปรากฏในฉลากสินค้าทุกครั้งที่มีการซื้อสินค้าบริโภคและอุปโภค	30	100.00
3. นักเรียนใช้สารสนเทศเพื่อประโยชน์ในด้านการเรียน	30	100.00
4. นักเรียนตั้งใจเรียนและชอบศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ไม่ถือว่าเป็นการรู้สารสนเทศ	25	83.33
5. ประโยชน์ของผู้บริโภคที่รู้เท่าทันต่อตนเองคือไม่หลงเชื่อกับการโฆษณาสินค้าที่ไม่เป็นความจริง	29	96.66
6. ประโยชน์ของผู้บริโภคที่รู้เท่าทันต่อครอบครัวคือปรึกษาในการเลือกบริโภคสินค้า ได้สินค้าที่ประหยัด มีเงินออมสำหรับครอบครัว	29	96.66
7. การที่นักเรียนจะซื้อสินค้าและบริการจะต้องพิจารณาฉลากสินค้าก่อนว่ามีส่วนประกอบอะไรและหมดอายุการใช้งานเมื่อใด	30	100.00
8. ประโยชน์ของผู้บริโภคที่รู้เท่าทันต่อสังคมคือทุกคนได้รับสินค้าและบริการที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน สังคมมีความสุข	30	100.00

จากตาราง 8 พบว่า นักเรียนใช้ข้อมูลผู้บริโภคที่รู้เท่าทันในการซื้อสินค้าจากร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน นักเรียนดูมาตรฐานของสินค้าที่ปรากฏในฉลากสินค้าทุกครั้งที่มีการซื้อสินค้าบริโภคและอุปโภค นักเรียนใช้สารสนเทศเพื่อประโยชน์ในด้านการเรียน การที่นักเรียนจะซื้อสินค้าและบริการจะต้องพิจารณาฉลากสินค้าก่อนว่ามีส่วนประกอบอะไรและหมดอายุการใช้งานเมื่อใด และประโยชน์ของผู้บริโภคที่รู้เท่าทันต่อสังคมคือทุกคนได้รับสินค้าและบริการที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน สังคมมีความสุข ร้อยละ 100 นักเรียน รู้ว่าประโยชน์ของผู้บริโภคที่รู้เท่าทันต่อตนเองคือไม่หลงเชื่อกับการโฆษณาสินค้าที่ไม่เป็นความจริง และรู้ว่าประโยชน์ของผู้บริโภคที่รู้เท่าทันต่อครอบครัวคือปรึกษากันในการเลือกบริโภคสินค้า ได้สินค้าที่ประหยัด มีเงินออมสำหรับครอบครัว ร้อยละ 96.66 และนักเรียนรู้ว่าการตั้งใจเรียนและชอบศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ถือว่าเป็นการรู้สารสนเทศร้อยละ 83.33

สรุปได้ว่า นักเรียนผู้ประโยชน์ของสารสนเทศ ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของสารสนเทศในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

การรู้สารสนเทศตามมาตรฐานที่ 2 นักเรียนรู้และเข้าถึงแหล่งสารสนเทศและใช้เครื่องมือค้นสารสนเทศ ตัวชี้วัด 2) นักเรียนบอกแหล่งสารสนเทศใกล้ตัวที่สามารถค้นหาข้อมูลได้อย่างน้อย 1 แหล่ง ตัวชี้วัด 3) นักเรียนใช้บัตรรายการ/โอแพ็กของห้องสมุดเพื่อสืบค้นหนังสือและสื่อการเรียนรู้ในห้องสมุดได้ ดังตาราง 9

ตาราง 9 การรู้สารสนเทศตามมาตรฐานที่ 2

ข้อความ	การรู้สารสนเทศของนักเรียน	
	จำนวนคน	ร้อยละ
1. แหล่งสารสนเทศที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียนคือห้องสมุดโรงเรียน	30	100.00
2. นักเรียนเดินทางไปทัศนศึกษานอกสถานที่เช่น พิพิธภัณฑ์สิรินธร จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ตรง	30	100.00
3. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ สหกรณ์ร้านค้า มุมหนังสือในห้องเรียน ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ธนาคารขยะรีไซเคิลในโรงเรียน ฯลฯ	30	100.00
4. แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน เช่น ห้องสมุดประชาชน วัด ตลาด สถานประกอบการ ร้านค้า สื่อบุคคล เช่น แม่ค้า ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยากรภายนอก ฯลฯ	30	100.00
5. ตลาด ร้านค้า สถานประกอบการ เป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้บริโภค	30	100.00
6. นักเรียนสั่งพิมพ์ในหัวข้อที่คิดว่าตรงกับความต้องการให้ได้มากที่สุด และต้องไม่ลืมเขียนชื่อเว็บไซต์พร้อมกับวันเดือนปีที่สืบค้น	30	100.00
7. นักเรียนต้องการค้นเรื่อง “ทรัพยากรธรรมชาติ” นักเรียนใช้คำค้นว่า “ทรัพยากรป่าไม้”	24	80.00
8. นักเรียนต้องการค้นเรื่อง “ปัจจัยการผลิต” นักเรียนใช้คำค้นว่า “ผู้ประกอบการ”	25	83.33
9. นักเรียนใช้ google เมื่อต้องการค้นหาข้อมูลที่ครูสั่ง/มอบหมาย	30	100.00

จากตาราง 9 พบว่า แหล่งสารสนเทศที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียนคือห้องสมุดโรงเรียน นักเรียนเดินทางไปทัศนศึกษานอกสถานที่เช่น พิพิธภัณฑ์สิรินธร จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ตรง แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ สหกรณ์ร้านค้า มุมหนังสือในห้องเรียน ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ธนาคารขยะรีไซเคิลในโรงเรียน ฯลฯ แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน เช่น ห้องสมุดประชาชน วัด ตลาด สถานประกอบการ ร้านค้า สื่อบุคคล เช่น แม่ค้า ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยากรภายนอก ฯลฯ ตลาด ร้านค้า สถานประกอบการ เป็นแหล่ง

เรียนรู้ของผู้บริโภค นักเรียนจะสั่งพิมพ์ในหัวข้อที่คิดว่าตรงกับความต้องการให้ได้มากที่สุดและต้องไม่ลืมเขียนชื่อเว็บไซต์พร้อมกับวันเดือนปีที่สืบค้น และนักเรียนใช้ google เมื่อต้องการค้นหาข้อมูลที่ครูสั่ง/มอบหมาย ร้อยละ 100 นักเรียนต้องการค้นเรื่อง “ปัจจัยการผลิต” นักเรียนใช้คำค้นว่า “ผู้ประกอบการ” ร้อยละ 83.33 และนักเรียนต้องการค้นเรื่อง “ทรัพยากรธรรมชาติ” นักเรียนใช้คำค้นว่า “ทรัพยากรป่าไม้” ร้อยละ 80.00

สรุปได้ว่า นักเรียนรู้และเข้าถึงแหล่งสารสนเทศและใช้เครื่องมือค้นหาสารสนเทศ บอกแหล่งสารสนเทศใกล้ตัวที่จะสามารถค้นหาข้อมูลได้อย่างน้อย 1 แหล่ง และใช้บัตรรายการ/โอแพ็กของห้องสมุดเพื่อสืบค้นหนังสือและสื่อการเรียนรู้ในห้องสมุดได้

การรู้สารสนเทศตามมาตรฐานที่ 3 นักเรียนสามารถวิเคราะห์ ประเมิน และเลือกสารสนเทศที่ต้องการ ตัวชี้วัด 4) นักเรียนเลือกหนังสือและสื่อการเรียนรู้จากการสืบค้นในห้องสมุดได้อย่างมีเหตุผล ดังตาราง 10

ตาราง 10 การรู้สารสนเทศตามมาตรฐานที่ 3

ข้อความ	การรู้สารสนเทศของนักเรียน	
	จำนวนคน	ร้อยละ
1. เวลาเรียนหรือทำรายงาน นักเรียนค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากห้องสมุด	30	100.00
2. นักเรียนพิจารณาเลือกหนังสือว่ามีเนื้อหาตรงกับเรื่องที่จะทำรายงานหรือไม่จากการดูหน้าสารบัญในเล่ม	30	100.00
3. นักเรียนมีวิธีการประเมินหนังสือจากผู้แต่ง ปีที่พิมพ์และเนื้อหาที่ตรงประเด็น	28	93.33
4. นักเรียนจะประเมินสารสนเทศที่ค้นได้จากเว็บไซต์ www (World Wide Web) ในเบื้องต้นจากเว็บโดเมน วันที่ปรับปรุงข้อมูล	25	83.33
5. เมื่อนักเรียนค้นหนังสือได้มากกว่า 1 เล่ม นักเรียนจะเลือกใช้หนังสือเล่มที่มีเนื้อหาตรงกับความต้องการมากที่สุด	30	100.00
6. หากนักเรียนค้นหาหนังสือในห้องสมุดไม่พบนักเรียนจะถามครูผู้ดูแลห้องสมุด	29	96.66

จากตาราง 10 พบว่า เวลาเรียนหรือทำรายงาน นักเรียนค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากห้องสมุดและนักเรียนพิจารณาเลือกหนังสือว่ามีเนื้อหาตรงกับเรื่องที่จะทำรายงานหรือไม่จากการดูหน้าสารบัญในเล่ม และเมื่อนักเรียนค้นหนังสือได้มากกว่า 1 เล่ม นักเรียนจะเลือกใช้หนังสือเล่มที่มีเนื้อหาตรงกับความต้องการมากที่สุด ร้อยละ 100 หากนักเรียนค้นหาหนังสือในห้องสมุดไม่พบนักเรียนจะถามครูผู้ดูแลห้องสมุด ร้อยละ 96.66 นักเรียนมีวิธีการประเมินหนังสือจากผู้แต่ง ปีที่พิมพ์และเนื้อหาที่ตรงประเด็น ร้อยละ 93.33 และนักเรียนจะประเมินสารสนเทศที่ค้นได้จากเว็บไซต์ www (World Wide Web) ในเบื้องต้นจากเว็บโดเมน วันที่ปรับปรุงข้อมูล ร้อยละ 83.33

สรุปได้ว่า นักเรียนสามารถวิเคราะห์ ประเมิน และเลือกสารสนเทศที่ต้องการ โดยเลือกหนังสือและสื่อการเรียนรู้จากการสืบค้นในห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การรู้สารสนเทศตามมาตรฐานที่ 4 นักเรียนสามารถรวบรวม จัดระบบและสังเคราะห์สารสนเทศ ตัวชี้วัด 5) นักเรียนเขียนผังความคิดจากสารสนเทศที่ผ่านการประเมินและเลือกได้ ดังตาราง 11

ตาราง 11 การรู้สารสนเทศตามมาตรฐานที่ 4

ข้อความ	การรู้สารสนเทศของนักเรียน	
	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ผังความคิด ใช้แสดงการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งระหว่างความคิดหลัก ความคิดรองและความคิดย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน	30	100.00
2. ระดมพลังสมองเขียนผังความคิดเรื่อง บทบาทของผู้ผลิต บทบาทของผู้บริโภคและการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน	30	100.00
3. ผังความคิดใช้วิเคราะห์เนื้อหาหรือหัวข้อ สารสนเทศให้ชัดเจน	30	100.00
4. นักเรียนเขียนผังความคิดจากสารสนเทศที่ผ่านการประเมินและเลือกในกลุ่มของตนใส่ลงในกระดาษชาร์ทอ่อน	30	100.00

จากตาราง 11 พบว่า นักเรียนเขียนผังความคิด ใช้แสดงการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งระหว่างความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ระดมพลังสมองเขียนผังความคิดเรื่อง บทบาทของผู้ผลิต บทบาทของผู้บริโภคและการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ผังความคิดใช้วิเคราะห์เนื้อหาหรือหัวข้อ สารสนเทศให้ชัดเจน และนักเรียนเขียนผังความคิดจากสารสนเทศที่ผ่านการประเมินและเลือกในกลุ่มของตนใส่ลงในกระดาษชาร์ทอ่อน ร้อยละ 100

สรุปได้ว่า นักเรียนสามารถรวบรวม จัดระบบและสังเคราะห์สารสนเทศ โดยเขียนผังความคิดจากสารสนเทศที่ผ่านการประเมินและเลือกได้

การรู้สารสนเทศตามมาตรฐานที่ 5 นักเรียนสามารถใช้สารสนเทศ ผลิต และนำเสนอ ผลงานสารสนเทศได้อย่างสร้างสรรค์ ตัวชี้วัด 6) นักเรียนนำฝ้งความคิดมานำเสนอโดยการพูดหรือการ เขียนได้ ดังตาราง 12

ตาราง 12 การรู้สารสนเทศตามมาตรฐานที่ 5

ข้อความ	การรู้สารสนเทศของนักเรียน	
	จำนวนคน	ร้อยละ
1. การนำเสนอฝ้งความคิดช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ง่าย เนื่องจากเห็นเป็นภาพรวม	30	100.00
2. ผู้เขียนรายงานต้องรู้แหล่งสารสนเทศ ค้นคว้าจากสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต และโสตวัสดุต่างๆ ซึ่งอยู่ในชั้นการรวบรวมสารสนเทศ	29	96.66
3. นักเรียนได้ทำรายงานบ่อยๆ จะเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีระบบ	30	100.00
4. หัวข้อที่เหมาะสมในการทำรายงานมากที่สุดคือ บทบาทของผู้ผลิต บทบาทของผู้บริโภคและการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน	29	96.66
5. นักเรียนลำดับส่วนประกอบของรายงานได้คือ หน้าปก ปกใน คำนำ สารบัญ เนื้อหา บรรณานุกรม ภาคผนวก	28	93.33
6. นักเรียนนำหลักการในการบริโภคสินค้าและบริการที่ดีมาเขียนฝ้งความคิดได้โดยครอบคลุมถึง ความจำเป็น การมีประโยชน์ ความประหยัด ความปลอดภัย	30	100.00
7. นักเรียนนำหลักการและวิธีใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด มาเขียนฝ้งความคิดได้ดังนี้ การลดปริมาณการใช้ การนำกลับมาใช้ซ้ำอีก การซ่อมแซม การใช้สิ่งอื่นทดแทน	30	100.00

จากตาราง 12 พบว่า นักเรียนรู้ว่าการนำเสนอฝ้งความคิดช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ง่าย เนื่องจากเห็นเป็นภาพรวม นักเรียนได้ทำรายงานบ่อยๆ จะเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีระบบ นักเรียนได้นำหลักการในการบริโภคสินค้าและบริการที่ดีมาเขียนฝ้งความคิดได้โดยครอบคลุมถึง ความจำเป็น การมีประโยชน์ ความประหยัด ความปลอดภัย และนักเรียนนำหลักการและวิธีใช้ ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด มาเขียนฝ้งความคิดได้ดังนี้คือ การลดปริมาณการใช้ การนำกลับมาใช้ซ้ำอีก การซ่อมแซม การใช้สิ่งอื่นทดแทน ร้อยละ 100 นักเรียนผู้เขียนรายงานต้องรู้แหล่งสารสนเทศ ค้นคว้าจากสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต และโสตวัสดุต่างๆ ซึ่งอยู่ในชั้นการรวบรวมสารสนเทศและหัวข้อที่ เหมาะสมในการทำรายงานมากที่สุดคือ บทบาทของผู้ผลิต บทบาทของผู้บริโภคและการใช้ทรัพยากร อย่างยั่งยืน ร้อยละ 96.66 และนักเรียนลำดับส่วนประกอบของรายงานได้คือ หน้าปก ปกใน คำนำ สารบัญ เนื้อหา บรรณานุกรม ภาคผนวก ร้อยละ 93.33

สรุปได้ว่า นักเรียนสามารถใช้สารสนเทศ ผลิต และนำเสนอผลงานสารสนเทศได้อย่างสร้างสรรค์ โดย นำฝั่งความคิดมานำเสนอโดยการพูด หรือการเขียน

การรู้สารสนเทศตามมาตรฐานที่ 6 นักเรียนมีจริยธรรม เคารพกฎหมายและมีความรับผิดชอบต่อสังคมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศ ตัวชี้วัด 7) นักเรียนระบุที่มาของสารสนเทศที่นำมาใช้และไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น ดังตาราง 13

ตาราง 13 การรู้สารสนเทศตามมาตรฐานที่ 6

ข้อความ	การรู้สารสนเทศของนักเรียน	
	จำนวนคน	ร้อยละ
1. บอกแหล่งข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาทุกครั้งที่น่ามาประกอบการเขียนรายงาน	25	83.33
2. สิ่งที่ต้องอ้างอิงเมื่อค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตคือ ผู้แต่ง/ชื่อเจ้าของผลงาน ชื่อเรื่อง ชื่อเว็บไซต์ วันที่สืบค้น	30	100.00
3. การคัดลอกข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตมาโดยไม่ได้ระบุที่มาถือเป็นการผิดกฎหมายการละเมิดลิขสิทธิ์	21	70.00
4. เวลารายงานข่าวหน้าชั้นเรียนนักเรียนจะบอกชื่อหนังสือพิมพ์และฉบับประจำวันที่ เดือน พ.ศ.ด้วย	26	86.66
5. นักเรียนก๊อปปี้การ์ตูนจากแผ่นซีดีที่ซื้อมาให้เพื่อน ไม่เป็นการละเมิดกฎหมายลิขสิทธิ์	24	80.00
6. ผู้บริโภคไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการซื้อหรือการใช้สินค้าและบริการสามารถร้องเรียนได้ที่ สายด่วน อย.1556 หรือสายด่วน สคบ. 1166	30	100.00

จากตาราง 13 พบว่า นักเรียนรู้สิ่งที่จะต้องอ้างอิง เมื่อค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตคือ ผู้แต่ง/ชื่อเจ้าของผลงาน ชื่อเรื่อง ชื่อเว็บไซต์ วันที่สืบค้น และผู้บริโภคไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการซื้อหรือการใช้สินค้าและบริการสามารถร้องเรียนได้ที่สายด่วน อย.1556 หรือ สายด่วน สคบ.1166 ร้อยละ 100 เวลารายงานข่าวหน้าชั้นเรียนจะต้องบอกชื่อหนังสือพิมพ์และฉบับประจำวันที่ เดือน พ.ศ.ด้วย ร้อยละ 86.66 บอกแหล่งข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาทุกครั้งที่น่ามาประกอบการเขียนรายงาน ร้อยละ 83.33 นักเรียนก๊อปปี้การ์ตูนจากแผ่นซีดีที่ซื้อมาให้เพื่อน เป็นการละเมิดกฎหมายลิขสิทธิ์ ร้อยละ 80.00 และการคัดลอกข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตมาโดยไม่ได้ระบุที่มาถือเป็นการผิดกฎหมายการละเมิดลิขสิทธิ์ ร้อยละ 70.00

สรุปได้ว่า นักเรียนมีจริยธรรม เคารพกฎหมายและมีความรับผิดชอบต่อสังคมในประเด็นที่เกี่ยวข้อง กับสารสนเทศ สามารถเขียนอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นการศึกษากิจการส่งเสริมการรู้สารสนเทศ สารระ เศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งสรุปขั้นตอนและผลของการศึกษาค้นคว้า ได้ดังนี้

- 5.1 ความมุ่งหมายของการศึกษา
- 5.2 สรุปผล
- 5.3 อภิปรายผล
- 5.4 ข้อเสนอแนะ

5.1 ความมุ่งหมายของการศึกษา

5.1.1 เพื่อศึกษาสภาพการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์ หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์

5.1.2 เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สารระ เศรษฐศาสตร์

5.1.3 เพื่อศึกษาการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์ หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สารระ เศรษฐศาสตร์

5.2 สรุปผล

ผลการศึกษา การจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ สารระ เศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถสรุปได้ดังนี้

5.2.1 สภาพการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์ หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ ก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ

5.2.1.1 แหล่งสืบค้นสารสนเทศของนักเรียนอันดับแรกคือ ห้องสมุดโรงเรียน รองลงมาอินเทอร์เน็ต และห้องสมุดประชาชน

5.2.1.2 ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ที่นักเรียนเข้าถึงเมื่อต้องการข่าวสารสารสนเทศ คือ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร จุลสาร และสื่อประเภทอื่นๆ เช่น โทรทัศน์ และวิทยุ

5.2.1.3 สื่อสิ่งพิมพ์ที่นักเรียนชอบอ่านมากที่สุด คือ หนังสือแบบเรียน รวมถึงเรื่องสั้น การ์ตูนต่างๆ หนังสือสำหรับเด็ก การ์ตูนตลก นวนิยาย วารสาร นิตยสาร หนังสือการ์ตูน เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และการ์ตูนผจญภัยอันตรายใกล้ตัว การ์ตูนเรื่องครอบครัวยุคไอที การ์ตูนโดราเอมอน

5.2.1.4 เมื่อค้นหาสารสนเทศในห้องสมุดไม่พบ นักเรียนจะถามครูบรรณารักษ์ ถามครูประจำชั้น ถามผู้ดูแลห้องสมุด และถามเพื่อน

5.2.1.5 นักเรียนใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นงาน มากที่สุด รองลงมาคือ ฟังเพลง เล่นเฟซบุ๊ก เล่นเกม อ่านข้อมูลที่ยากู้ ค้นประวัติดาราร

5.2.1.6 แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่นักเรียนใช้มากที่สุด คือ ห้องสมุดโรงเรียน รองลงมาคือห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และอื่น ๆ เช่น ป้ายนิเทศในห้องเรียน

5.2.1.7 แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ในชุมชนที่นักเรียนใช้มากที่สุด คือ ห้องสมุดประชาชน รองลงมาคือ พิพิธภัณฑน์ วัด และทรัพยากรบุคคล เช่น ผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำท้องถิ่น

5.2.1.8 กิจกรรมที่ห้องสมุดจัดให้กับนักเรียนมากที่สุด คือ การส่งเสริมการอ่าน รองลงมาคือการอ่านข่าวเที่ยงวัน การเล่นเกม การแข่งขันตอบปัญหา เปิดเพลงตอนพักกลางวัน และงานสัปดาห์ห้องสมุด

5.2.2 การประเมินแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ สารสนเทศศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้นนั้น ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความสอดคล้องของจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหา พบว่าผลการประเมินแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก มีการกำหนดกิจกรรมได้เหมาะสม ครอบคลุมและหลากหลาย สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ มีความเหมาะสมกับเวลาและวัยของผู้เรียน และมีเกณฑ์การวัดและประเมินผลกิจกรรมการรู้สารสนเทศอย่างชัดเจน

5.2.3 การรู้สารสนเทศของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการรู้สารสนเทศ สารสนเทศศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุณินารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้แบบวัดการรู้สารสนเทศหลังการจัดกิจกรรม ผลปรากฏว่านักเรียนสามารถรู้สารสนเทศตามมาตรฐานการรู้สารสนเทศสำหรับนักเรียนไทย ที่เรียกว่า “6 รู้ (6 Knows)” ได้ทุกมาตรฐาน เกินกว่าร้อยละ 80

5.3 อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

5.3.1 สภาพการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุณินารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่นักเรียนใช้ค้นคว้ามากที่สุดคือ ห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิตรา ธงงาม (2547: 117) แหล่งสารสนเทศที่ครูใช้ส่งเสริมให้แก่เด็กนักเรียนมากที่สุด คือ ห้องสมุดโรงเรียน รองลงมา คือ ทรัพยากรบุคคล เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำท้องถิ่น เพื่อให้เด็กนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เนื่องจากการเรียนรู้ด้วยตนเองทำให้นักเรียนรู้จักค้นคว้าหาคำตอบจากแหล่งต่างๆ นอกจากนี้นักเรียนยังใช้อินเทอร์เน็ตในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลมากที่สุด เนื่องมาจากปัจจุบันนี้เป็นยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนจะมีการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เข้ามาเกี่ยวข้อง และถือได้ว่าอินเทอร์เน็ตเป็นระบบเครือข่ายที่ใหญ่ที่สุดที่ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้เข้าถึงแหล่งสารสนเทศต่างๆ ทั่วโลกได้อย่างกว้างขวาง สามารถใช้ในการติดต่อสื่อสารกันได้อย่างไร้พรมแดน ทำให้นักเรียนได้รับความรู้เพิ่มขึ้นและมีความสุขสนุกสนานในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธาสิณี สีแจ่ม (2554: 69) ที่ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุดที่มี

ต่อการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ระดับประถมศึกษา พบว่า ใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในการค้นหาข้อมูลอย่างง่ายด้วยเครื่องมือช่วยค้นของ Google นักเรียนสามารถคิดคำค้น กำหนดประเด็นสำคัญในเรื่องที่จะศึกษาและหาเทคนิควิธีการก่อนลงมือสืบค้นตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย

5.3.2 การรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกฤษณารายณ์ หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สาธารณรัฐศาสตร์ หลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ สาธารณรัฐศาสตร์ พบว่านักเรียน มีความรู้มีความเข้าใจในกิจกรรมส่งเสริมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ ทำให้นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีทักษะในการสืบค้นและทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มขึ้น และสามารถเขียนอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลได้ ทั้งจากเว็บไซต์และหนังสือ โดยกิจกรรมที่จัดเน้นให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักแหล่งและวิธีการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศจากการสืบค้น รู้จักการวิเคราะห์ สังเคราะห์สารสนเทศ เพื่อนำมาใช้ในการเขียนรายงาน และการเขียนแผนผังความคิด นำเสนอผลงานได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุดใจ บุขบงค์ (2550: 66) ที่ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศในโรงเรียนเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ เน้นให้นักเรียนมีการสำรวจแหล่งสารสนเทศและปฏิบัติการสืบค้นสารสนเทศจริงและให้นักเรียนเลือกสารสนเทศเฉพาะรายการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา และให้นักเรียนทำรายงาน สรุปสาระสำคัญของสารสนเทศที่สืบค้นได้ตามสาขาวิชาเรียน แหล่งสารสนเทศที่ใช้จัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศในโรงเรียน คือห้องสมุดหมวดวิชา ศูนย์ปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และห้องสมุดโรงเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ เข้าถึงแหล่งสารสนเทศต่างๆ ทำให้นักเรียนได้รับความรู้เพิ่มขึ้นและมีแนวคิด วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล นอกจากนี้การจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศที่เป็นการบูรณาการกับการสอนในรายวิชาจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ใหม่เพิ่มมากขึ้นและหลากหลาย ตลอดจนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวนุชชิตา สุภักควนิช (2547: 59) ที่ได้ศึกษาการบูรณาการการรู้สารสนเทศในกระบวนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตกาฬสินธุ์ พบว่า วิธีการบูรณาการการรู้สารสนเทศเข้าไปในรายวิชาภาษาอังกฤษทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาของบทเรียนที่มีความหลากหลายและได้ค้นคว้าความรู้จากแหล่งต่างๆ

5.4 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นคว้า การจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ สาธารณรัฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกฤษณารายณ์ หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาค้นคว้า มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.4.1 ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษา

5.4.1.1 ผู้บริหารควรมีนโยบายการนำการรู้สารสนเทศเข้าไปในกระบวนการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ เพราะทักษะการรู้สารสนเทศเป็นทักษะสำคัญสำหรับชีวิตช่วยให้นักเรียนที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักคิดวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของตนเอง รู้จักค้นคว้าหาคำตอบจากแหล่งต่างๆ รู้จักประเมินความถูกต้องของคำตอบสารสนเทศและสามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป็นพื้นฐานการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนเอง การจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาอื่นได้ จะสร้างนิสัยการเรียนรู้สารสนเทศให้เกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะครูระดับประถมศึกษาควรเข้าใจเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศให้มากเป็นพิเศษ เนื่องจากนักเรียนระดับประถมศึกษาเป็นวัยที่ต้องได้รับการปลูกฝังพื้นฐานการรู้สารสนเทศที่ถูกต้อง

5.4.1.2 โรงเรียนควรมีเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้งานได้ และควรเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ด้วย เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าถึงสารสนเทศได้ง่ายขึ้น และห้องสมุดโรงเรียนต้องมีความพร้อมทั้งด้านทรัพยากรสารสนเทศ การบริการทรัพยากรสารสนเทศ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในห้องสมุด เพื่อให้นักเรียนสามารถค้นคว้าและเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศ ไม่ว่าจะทรัพยากรสารสนเทศจะอยู่ที่ใด

5.4.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

5.4.2.1 ควรศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ และศึกษาผลที่มีต่อการรู้สารสนเทศ

5.4.2.2 ควรศึกษาการรู้สารสนเทศของนักเรียนใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาพรวม ทั้งนี้เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาการรู้สารสนเทศของนักเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2546). *คู่มือการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม*.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *แผนภูมิหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*.
กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- . (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย..
- กุลธิดา ท้วมสุข และคณะ. (2548). บทบาทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในการส่งเสริมกระบวนการ
เรียนรู้ของผู้เรียน. *วารสารห้องสมุด*, 49(4), 18-34, ตุลาคม-ธันวาคม.
- จันทร์วรรณ อັตถวิบูลย์กุล. (2551). *การรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนเขมะสิริ
อนุสรณ์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศ
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ชุตินา สัจจามันท์. (2554). การพัฒนามาตรฐานการรู้สารสนเทศสำหรับนักเรียนไทย. *วารสารวิจัย
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย*, 4(1), 19-20, มกราคม-มิถุนายน.
- . (2554). *การพัฒนามาตรฐานการรู้สารสนเทศและยุทธศาสตร์การพัฒนานักเรียนไทย
ให้เป็นผู้รู้สารสนเทศ*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- . (2555). *การพัฒนาตัวชี้วัดการรู้สารสนเทศของนักเรียนไทย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทรงพันธ์ เจริญประสงค์. (2547). ห้องสมุดกับทักษะการเรียนรู้สารสนเทศ. *วารสารห้องสมุด*,
48(1), 15-30, มกราคม-มีนาคม.
- นฤมล รักษาสุข. (2554). การรู้สารสนเทศ. [ออนไลน์] ได้จาก: [http://www.Stutlib 2.Sut.
ac.th_utlib2./sut.ac.th/learning/school/socia1/204215_6_2.ppt](http://www.Stutlib 2.Sut.ac.th_utlib2./sut.ac.th/learning/school/socia1/204215_6_2.ppt)
[สืบค้นเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2554].
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- . (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- . (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญยีน จันทร์สว่าง. (2548). การทำรายการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์. *วารสารห้องสมุด*, 49(2),
17-31.
- ประภาส พาวินนท์. (2542). *ทรัพยากรสารสนเทศและการรู้หนังสือ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- ปาริชาติ เสารยะวิเศษ. (2552). *การพัฒนามาตรฐานการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับประถมศึกษา
ในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- เผชิญ กิจระการ. (2544). *เอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาการวิจัยและทฤษฎีและเทคโนโลยีการศึกษา*. มหาสารคาม: ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2552). [ออนไลน์] ได้จาก: http://www.once.go.th/publication/law2542/index-law_2542.pdf [สืบค้นเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2552].
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. (2549). *บทเรียนออนไลน์ การรู้สารสนเทศ*. [ออนไลน์] ได้จาก: <http://e-learningkku.ac.th/course/category.php?id=196> [สืบค้นเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2549].
- เยาวลักษณ์ อักษร และคณะ. (2555). *คู่มือครูสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทยร่มเกล้า.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2550). *ศัพท์บัญญัติราชบัณฑิตยสถาน*. [ออนไลน์] ได้จาก: <http://rirs3.royin.go.th/coinages/webcoinage.php> [สืบค้นวันที่ 26 มกราคม 2551].
- รังสรรค์ สุกันทา. (2543). การรู้สารสนเทศ (Information Literacy) ขีดความสามารถที่จำเป็นเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต. *วารสารครุศาสตร์*, 28(3), 17-24.
- โรงเรียนนิคมกุณินารายณ์ หมู่ 2. (2556). *แผนปฏิบัติการโรงเรียนนิคมกุณินารายณ์ หมู่ 2 ปีการศึกษา 2556*. กาลสินธุ์: โรงเรียนนิคมกุณินารายณ์ หมู่ 2.
- . (2552). *หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กาลสินธุ์: โรงเรียนนิคมกุณินารายณ์ หมู่ 2.
- วนุชชิตา สุกันทนิช. (2547). *การบูรณาการการรู้สารสนเทศในกระบวนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- แหวดดา เตชาทวิวรรณ. (2551). *การบูรณาการการรู้สารสนเทศในระบบจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- แหวดดา เตชาทวิวรรณ. (2549). *การรู้สารสนเทศในประเทศไทย*. เอกสารประกอบงานศรีนครินทร์วิโรฒ วิชาการ. วันที่ 7-9 พฤศจิกายน 2549. ณ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ.
- . (2550). *สอนการรู้สารสนเทศในโรงเรียน*. *โดมทัศน์*, 28, 67-76, กรกฎาคม-ธันวาคม.
- ศรีเพ็ญ มะโน. (2536). *การสร้างแบบจำลองหลักสูตรวิชาการรู้สารสนเทศสำหรับบัณฑิตระดับปริญญาตรีโดยใช้วิธีการเชิงระบบ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ.

- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2556). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. [ออนไลน์] ได้จาก: <http://www.niets.or.th> [สืบค้นเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2556].
- สมาน ลอยฟ้า. (2545). การสอนการใช้ห้องสมุด : พัฒนาการและแนวโน้ม. *วารสารห้องสมุด*, 46(2), 20-30.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- . (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 2545 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พัฒนาการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2556). *สรุปสาระสำคัญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559*. [ออนไลน์] ได้จาก: <http://www.nesdb.go.th> [สืบค้นเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2556].
- สำนักงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สุจิรา ธงงาม. (2547). *สภาพการส่งเสริมการรู้สารสนเทศให้นักเรียนในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 ถึงช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุดใจ บุขบงค์. (2550). *การจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศในโรงเรียนเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุธาสินี สีแจ่ม. (2554). *ผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุดที่มีต่อการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ระดับประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาสารนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สีปาน ทรัพย์ทอง. (2548). *สาระสังเขปการรู้สารสนเทศ*. *วารสารห้องสมุด*, 49(2), 57-68, เมษายน-มิถุนายน.
- สุวิทย์ หิรัญกาญจน์ สิริวรรณ เมธีวิวัฒน์ และชินนทร์ อินทிரากรณ์. (2540). *พจนานุกรมศัพท์การศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไอ.คิว.บุ๊คเซ็นเตอร์.
- อมรวิชัย นาครทรรพ. (2540). *ความฝันของแผ่นดิน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ตะวันออก.
- อำนาจ พุทธิมี และคณะ. (2555). *คู่มือครูสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. กรุงเทพฯ: วี.พริ้นท์ (1991).
- American Library Association. (1989). *Presidential Committee on Information Literacy Competency : Final Report*. Available from: <http://www.ala.org/nili/ilit.1st.html> [accessed 31 October 2013].

- American Association of School Librarians. (1998). *Information Power : the Nine Information Literacy Standards for Student Learning*. Available from: http://www.ala.org.aasl.ip_nine.html [accessed 5 April 2013].
- Association of college and Research libraries. (2000). *Competency Standards for Higher Education Standards, Performance Indicator Information Literacy and Outcomes*. Available from: <http://www.ala.org/acrl/ilstandardlo.html> [accessed 5 November 2013].
- Australian Library and Information Association. (2000). Statement on information literacy for the nation. Available from: <http://www.alia.org.au/sigs/infolit/statement.html> [accessed 12 July 2013].
- Bruce, Christine Susan. (2003) Information Literacy as a Catalyst for Educational Change: a Background Paper. Available from: <http://www.ncils.gov/libinter/infolitconf&meet/papers/bruce-fullpaper.pdf> [accessed 23 November 2013].
- Bundy, Alan. (2004). *Australian & New Zealand Information Literacy Framework: Principles, Standards and Practice*. Available from: http://www.caul.edu.au/infoliteracy/infoliteracy_framework.pdf [accessed 26 July 2013].
- Council of Australian State Libraries. (2006). *Council of Australian State Libraries: Information Literacy Standards*. Available from: http://www.casl.org.au/papers/casl/information_literacy_Standards.pdf [accessed 30 December 2013].
- Council of Australian University Librarians. (2001). *Information Literacy Standards*. Available from: <http://www.alia.org.au/sections/ucrls/aar/32.1/fulltext/infor,it.htm> [accessed 20 November 2013].
- Dodds, Michelle. (2004). *Partners for Information Literacy*. Available from: <http://www.edu.pe.ca/bil.bil.asp?chl.s4.gdtx> [accessed 21 December 2013].
- Doyle, Chistina S. (1992). *Development of Model of Information Literacy Outcome Measures Within National Education. Goal of 1990 (Education Policy)*. Available from: http://www.Lib.umi.com/dissertations/Preview_all/9307268. [accessed 28 March 2013].
- Eisenberg, Michael B. and Berkowitz, Robert E. (1988). *Curriculum Initiative : An Agenda and Strategy for Library Media Programs*. Norwood, NJ: Ablex.
- Evans, Linda. (1994). *Report, 94: Information Literacy*. Available from: <http://www.mcli.dist.maricopa.edu/ocotillo/report94/rep7.html> [accessed 8 October 2013].

- Ganga, Dakshinamurti and Horne Lena. (2006). *Integrating Information Literacy in a First-Year University Course: A Case Study From Canada*. Available from: <http://www.ifa.org/IVifla72index.html> [accessed 9 January 2013].
- Hammond, Ellen. (2004). *Problem-Based Learning for Information Literacy in Japanese Studies*. Available from: <http://www.fas.harvard.edu/-ncc/eresources/instructionmaterials/PBL-session.pdf> [accessed 2 February 2013].
- Hepworth, M. (2000). *Developing Information Literacy Programs in Singapore, in Information Literacy Around the World : Advances in Programs and Research, Centre for Information Studies*. Wagga Wagga, New South Wales: Charles Sturt University.
- IFLA, (2006). *Guidelines on Information Literacy for Lifelong Learning*. Available from: <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/3062737> [accessed 23 May 2013].
- James Maxie, Dana. (2009). Information Literacy Skills in Elementary Schools: a Review of the Literature. *Journal of Instruction Delivery Systems*, 21(1), 23-26.
- Langford, Linda. (1998). *Information Literacy: a Clarification School Libraries Worldwide*. Available from: <http://www.fno.org/sept198/clarify.html> [accessed 21 December 2013].
- Lannuzzi, Patricia. (1999). *Teaching Information Literacy Skill*. Boston: Aliyn and Bacon,
- Lau, Jcsus. (2004). *International Guideline on Information Literacy*. Available from: <http://bivir.vacj.mx /dhi/ Doctos Nociolnter/Docs/Guidelines.pdf> [accessed 6 February 2013].
- Li Siu-cheung and others. (2005). *Information Literacy Framework for Hong Kong. Students: Building the Capacity of Learning to Learn in the Information Age*. Available from: http://www.ifla.org /ivifla 72/paper/142-HenriCheung_%20lok Cheung-en.Pdf [accessed 1 May 2013].
- Maughan, Patricia Davitt. (2001). Assessing Information Literacy Among Undergraduates: A Discussion of the Literature and the University of California - Berkeley Assessment Experience. *College and Research Libraries*, 62(1), January, 71-85.
- National Forum on Information Literacy. (1989). *Information Literacy and Teacher Education*. Available from: <http://www.ericdigests.or/1999-2/information.htm> [accessed 19 June 2013].

- Nimon, Maureen. (2002). *Developing Lifelong Learners: Controversy and the Educative Role of The Academic Librarian*. *Australian Academic and Research Libraries*, 33(1), 14-24.
- Paush, Louis M. (2000). *Assessment of Information Literacy: Lessons From the Higher Education Assessment Movement*. Available from: <http://www.ara.org>. [accessed 19 June 2013].
- Rader, Hannelore B. (2007). *Information Literacy - An Emerging Global Priority*. Available from: <http://www.nclis.gov/libinter/infolitconf&meet/papers/rader-fullpaper.pdf> [accessed 13 January 2013].
- Smalley, T N. (2001). *Information Literacy Assessment: Distinguishing Different Levels of Understanding*. Available from: <http://www.cabbrillo.cc.ca.us/~tsmalley/InfolitAssessment.html> [accessed 1 May 2013].
- Tenopir, Carol. (2002). *Online Databases-Online in London*. *Library Journal*. Available from: <http://www.libraryjournal.com/article/CA191655.htm>. [accessed 10 January 2013].
- Thomas, Nancy Pickering. (1999). *Information Literacy and Information Skills Instruction: Applying Research to Practice in the School Library Media Center*. Michigan: Libraries Unltd Incorporated.
- Todd, Ross J. (1996). *Integrated Information Skills Instruction: Does it Make a Difference?.* *School Library Media Quarterly*, 23(2), 133-139.
- Warmkessel, M. Marjorie and McCade, Joseph M. (1997). *Integrating Information Literacy into the Curriculum*. *Research Strategies*, 15(2), 80-88.
- Webber, Sheila and Johnston, Bill. (2000). *Information Literacy Standards and Statements*. Available from: <http://dis.shelf.ac.uk/literacy/standards.htm>. [accessed 14 January 2013].
- Whiston, Donna L. and Amstutz, Donna. (1997). *Accessing Information in a Technological Age*. s.n.: Malabar Krieger.
- Zurkowski, P. (1974). *The Information Service Environment, Relationships and Priorities*. Washington. D.C.: National Commission on Libraries and Information Science.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม สภาพการรู้สารสนเทศของนักเรียน

แบบสอบถาม

เรื่อง สภาพการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนนิคมกฤณารายณ์หมู่ 2 อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์

.....
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เมื่อครูให้นักเรียนค้นคว้าหาข้อมูลนักเรียนจะนึกถึงการค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ใดก่อน

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() ห้องสมุดโรงเรียน

() ห้องสมุดประชาชน

() อินเทอร์เน็ต

() อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2. เมื่อนักเรียนต้องการข่าวสารนักเรียนจะใช้สื่อประเภทใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() หนังสือพิมพ์

() วารสาร นิตยสาร จุลสาร

() แผ่นพับ

() อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. สิ่งพิมพ์ประเภทใดที่นักเรียนชอบอ่านมากที่สุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() หนังสือแบบเรียน

() หนังสือสำหรับเด็ก

() วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์

() นวนิยาย

() รวมเรื่องสั้น

() อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. เมื่อนักเรียนค้นหาหนังสือในห้องสมุดไม่พบนักเรียนจะอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() ถามเพื่อน

() ถามครูประจำชั้น

() ถามครูบรรณารักษ์

() อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. นักเรียนใช้อินเทอร์เน็ตทำกิจกรรมใดบ่อยที่สุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() สืบค้นข้อมูล

() ฟังเพลง

() เล่นเกม

() อื่นๆ (โปรดระบุ).....

6.นักเรียนเคยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่ใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- () ห้องสมุดโรงเรียน
- () ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์
- () ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์
- () ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
- () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

7.นักเรียนเคยใช้แหล่งเรียนรู้อื่นๆในชุมชนที่ใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- () พิพิธภัณฑ์
- () ห้องสมุดประชาชน
- () ทรัพยากรบุคคล เช่น ผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำท้องถิ่นฯ
- () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

8.กิจกรรมห้องสมุดโรงเรียนของนักเรียนมีกิจกรรมอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- () การส่งเสริมการอ่าน
- () การแข่งขันตอบปัญหา
- () งานสัปดาห์ห้องสมุด
- () การเล่นนิทาน
- () อ่านข่าวเที่ยงวัน
- () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ภาคผนวก ข
แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ

**แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศ สารสนเทศศาสตร์
เรื่อง ผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบและผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน**

เวลา : 11 ชั่วโมง

วันที่ 3-27 ธันวาคม พ.ศ. 2556

สถานที่ : ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 ห้องสมุด / ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์

กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1

ผู้ดำเนินการ : ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

บทนำ

การจัดการเรียนรู้สารสนเทศในโรงเรียน โดยใช้มาตรฐานการเรียนรู้สารสนเทศสำหรับนักเรียนไทย ที่เรียกว่า “6 รู้ (6 Knows)” พัฒนาขึ้นโดย ดร.ชุตินา สัจจามันท์ ในปี พ.ศ. 2554 เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียน สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีนิสัยใฝ่รู้ มีความสามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีคุณธรรมนำความรู้ รักความเป็นไทยและมี ความสามารถก้าวไกลในระดับสากล เนื่องจากการรู้สารสนเทศเป็นทั้งความรู้ ความสามารถ ทักษะและ กระบวนการอันเป็นประโยชน์ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิต และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในสังคม ซึ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการค้นหา รวบรวม สังเคราะห์ นำเสนอ และประเมินผลสารสนเทศ

วัตถุประสงค์ เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมนี้แล้ว นักเรียนสามารถ...

1. ตระหนักถึงความสำคัญหรือความจำเป็นของสารสนเทศได้
2. รู้และเข้าถึงแหล่งสารสนเทศและใช้เครื่องมือค้นหาสารสนเทศได้
3. วิเคราะห์ ประเมิน และเลือกสารสนเทศที่ต้องการได้
4. รวบรวม จัดระบบและสังเคราะห์สารสนเทศได้
5. ใช้สารสนเทศ ผลิต และนำเสนอผลงานสารสนเทศได้อย่างสร้างสรรค์
6. มีจริยธรรม เคารพกฎหมาย และมีความรับผิดชอบต่อสังคมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศได้

กิจกรรมที่ 1

ชื่อกิจกรรม : เธอไปไหน ฉันไปด้วย

เวลา 1 ชั่วโมง

มาตรฐานที่ 1 นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของสารสนเทศ นักเรียนผู้รู้สารสนเทศ ตระหนักว่าสารสนเทศ คือ พื้นฐานของการศึกษา การเรียนตลอดชีวิต และการดำรงชีวิตในระบอบประชาธิปไตย ตระหนักถึงความจำเป็นของการใช้สารสนเทศ สามารถกำหนดประเด็นที่ต้องการเรียนรู้ และขอบเขตความต้องการสารสนเทศได้

ตัวชี้วัดที่ 1) นักเรียนบอกประโยชน์ของสารสนเทศได้

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของสารสนเทศได้

สื่อ /อุปกรณ์ : ขนมนมกล่อง ปลากระป๋อง สลากรูปภาพ ใบกิจกรรมที่ 1.1 และใบกิจกรรมที่ 1.2

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. แนะนำมาตรฐานการเรียนรู้สารสนเทศสำหรับนักเรียนไทย “6 รู้” ระดับประถมศึกษา
 2. ให้นักเรียนดูรูปภาพต่างๆจากสมุดภาพและรูปภาพจากหนังสือพิมพ์ในเรื่องเกี่ยวกับการผลิต การบริโภค และการใช้ทรัพยากรต่างๆ ในประเทศไทยจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อสร้างความตระหนักให้กับนักเรียน
 3. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการผลิต การบริโภค และการใช้ทรัพยากร โดยครูยกตัวอย่างสินค้า 2-3 ชนิด ให้นักเรียนดู มีขนม นมกล่องและปลากระป๋อง พร้อมกับสอบถามวันเดือนปีที่ผลิตและวันเดือนปีที่หมดอายุและมาตรฐานของสินค้าที่ปรากฏในฉลาก พร้อมกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้สินค้า ให้นักเรียนตอบคำถาม โดยมีครูช่วยแนะนำ
 4. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 6 กลุ่มๆละ 5 คน โดยใช้กิจกรรม “เธอไปไหน ฉันไปด้วย” โดยครูเตรียมสลากรูปภาพให้นักเรียนจับดังนี้

รูปภาพ นมกล่อง	เป็นกลุ่มที่ 1
รูปภาพ ปลากระป๋อง	เป็นกลุ่มที่ 2
รูปภาพ ขนมขบเคี้ยว	เป็นกลุ่มที่ 3
รูปภาพ ยารักษาโรค	เป็นกลุ่มที่ 4
รูปภาพ เครื่องสำอาง	เป็นกลุ่มที่ 5
รูปภาพ เครื่องหมายมาตรฐานสินค้า	เป็นกลุ่มที่ 6
- นักเรียนเข้ากลุ่มตามรูปภาพที่จับได้
5. ให้นักเรียนคัดเลือกตัวแทนกลุ่มโดยมีประธาน รองประธาน กรรมการ และเลขานุการกลุ่ม ทำลงในใบกิจกรรมที่ 1.1 ที่กำหนดให้ ส่งครูผู้สอน
 6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำสินค้าจากสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนมากลุ่มละ 3 ชนิด โดยทำลงในใบกิจกรรมที่ 1.2 เสร็จแล้วส่งครูตรวจ พร้อมกับเขียนคุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากการเป็นผู้บริโภค ที่รู้เท่าทันและให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนฟัง

กิจกรรมที่ 2

ชื่อกิจกรรม : จะหาข้อมูลได้จากแหล่งใด

เวลา 1 ชั่วโมง

มาตรฐานที่ 2 นักเรียนรู้และเข้าถึงแหล่งสารสนเทศและใช้เครื่องมือค้นหาสารสนเทศ นักเรียนผู้รู้สารสนเทศรู้และสามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศที่สอดคล้องและเหมาะสมกับประเด็นที่ต้องการเรียนรู้ มีความรู้ ความเข้าใจ วัตถุประสงค์ ขอบเขต ข้อดีและข้อจำกัดของแหล่งสารสนเทศ รู้วิธีและใช้เครื่องมือค้นหาสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศ และสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อค้นหาสารสนเทศที่ต้องการได้

ตัวชี้วัดที่ 2) นักเรียนบอกแหล่งสารสนเทศใกล้ตัวที่สามารถค้นหาข้อมูลได้อย่างน้อย 1 แหล่ง

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้นักเรียน

1. ตระหนักถึงความสำคัญและระบุความต้องการสารสนเทศของตนเองได้
2. สามารถบอกแหล่งสารสนเทศใกล้ตัวที่จะค้นหาข้อมูลได้
3. สามารถแสดงความคิดเห็นและนำเสนอแนวคิดได้
4. เลือกแหล่งสารสนเทศที่ต้องการได้

สื่อ /อุปกรณ์ : ใบกิจกรรมที่ 1.3, 1.4 สลากหัวข้อ กล่องจับสลาก โครงการวิชาสังคมศึกษาฯ
แบบประเมินที่ 1

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. ให้ตัวแทนกลุ่มจับสลากหัวข้อที่จะต้องค้นหาว่าข้อมูล แล้วเขียนลงในใบกิจกรรมที่ได้รับ
หัวข้อที่ 1 บทบาทของผู้ผลิต
หัวข้อที่ 2 บทบาทของผู้บริโภค
หัวข้อที่ 3 การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน
2. ครูยกตัวอย่างผลงานที่นำเสนอด้วยรูปแบบโครงการอย่างง่าย ที่นักเรียนรุ่นพี่ ทำไว้ในเรื่อง
ที่นักเรียนสนใจ และอธิบายขั้นตอนการทำงาน และลักษณะงานที่ได้รับมอบหมายให้นักเรียนทั้งชั้นฟัง
3. ครูให้ความรู้เกี่ยวกับการพิจารณาแหล่งสารสนเทศที่สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการ
4. ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันคิดว่าควรจะไปหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการได้จากแหล่ง
สารสนเทศอะไรบ้าง เช่น
 - แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน (ห้องสมุดโรงเรียน สหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียน
ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต มุมหนังสือในห้องเรียน สวนสมุนไพร ศูนย์การเรียนรู้
เศรษฐกิจพอเพียง ธนาคารขยะรีไซเคิลในโรงเรียน ฯลฯ)
 - แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน (ห้องสมุดประชาชน วัด ตลาด สถานประกอบการ
ร้านค้า สื่อบุคคล เช่น ผู้ปกครอง แม่ค้า ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยากรภายนอก ฯลฯ)
5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มพิจารณาเลือกแหล่งสารสนเทศที่มีความเป็นไปได้ในการหาข้อมูลของ
กลุ่มตน แล้วเลือกแหล่งที่คิดว่าเหมาะสมที่สุด

6. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันระดมสมอง และเลือกแหล่งที่คิดว่าดีที่สุดที่คิดว่าสามารถหาข้อมูลได้ตามที่ต้องการ ใบกิจกรรมที่ 1.4

7. แบ่งหน้าที่กันไปค้นคว้าหาข้อมูลตามหัวข้อที่กลุ่มจับสลากได้

กิจกรรมที่ 3

ชื่อกิจกรรม : **รู้วิธีและใช้เครื่องมือค้นหาสารสนเทศ**

เวลา 2 ชั่วโมง

มาตรฐานที่ 2 นักเรียนรู้และเข้าถึงแหล่งสารสนเทศและใช้เครื่องมือค้นหาสารสนเทศ นักเรียนผู้รู้สารสนเทศรู้และสามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศที่สอดคล้องและเหมาะสมกับประเด็นที่ต้องการเรียนรู้ มีความรู้ ความเข้าใจ วัตถุประสงค์ ขอบเขต ข้อดีและข้อจำกัดของแหล่งสารสนเทศ รู้วิธีและใช้เครื่องมือค้นหาสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศ และสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อค้นหาสารสนเทศที่ต้องการได้

ตัวชี้วัดที่ 3) นักเรียนใช้บัตรรายการ/โอแพ็กของห้องสมุดเพื่อสืบค้นหนังสือและสื่อการเรียนรู้ในห้องสมุดได้

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ให้นักเรียน

1. สามารถกำหนดคำค้นอย่างง่ายได้
2. สามารถปฏิบัติการค้นหาสารสนเทศตามที่ต้องการได้
3. สามารถใช้เครื่องมือค้นหาสารสนเทศได้
4. เลือกและค้นคืนสารสนเทศที่ถูกต้องได้
5. เลือกหนังสือและสื่อการเรียนรู้จากการสืบค้นในห้องสมุดและห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ได้

คอมพิวเตอร์ได้

สื่อ /อุปกรณ์ : ใบกิจกรรมที่ 1.5, 1.6 แบบประเมินที่ 2

เครื่องคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์) ฯลฯ

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ให้สมาชิกในกลุ่มปรึกษาหารือกันเพื่อวางแผนก่อนจะทำการค้นคว้าโดยมีครูคอยให้คำแนะนำ ซึ่งแต่ละกลุ่มจะต้องรู้ว่า....

- กลุ่มของตัวเองได้หัวข้ออะไร
- ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องอะไร
- จะตั้งคำถามว่าอย่างไร
- จะใช้คำสำคัญ สำหรับการค้นคว้าคำว่าอะไรบ้าง
- มีจำนวนหัวข้อที่เกี่ยวข้องอะไรบ้าง (หัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย)

โดยให้ทำกิจกรรม ใบกิจกรรมที่ 1.5

2. ครูแนะนำวิธีการหาข้อมูลที่ต้องการจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น จากเว็บไซต์ google.co.th

3. แบ่งหน้าที่กันไปค้นคว้าหาข้อมูลตามหัวข้อย่อยที่กลุ่มเสนอ

4. นักเรียนแต่ละคนปฏิบัติการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต โดยใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ของโรงเรียน เพื่อหาข้อมูลที่ต้องการ พร้อมทั้งจดบันทึก หรือส่งพิมพ์ในหัวข้อที่คิดว่าตรงกับความต้องการให้ได้มากที่สุด และต้องไม่ลืมเขียนชื่อเว็บไซต์ที่ปรากฏด้วย ตามแบบฟอร์มในใบกิจกรรมที่ 1.6

กิจกรรมที่ 4

ชื่อกิจกรรม : เลือกสารสนเทศที่ต้องการ

เวลา 2 ชั่วโมง

มาตรฐานที่ 3 นักเรียนสามารถวิเคราะห์ ประเมิน และเลือกสารสนเทศที่ต้องการ นักเรียนผู้รู้สารสนเทศมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถคิดวิเคราะห์และประเมินสารสนเทศในด้านความถูกต้องเที่ยงตรง ความเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการ ความครบถ้วนสมบูรณ์ ความทันสมัย และสามารถประยุกต์เกณฑ์เหล่านี้ในการเลือกสารสนเทศที่ต้องการได้

ตัวชี้วัดที่ 4) นักเรียนเลือกหนังสือและสื่อการเรียนรู้จากการสืบค้นในห้องสมุดได้อย่างมีเหตุผล

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ นักเรียน

1. เลือกหนังสือและสื่อการเรียนรู้จากการสืบค้นในห้องสมุดได้
2. สามารถปฏิบัติการค้นหาสารสนเทศตามที่ต้องการได้
3. มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับส่วนต่างๆในหน้าปกของหนังสือ
4. สามารถใช้หน้าสารบัญในการค้นหาสารสนเทศตามที่ต้องการได้
5. เลือกและค้นคืนสารสนเทศที่ถูกต้องได้

สื่อ /อุปกรณ์ : หนังสือ เอกสาร ห้องสมุด ใบกิจกรรมที่ 1.7 แบบประเมินที่ 3

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ครูให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 เข้าเรียนที่ห้องสมุดในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ครูยกหนังสือขึ้นมา 1 เล่มและสุ่มถามนักเรียนด้วยคำถามต่างๆ ดังนี้
 - หนังสือเล่มนี้มีชื่อเรื่องอะไร
 - ใครแต่งหนังสือเล่มนี้
 - พิมพ์ครั้งที่เท่าไร
 - นักเรียนคิดว่าหนังสือเล่มนี้พิมพ์ที่ไหน (จังหวัดที่ตั้งของสำนักพิมพ์)
 - สำนักพิมพ์อะไร จะสังเกตได้อย่างไร (สัญลักษณ์ของบริษัทหรือสำนักพิมพ์)
2. ครูยกตัวอย่างหนังสือมา 2 เล่ม พร้อมสุ่มนักเรียนมา 2 คน มาช่วยครูเปิดหาเนื้อหาในหนังสือตามที่ครูบอก
3. นักเรียนทั้งชั้นร่วมกันสังเกตเพื่อนทั้ง 2 คนว่าใครสามารถพบเนื้อหาที่ต้องการก่อนและใครปฏิบัติได้ถูกต้อง สังเกตจากอะไร จากนั้นจึงให้เพื่อนคนดังกล่าวที่ปฏิบัติถูกต้องนั้นอธิบายขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติให้เพื่อนทั้งชั้นฟัง

4. ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มช่วยกันค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ สื่อฯ หรือเอกสารต่างๆ ในห้องสมุด ตามหัวข้อที่ตนได้รับผิดชอบให้ได้มากที่สุด พร้อมทั้งเขียนรายการบรรณานุกรมตามแบบฟอร์มที่กำหนดไว้ในใบกิจกรรมที่ 1.7

5. สมาชิกแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่หาได้มารวมกัน แล้วร่วมกันพิจารณาว่าข้อมูลเพียงพอต่อความต้องการในการทำงานขั้นต่อไปหรือไม่ ถ้ายังไม่พอให้หาเพิ่มเติม หากเพียงพอแล้วเตรียมดำเนินการขั้นต่อไป

กิจกรรมที่ 5

ชื่อกิจกรรม : นำไปใช้อย่างไรให้เกิดประโยชน์

เวลา 2 ชั่วโมง

มาตรฐานที่ 4 นักเรียนสามารถรวบรวม จัดระบบและสังเคราะห์สารสนเทศ นักเรียนผู้รู้สารสนเทศสามารถรวบรวม จำแนก แยกแยะ จัดกลุ่มสารสนเทศตามประเด็นที่ต้องการ และใช้สารสนเทศได้ตามวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะในการเรียนรู้และดำรงชีวิต

ตัวชี้วัดที่ 5) นักเรียนเขียนผังความคิดจากสารสนเทศที่ผ่านการประเมินและเลือกได้

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. จัดเรียงหรือรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ได้
2. จำแนก แยกแยะ จัดกลุ่มสารสนเทศที่หามาได้
3. เขียนผังความคิดจากสารสนเทศที่ผ่านการเลือกประเมินสารสนเทศได้

สื่อ / อุปกรณ์ : แบบประเมินเว็บไซต์ แบบประเมินที่ 4 กระดาษชาร์ทอ่อน ปากกาเคมี ฯลฯ

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. สมาชิกในกลุ่มช่วยกันคิดและเปรียบเทียบข้อแตกต่างของสารสนเทศที่รวบรวมมาได้ทั้งข้อความและรูปภาพ แล้วจัดกลุ่มสารสนเทศตามเนื้อหาหรือหัวข้อให้ชัดเจน
2. เขียนข้อสรุป ทบทวนเหตุผล ที่เลือกสารสนเทศนั้นๆ ไปใช้เป็นข้อสรุป โดยทำในแบบประเมินที่ 4 และแบบประเมินเว็บไซต์
3. เขียนผังความคิดจากสารสนเทศที่ผ่านการเลือกประเมินในกลุ่มของตนเองใส่ลงในกระดาษชาร์ทอ่อน แล้วเตรียมดำเนินการขั้นต่อไป

กิจกรรมที่ 6

ชื่อกิจกรรม : สร้างสรรค์ผลงาน

เวลา 3 ชั่วโมง

มาตรฐานที่ 5 นักเรียนสามารถใช้สารสนเทศ ผลิต และนำเสนอผลงานสารสนเทศได้อย่างสร้างสรรค์ นักเรียนผู้รู้สารสนเทศสามารถบูรณาการสารสนเทศที่ได้ไปสร้างความรู้ และผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ สื่อสาร นำเสนอ เผยแพร่และแลกเปลี่ยนได้

ตัวชี้วัดที่ 6) นักเรียนนำผังความคิดมานำเสนอโดยการพูด หรือการเขียนได้

มาตรฐานที่ 6 นักเรียนมีจริยธรรม เคารพกฎหมายและมีความรับผิดชอบต่อสังคมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศ นักเรียนผู้รู้สารสนเทศมีจริยธรรมในการแสวงหา การเข้าถึง และการใช้สารสนเทศ ปฏิบัติตามกฎหมายและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศ เคารพลิขสิทธิ์ ทรัพย์สินทางปัญญา เสรีภาพทางปัญญาและสิทธิส่วนบุคคล

ตัวชี้วัดที่ 7) นักเรียนระบุที่มาของสารสนเทศได้

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้นักเรียน

1. นำฝั่งความคิดมานำเสนอโดยการพูด รายงานหน้าชั้นเรียนและจัดทำเป็นรายงานอย่างง่าย
2. รวบรวมบรรณานุกรมและเขียนอ้างอิงได้
3. บูรณาการสารสนเทศเข้ากับความรู้เดิม
4. แลกเปลี่ยนความรู้และสารสนเทศกับบุคคลอื่นได้

สื่อ /อุปกรณ์ : แบบประเมินที่ 6 และแบบประเมินที่ 7 กระดาษ สี ดอกไม้ตกแต่ง คอมพิวเตอร์ ปากกาเคมี กระดาษกาวสองหน้า ฝั่งความคิดจากกลุ่มต่างๆ รายงานอย่างง่าย ฯลฯ

วิธีดำเนินการ

1. ครูชี้ให้เห็นความสำคัญของการจัดการข้อมูลขั้นสุดท้าย ว่าหลังจากที่รวบรวมข้อมูลต่างๆ ได้ครบถ้วนแล้วจะนำเสนอให้เพื่อนกลุ่มอื่นๆ สนใจ และเข้าใจในข้อมูลที่เรากำลังตั้งใจค้นคว้ามาได้อย่างไร
2. เตรียมนำเสนอผลงาน โดยกำหนดให้นำเสนอทีละกลุ่ม และให้เพื่อนกลุ่มอื่น ที่ไม่ได้นำเสนอเป็นคนประเมินผลงานให้ โดยใช้แบบประเมินที่ 6
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม นำฝั่งความคิดมานำเสนอโดยการพูด รายงานหน้าชั้นเรียน
4. วางแผนการจัดวางโครงเรื่องและจัดทำเป็นรายงานอย่างง่าย ส่งครูหลังจากที่นำเสนอเสร็จ พร้อมทั้งให้แต่ละกลุ่มติดฝั่งความคิดของกลุ่มตนเองไว้หลังห้องเรียน เป็นป้ายนิเทศ

การประเมินกิจกรรม

1.ประเมินจากการทำงานกลุ่ม จากใบงานและการนำเสนอของของกลุ่ม
เกณฑ์การให้คะแนน

- 1.1 ประเมินจากการเขียนตอบคำถาม การรู้สารสนเทศ
 - ใบกิจกรรมที่ 1.1 แบ่งกลุ่มนักเรียน
 - ใบกิจกรรมที่ 1.2 ผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน
 - ใบกิจกรรมที่ 1.3 ข้อมูลอยู่ไหน
 - ใบกิจกรรมที่ 1.4 จะหาข้อมูลได้จากแหล่งใด
 - ใบกิจกรรมที่ 1.5 วางแผนก่อนการค้นคว้า
 - ใบกิจกรรมที่ 1.6 เข้าถึงแหล่งเทคโนโลยีสารสนเทศ
 - ใบกิจกรรมที่ 1.7 แหล่งสืบค้นห้องสมุด

- 1.2 เกณฑ์การให้คะแนนเป็นรายกลุ่ม โดยพิจารณาดังต่อไปนี้
- ทำงานเสร็จทันเวลา 4 คะแนน
 - ความร่วมมือในกลุ่ม 4 คะแนน
 - ผลงาน / ความสำเร็จ 4 คะแนน
 - ความถูกต้องของข้อมูล 4 คะแนน
 - การนำเสนอ 4 คะแนน
- รวมเป็น 20 คะแนน

แบบประเมินที่ 1
ประกอบแผนกิจกรรมที่ 2

เรื่อง : จะหาข้อมูลได้จากแหล่งใด

กลุ่มที่ชื่อกลุ่ม

วันที่ประเมิน.....

ข้อ	รายการ	คำตอบ	
		ใช่	ไม่ใช่
1	เข้าใจงานที่ได้รับมอบหมาย		
2	เลือกหัวข้อเรื่องที่จะต้องค้นคว้าข้อมูล		
3	พิจารณาเลือกแหล่งที่ต้องการค้นคว้า		
4	บอกแหล่งที่จะค้นคว้าหาข้อมูล		
5	พร้อมที่จะค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต		

- ผ่าน นักเรียนสามารถผ่านไปทำกิจกรรมที่
- ไม่ผ่าน (ถ้าไม่ผ่านให้ระบุสาเหตุและกิจกรรมที่ต้องทำเพิ่มเติม)

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน
(.....)

.....

แบบประเมินที่ 2
ประกอบแผนกิจกรรมที่ 3

เรื่อง : รู้วิธีและใช้เครื่องมือค้นหาสารสนเทศ

กลุ่มที่ชื่อกลุ่ม

วันที่ประเมิน.....

ข้อ	รายการ	คำตอบ	
		ใช่	ไม่ใช่
1	ปรึกษากันในกลุ่มก่อนค้นคว้าข้อมูล		
2	แบ่งหน้าที่ในการค้นคว้าข้อมูล		
3	สามารถเข้าค้นหาจาก google.co.th		
4	พบรายการหรือข้อมูลที่ต้องการจาก google.co.th		
5	จัดเก็บชื่อเว็บไซต์		

ผ่าน นักเรียนสามารถผ่านไปทำกิจกรรมที่

ไม่ผ่าน (ถ้าไม่ผ่านให้ระบุสาเหตุและกิจกรรมที่ต้องทำเพิ่มเติม)

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน
(.....)

.....

แบบประเมินที่ 3
ประกอบแผนกิจกรรมที่ 4

เรื่อง : เลือกสารสนเทศที่ต้องการ

กลุ่มที่ชื่อกลุ่ม

วันที่ประเมิน.....

ข้อ	รายการ	คำตอบ	
		ใช่	ไม่ใช่
1	เอกสารที่ค้นคว้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ค้นคว้า		
2	แยกบันทึก URL ของเว็บไซต์ไว้ในใบกิจกรรมแต่ละใบ		
3	นำข้อมูลที่ได้จากการเรียนไปใช้ในวิชาอื่น		
4	ข้อมูลที่ได้ตรงกับที่ต้องการ		
5	รวมเนื้อหาเข้าด้วยกัน		
6	เขียนหลักฐานและแหล่งข้อมูลอ้างอิง		
7	ทบทวนแหล่งข้อมูลและบรรณานุกรมเพิ่มเติม		
8	สรุปข้อมูลทั้งหมดได้อย่างถูกต้อง		
9	เขียนบรรณานุกรมได้ถูกต้อง		
10	ตอบคำถามในใบงานครบทุกข้อ		

- ผ่าน นักเรียนสามารถผ่านไปทำกิจกรรมที่
- ไม่ผ่าน (ถ้าไม่ผ่านให้ระบุสาเหตุและกิจกรรมที่ต้องทำเพิ่มเติม)

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน
(.....)

.....

แบบประเมินที่ 4
ประกอบแผนกิจกรรมที่ 5

เรื่อง : นำไปใช้อย่างไรให้เกิดประโยชน์

กลุ่มที่ชื่อกลุ่ม

วันที่ประเมิน.....

ข้อ	รายการ	คำตอบ	
		ใช่	ไม่ใช่
1	เข้าใจว่าต้องหาข้อมูลเพื่อตอบคำถามเฉพาะในส่วนที่กลุ่มตนเองรับผิดชอบในการค้นคว้า		
2	ข้อมูลที่หามาได้เพียงพอกับการทำกิจกรรม		
3	เขียนเกี่ยวกับเรื่องที่ตนเองค้นคว้าได้ชัดเจน		
4	ตอบคำถามได้อย่างพอเพียง		
5	เพิ่มข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้า		
6	จดบันทึกและย่อความจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง		
7	เขียนเรื่องที่ได้รับมอบหมายตามที่ระบุในกิจกรรม		
8	ร่วมกันเขียนและรวบรวมความคิดในการทำงานกลุ่ม		
9	จัดหมวดหมู่ข้อมูล		
10	คิดรูปแบบวิธีการนำเสนอผังความคิด		

- ผ่าน นักเรียนสามารถผ่านไปทำกิจกรรมที่
- ไม่ผ่าน (ถ้าไม่ผ่านให้ระบุสาเหตุและกิจกรรมที่ต้องทำเพิ่มเติม)

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน
(.....)

.....

แบบประเมินที่ 5
ประกอบแผนกิจกรรมที่ 5

เรื่อง : นำไปใช้อย่างไรให้เกิดประโยชน์ (การประเมินเว็บไซต์)

กลุ่มที่ชื่อกลุ่ม

วันที่ประเมิน.....

ภาระงาน \Rightarrow ให้นักเรียนประเมินเว็บไซต์ที่ใช้ในการสืบค้นข้อมูล โดยศึกษาจากรายการต่อไปนี้

ชื่อเว็บไซต์ : 1 <http://www.....>

ข้อ	รายการ	คำตอบ	
		ใช่	ไม่ใช่
1	นักเรียนพบข้อมูลที่ต้องการในเว็บไซต์		
2	นักเรียนอ่านแล้วเข้าใจข้อมูลที่หามาได้		
3	นักเรียนพบข้อมูลที่จะนำมาใช้ประโยชน์		
4	ภาพต่างๆในเว็บไซต์ทำให้นักเรียนเข้าใจข้อมูล		
5	มีการโฆษณาในเว็บไซต์		
6	โฆษณารบกวนการอ่านหรือทำความเข้าใจข้อมูลของนักเรียน		
7	ชื่อเรื่องของแต่ละหัวข้อตรงกับเนื้อหา		
8	นักเรียนรู้ว่าผู้แต่งได้ใส่ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องลงไป		
9	นักเรียนจะแนะนำเว็บไซต์นี้กับเพื่อน		
10	นักเรียนจะให้คะแนนเว็บไซต์นี้เท่าไร ตั้งแต่ 1- 10 (1=แย่ที่สุด 10 = ดีที่สุด)	() 1() 2 () 3() 4() 5 () 6() 7() 8() 9() 10	

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

(.....)

.....

แบบประเมินที่ 6
ประกอบแผนกิจกรรมที่ 6

เรื่อง : สร้างสรรค์ผลงาน (การนำเสนอผังความคิด)

กลุ่มที่ชื่อกลุ่ม

วันที่ประเมิน.....

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1	ความถูกต้อง / ชัดเจนของเนื้อหา				
2	บุคลิกภาพ / น้ำเสียงของผู้นำเสนอ				
3	ความคิดสร้างสรรค์				
4	หลักฐานในการค้นคว้า				
5	ความชัดเจนในการสรุป				
รวม					

เกณฑ์คุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16-20	ดีมาก
11-15	ดี
6-10	พอใช้
1-5	ปรับปรุง

สรุปเกณฑ์คุณภาพ.....

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน
(.....)

.....

แบบประเมินที่ 7
ประกอบแผนกิจกรรมที่ 6

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

กลุ่มที่ชื่อกลุ่ม

วันที่ประเมิน.....

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1	ทำงานเสร็จทันเวลา				
2	ความร่วมมือในกลุ่ม				
3	ผลงาน / ความสำเร็จ				
4	ความถูกต้องของข้อมูล				
5	การนำเสนอ				
รวม					

เกณฑ์คุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16-20	ดีมาก
11-15	ดี
6-10	พอใช้
1-5	ปรับปรุง

สรุปเกณฑ์คุณภาพ.....

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน
(.....)

.....

บันทึกผลหลังทำกิจกรรม

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)
...../...../.....

กิจกรรมผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบและผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน
 ใบบิจกรรมที่ 1.1 แบ่งกลุ่มนักเรียน
 กลุ่มที่

สมาชิกในกลุ่ม

- 1.....ประธาน
- 2.....รองประธาน
- 3.....กรรมการ
- 4.....กรรมการ
- 5.....เลขานุการกลุ่ม

กิจกรรมผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบและผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน
 ใบกิจกรรม 1.2 ผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน
 กลุ่มที่

ให้นักเรียนหาฉลากสินค้ามาที่นักเรียนใช้อยู่เป็นประจำ 3 ชนิดมาศึกษา แล้วตอบคำถามดังนี้
ฉลากสินค้า 1

1. ประเภทของสินค้า คือ.....
2. มาตรฐานของสินค้าที่ปรากฏในฉลาก คือ.....
3. วัน เดือน ปี ที่ผลิตสินค้า.....
4. วัน เดือน ปี ที่หมดอายุ.....
5. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้สินค้า คือ.....

ฉลากสินค้า 2

1. ประเภทของสินค้า คือ.....
2. มาตรฐานของสินค้าที่ปรากฏในฉลาก คือ.....
3. วัน เดือน ปี ที่ผลิตสินค้า.....
4. วัน เดือน ปี ที่หมดอายุ.....
5. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้สินค้า คือ.....

ฉลากสินค้า 3

1. ประเภทของสินค้า คือ.....
2. มาตรฐานของสินค้าที่ปรากฏในฉลาก คือ.....
3. วัน เดือน ปี ที่ผลิตสินค้า.....
4. วัน เดือน ปี ที่หมดอายุ.....
5. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้สินค้า คือ.....

สรุป คุณค่าและประโยชน์ของผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน

1.ต่อตนเอง.....

.....

2.ต่อครอบครัว.....

.....

3.ต่อสังคม.....

.....

กิจกรรมผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบและผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน
 ใบบริการ 1.3 ข้อมูลยูเอ็น
 กลุ่มที่

หัวข้อที่ได้ คือ

แหล่งข้อมูลที่จะค้นคว้า (ทำเครื่องหมาย / ใน ♥ แหล่งข้อมูลที่จะค้นคว้า)

ห้องสมุดโรงเรียน มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องสมุดประชาชน ฯลฯ

สหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ฯลฯ

ภูมิปัญญาชาวบ้าน วิทยากรภายนอก ฯลฯ

ตลาด ร้านค้า โรงงานน้ำตาล โรงงานแป้งมัน ฯลฯ

แหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ภูเขา น้ำตก ป่าไม้ สัตว์ป่า ฯลฯ

ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต

กิจกรรมผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบและผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน
 ใบบกิจกรรมที่ 1.4 จะหาข้อมูลได้จากแหล่งใด
 กลุ่มที่

ข้อมูล.....
 แหล่งข้อมูล.....

ข้อมูล.....
 แหล่งข้อมูล.....

ข้อมูล.....
 แหล่งข้อมูล.....

ข้อมูล.....
 แหล่งข้อมูล.....

ข้อมูล.....
 แหล่งข้อมูล.....

กิจกรรมผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบและผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน
 ใบบิจกรรมที่ 1.5 วางแผนก่อนการค้นคว้า
 กลุ่มที่

1. หัวข้อที่ได้ คือ.....

2. คำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง คือ.....

3. หัวข้อใหญ่ คือ.....

4. หัวข้อย่อย คือ.....

5. จะใช้คำสืบค้นว่าอะไร 1.
 2.....

กิจกรรมผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบและผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน
 ใบกิจกรรมที่ 1.6 เข้าถึงแหล่งเทคโนโลยีสารสนเทศ
 กลุ่มที่

หัวข้อ

สิ่งที่สืบค้นมาได้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

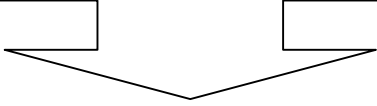
ที่มา : เรื่อง ค้นคืนเมื่อวันที่.....

จาก www.....

ลงชื่อ.....ผู้สืบค้น
 (.....)

กิจกรรมผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบและผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน
ใบกิจกรรมที่ 1.7 แหล่งสืบค้นห้องสมุด
กลุ่มที่

หัวข้อ

สิ่งที่ค้นมาได้

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ชื่อผู้แต่ง..... ชื่อเรื่องพิมพ์ครั้งที่
สถานที่พิมพ์..... สำนักพิมพ์.....ปีพิมพ์.....หน้าที่ยปรากฏ.....

ลงชื่อ.....ผู้สืบค้น
(.....)

**แบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ สารสนเทศศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2556
โรงเรียนนิคมกุนารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์**

คำชี้แจง

- 1.แบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ สารสนเทศศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฉบับนี้ ใช้สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ประเมินความถูกต้อง เหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ
- 2.แบบประเมินมีทั้งหมด 6 ข้อ
- 3.โปรดทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพื่อจะได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และพัฒนาเครื่องมือต่อไป ซึ่งมีระดับความคิดเห็น 5 ระดับดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
เหมาะสมมาก	ให้ 4 คะแนน
เหมาะสมปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
เหมาะสมน้อย	ให้ 2 คะแนน
เหมาะสมน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

ตัวอย่างการตอบ

ข้อที่	องค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	สาระสำคัญมีความชัดเจน สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา/...

ความหมาย

- ข้อ 1. สาระสำคัญมีความชัดเจน สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาอยู่ในระดับมาก

ตาราง 14 แบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ สารสนเทศศาสตร์
เรื่อง ผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบและผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน

ข้อที่	องค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	สาระสำคัญมีความชัดเจน สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา
2.	มีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน
3.	มีการกำหนดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศทั้ง 6 กิจกรรมได้เหมาะสม
4.	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ อย่างหลากหลายเหมาะสม ครอบคลุม 6 มาตรฐาน 7 ตัวชี้วัด
5.	วัสดุ สื่อ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศมีความน่าสนใจเหมาะสมกับเวลาและวัยของผู้เรียน
6.	มีเกณฑ์การวัดและประเมินผลกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศอย่างชัดเจน
	รวม					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่เดือนพ.ศ.

ภาคผนวก ค
แบบวัดการรู้สารสนเทศและผลประเมินแบบวัดจากผู้เชี่ยวชาญ

**แบบวัดการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระเศรษฐศาสตร์
โรงเรียนนิคมกฤณารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์**

คำชี้แจง

1. แบบวัดการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียน ประเมินผลการรู้สารสนเทศของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ ด้วยแบบวัดการรู้สารสนเทศ

2. แบบวัดการรู้สารสนเทศมีทั้งหมด 40 ข้อ

3. โปรดทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเพื่อจะได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลการรู้สารสนเทศของนักเรียนต่อไป ซึ่งจำแนกเป็น 2 ระดับดังนี้

1. ตอบใช่ หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือนักเรียนเคยปฏิบัติ

2. ตอบไม่ใช่ หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นหรือนักเรียนไม่เคยปฏิบัติ

ตัวอย่างการตอบ

ข้อความ	สภาพการรู้สารสนเทศ	
	ตอบใช่	ตอบไม่ใช่
<p>มาตรฐานที่ 1.รู้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของสารสนเทศ</p> <p>ตัวชี้วัด 1) นักเรียนบอกประโยชน์ของสารสนเทศได้</p> <p>1.นักเรียนใช้ข้อมูลผู้บริโภคที่รู้เท่าทันในการซื้อสินค้าจากร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน</p>/.....

ความหมาย

ข้อ 1.นักเรียนใช้ข้อมูลผู้บริโภคที่รู้เท่าทันในการซื้อสินค้าจากร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน ตอบใช่

ตาราง 15 แบบวัดการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระเศรษฐศาสตร์

ข้อความ	สภาพการรู้สารสนเทศ	
	ตอบใช่	ตอบไม่ใช่
มาตรฐานที่ 1.นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของสารสนเทศ ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต		
ตัวชี้วัด 1) นักเรียนบอกประโยชน์ของสารสนเทศได้		
1.นักเรียนใช้ข้อมูลผู้บริโภคที่รู้เท่าทันในการซื้อสินค้าจากร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน
2.นักเรียนดูมาตรฐานของสินค้าที่ปรากฏในฉลากสินค้าทุกครั้งที่มีการซื้อสินค้าบริโภคและอุปโภค
3.นักเรียนใช้สารสนเทศเพื่อประโยชน์ในด้านการเรียน/ส่วนคุณพ่อคุณแม่ใช้สารสนเทศในด้านการประกอบอาชีพ
4.นักเรียนตั้งใจเรียนและขอศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ไม่ถือว่าเป็นการเรียนรู้สารสนเทศ
5.ประโยชน์ของผู้บริโภคที่รู้เท่าทันต่อตนเองคือไม่หลงเชื่อกับการโฆษณาสินค้าที่ไม่เป็นความจริง
6.ประโยชน์ของผู้บริโภคที่รู้เท่าทันต่อครอบครัวคือปรึกษาในการเลือกบริโภคสินค้า ได้สินค้าที่ประหยัด มีเงินออมสำหรับครอบครัว
7.การที่นักเรียนจะซื้อสินค้าและบริการจะต้องพิจารณาฉลากสินค้าก่อนว่ามีส่วนประกอบอะไรและหมดอายุการใช้งานเมื่อใด
8.ประโยชน์ของผู้บริโภคที่รู้เท่าทันต่อสังคมคือทุกคนได้รับสินค้าและบริการที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน สังคมมีความสุข
มาตรฐานที่ 2.นักเรียนรู้และเข้าถึงแหล่งสารสนเทศและใช้เครื่องมือค้นสารสนเทศ		
ตัวชี้วัด 2) นักเรียนบอกแหล่งสารสนเทศใกล้ตัวที่จะสามารถค้นหาข้อมูลได้อย่างน้อย 1 แหล่ง		

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อความ	สภาพการเรียนรู้สารสนเทศ	
	ตอบใช่	ตอบไม่ใช่
ตัวชี้วัด 3) นักเรียนใช้บัตรรายการ/โอแพ็กของห้องสมุดเพื่อ		
สืบค้นหนังสือและสื่อการเรียนรู้ในห้องสมุดได้		
9.แหล่งสารสนเทศที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียนคือห้องสมุดโรงเรียน
10.นักเรียนเดินทางไปทัศนศึกษาสถานศึกษาที่เช่น พิพิธภัณฑ์สิรินธร
จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ตรง		
11.แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ
คอมพิวเตอร์ สหกรณ์ร้านค้า มุมหนังสือในห้องเรียน ศูนย์การ		
เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ธนาคารขยะรีไซเคิลในโรงเรียน		
ฯลฯ		
12.แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน เช่น ห้องสมุดประชาชน วัด ตลาด
สถานประกอบการ ร้านค้า สื่อบุคคล เช่น แม่ค้า ภูมิปัญญาท้องถิ่น		
วิทยากรภายนอก ฯลฯ		
13.ตลาด ร้านค้า สถานประกอบการ เป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้บริโภค
14.นักเรียนสั่งพิมพ์ใบหัวข้อที่คิดว่าตรงกับความต้องการให้ได้มาก
ที่สุดและต้องไม่ลืมเขียนชื่อเว็บไซต์พร้อมกับวันเดือนปีที่สืบค้น		
15.นักเรียนต้องการค้นเรื่อง “ทรัพยากรธรรมชาติ” นักเรียนใช้
คำค้นว่า “ทรัพยากรป่าไม้”		
16.นักเรียนต้องการค้นเรื่อง “ปัจจัยการผลิต” นักเรียนใช้คำค้นว่า
“ผู้ประกอบการผลิต”		
17.นักเรียนใช้ google เมื่อต้องการค้นหาข้อมูลที่ครูสั่ง/มอบหมาย
มาตรฐานที่ 3.นักเรียนสามารถวิเคราะห์ ประเมิน และเลือก		
สารสนเทศที่ต้องการ		

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อความ	สภาพการรู้สารสนเทศ	
	ตอบใช่	ตอบไม่ใช่
19.นักเรียนพิจารณาเลือกหนังสือว่ามีเนื้อหาตรงกับเรื่องที่จะทำรายงานหรือไม่จากการดูหน้าสารบัญในเล่ม
20.นักเรียนมีวิธีการประเมินหนังสือจากผู้แต่ง ปีที่พิมพ์และเนื้อหาที่ตรงประเด็น
21.นักเรียนจะประเมินสารสนเทศที่ค้นได้จากเว็บไซต์ www (World Wide Web) ในเบื้องต้นจากเว็บโดเมน วันที่ปรับปรุงข้อมูล
22.เมื่อนักเรียนค้นหนังสือได้มากกว่า 1 เล่ม นักเรียนจะเลือกใช้หนังสือเล่มที่มีเนื้อหาตรงกับความต้องการมากที่สุด
23.หากนักเรียนค้นหาหนังสือในห้องสมุดไม่พบนักเรียนจะถามครูผู้ดูแลห้องสมุด
มาตรฐานที่ 4.นักเรียนสามารถรวบรวม จัดระบบและสังเคราะห์สารสนเทศ		
ตัวชี้วัด 5) นักเรียนเขียนผังความคิดจากสารสนเทศที่ผ่านการประเมินและเลือกได้		
24.ผังความคิด ใช้แสดงการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งระหว่างความคิดหลัก ความคิดรองและความคิดย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน
25.ระดมพลังสมองเขียนผังความคิดเรื่อง บทบาทของผู้ผลิต บทบาทของผู้บริโภคและการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน
26.วิเคราะห์ผังความคิดสารสนเทศให้ชัดเจน
27.นักเรียนเขียนผังความคิดจากสารสนเทศที่ผ่านการประเมินและเลือกในกลุ่มของตนใส่ลงในกระดาษชาร์ทอ่อน
มาตรฐานที่ 5.นักเรียนสามารถใช้สารสนเทศ ผลิต และนำเสนอผลงานสารสนเทศได้อย่างสร้างสรรค์		
ตัวชี้วัด 6) นักเรียนนำผังความคิดมานำเสนอโดยการพูด หรือการเขียนได้		

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อความ	สภาพการรู้สารสนเทศ	
	ตอบใช่	ตอบไม่ใช่
28.การนำเสนอผังความคิดจะทำให้เห็นเป็นภาพรวมของสารสนเทศ
29.ผู้เขียนรายงานต้องรู้แหล่งสารสนเทศ และทรัพยากรสารสนเทศ ซึ่งอยู่ในชั้นการรวบรวมสารสนเทศ
30.นักเรียนได้ทำรายงานบ่อยๆ จะเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ห้อย่าง มีระบบ
31.หัวข้อที่เหมาะสมในการทำรายงานมากที่สุดคือ บทบาทของ ผู้ผลิต บทบาทของผู้บริโภคและการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน
32.นักเรียนลำดับส่วนประกอบของรายงานได้คือ หน้าปก ปกใน คำนำ สารบัญ เนื้อหา บรรณานุกรม ภาคผนวก
33.นักเรียนนำหลักการในการบริโภคสินค้าและบริการที่ดีมาเขียน ผังความคิดได้โดยครอบคลุมถึง ความจำเป็น การมีประโยชน์ ความ ประหยัด ความปลอดภัย
34.นักเรียนนำหลักการและวิธีใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด มาเขียนผังความคิดได้ดังนี้ การลดปริมาณการใช้ การนำกลับมาใช้ ซ้ำอีก การซ่อมแซม การใช้สิ่งอื่นทดแทน
มาตรฐานที่ 6.นักเรียนมีจริยธรรม เคารพกฎหมายและมีความ รับผิดชอบต่อสังคมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศ ตัวชี้วัด 7) นักเรียนระบุที่มาของสารสนเทศที่นำมาใช้และไม่ คัดลอกผลงานของผู้อื่น		
35.บอกแหล่งข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาทุกครั้งที่นำมา ประกอบการเขียนรายงาน
36.สิ่งที่ต้องอ้างอิงเมื่อค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตคือ ผู้แต่ง/ชื่อ เจ้าของผลงาน ชื่อเรื่อง ชื่อเว็บไซต์ วันที่สืบค้น
37.การคัดลอกข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตมาโดยไม่ได้ระบุที่มาถือเป็น การผิดกฎหมายการละเมิดลิขสิทธิ์
38.เวลารายงานข่าวหน้าชั้นเรียนนักเรียนจะบอกชื่อหนังสือพิมพ์ และฉบับประจำวันที่ เดือน พ.ศ.ด้วย
39.นักเรียนก๊อปปี้การ์ตูนจากแผ่นซีดีที่ซื้อมาเพื่อให้เพื่อน ไม่เป็น การละเมิดกฎหมายลิขสิทธิ์
40.ผู้บริโภคไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการซื้อหรือการใช้สินค้าและ บริการสามารถร้องเรียนได้ที่ สายด่วน อย.1556 หรือสายด่วน สคบ.1166

ตาราง 16 เฉลยแบบวัดการรู้สารสนเทศ หลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	ใช่	21	ใช่
2	ใช่	22	ใช่
3	ใช่	23	ใช่
4	ไม่ใช่	24	ใช่
5	ใช่	25	ใช่
6	ใช่	26	ใช่
7	ใช่	27	ใช่
8	ใช่	28	ใช่
9	ใช่	29	ใช่
10	ใช่	30	ใช่
11	ใช่	31	ใช่
12	ใช่	32	ใช่
13	ใช่	33	ใช่
14	ใช่	34	ใช่
15	ใช่	35	ใช่
16	ใช่	36	ใช่
17	ใช่	37	ใช่
18	ใช่	38	ใช่
19	ใช่	39	ไม่ใช่
20	ใช่	40	ใช่

แบบสอบถามสภาพการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกฤณารายณ์ หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ประเมินความถูกต้องเหมาะสม ความสอดคล้องของเนื้อหา และภาษาที่ใช้ ดังตาราง 17

ตาราง 17 ผลการประเมินแบบสอบถามสภาพการรู้สารสนเทศ โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ผลการพิจารณา			รวม	\bar{X}	ผลการพิจารณา
	1	0	-1			
1.	3	-	-	3	1	ใช้ได้
2.	3	-	-	3	1	ใช้ได้
3.	2	1	-	2	.67	ใช้ได้
4.	1	2	-	1	.33	ใช้ไม่ได้
5.	3	-	-	3	1	ใช้ได้
6.	2	1	-	2	.67	ใช้ได้
7.	-	3	-	0	0	ใช้ไม่ได้
8.	3	-	-	3	1	ใช้ได้
9.	3	-	-	3	1	ใช้ได้
10.	1	2	-	1	.33	ใช้ไม่ได้
11.	-	3	-	0	0	ใช้ไม่ได้
12.	3	-	-	3	1	ใช้ได้

แบบวัดการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระเศรษฐศาสตร์ โรงเรียนนิคม
กุฉินารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ประเมินความถูกต้องเหมาะสม ความสอดคล้อง
ของแบบวัดการรู้สารสนเทศและแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ ดังตาราง 18

ตาราง 18 ผลการประเมินความสอดคล้องของข้อสอบกับมาตรฐานและตัวชี้วัด
เรื่องการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

มาตรฐาน	ข้อที่	ผลการพิจารณา			รวม	\bar{X}	ผลการ พิจารณา
		1	0	-1			
มาตรฐานที่ 1.นักเรียนตระหนักถึง ความสำคัญและความจำเป็นของ สารสนเทศ ในการเรียนรู้และการ ดำรงชีวิต ตัวชี้วัด 1) นักเรียนบอกประโยชน์ของ สารสนเทศได้	1	3			3	1	ใช้ได้
	2	3			3	1	ใช้ได้
	3	2	1		2	.67	ใช้ได้
	4	3			3	1	ใช้ได้
	5	3			3	1	ใช้ได้
	6	2	1		2	.67	ใช้ได้
	7	3			3	1	ใช้ได้
	8	3			3	1	ใช้ได้
	9	3			3	1	ใช้ได้
	10	1	2		1	.33	ใช้ไม่ได้
มาตรฐานที่ 2.นักเรียนรู้และเข้าถึงแหล่ง สารสนเทศและใช้เครื่องมือค้น สารสนเทศ ตัวชี้วัด 2) นักเรียนบอกแหล่ง สารสนเทศใกล้ตัวที่สามารถค้นหา ข้อมูลได้อย่างน้อย 1 แหล่ง ตัวชี้วัด 3) นักเรียนใช้บัตรรายการ/ โอแพ็กของห้องสมุดเพื่อสืบค้นหนังสือ และสื่อการเรียนรู้ในห้องสมุดได้	11	3			3	1	ใช้ได้
	12	1	2		1	.33	ใช้ไม่ได้
	13	3			3	1	ใช้ได้
	14	3			3	1	ใช้ได้
	15	3			3	1	ใช้ได้
	16	3			3	1	ใช้ได้
	17	2	1		2	.67	ใช้ได้
	18	3			3	1	ใช้ได้
	19	1	2		1	.33	ใช้ไม่ได้
	20	3			3	1	ใช้ได้

ตาราง 18 (ต่อ)

มาตรฐาน	ข้อที่	ผลการพิจารณา			รวม	\bar{X}	ผลการพิจารณา
		1	0	-1			
มาตรฐานที่ 3.นักเรียนสามารถวิเคราะห์ประเมิน และเลือกสารสนเทศที่ต้องการตัวชี้วัด 4) นักเรียนเลือกหนังสือและสื่อการเรียนรู้จากการสืบค้นในห้องสมุดได้อย่างมีเหตุผล	21	3			3	1	ใช้ได้
	22	1	2		1	.33	ใช้ไม่ได้
	23	3			3	1	ใช้ได้
	24	3			3	1	ใช้ได้
	25		3		0	0	ใช้ไม่ได้
	26	3			3	1	ใช้ได้
	27	3			3	1	ใช้ได้
	28	1	2		1	.33	ใช้ไม่ได้
มาตรฐานที่ 4.นักเรียนสามารถรวบรวมจัดระบบและสังเคราะห์สารสนเทศตัวชี้วัด 5) นักเรียนเขียนผังความคิดจากสารสนเทศที่ผ่านการประเมินและเลือกได้	29		3		0	0	ใช้ไม่ได้
	30	3			3	1	ใช้ได้
	31	3			3	1	ใช้ได้
	32	3			3	1	ใช้ได้
	33	3			3	1	ใช้ได้
	34	3			3	1	ใช้ได้
	35	3			3	1	ใช้ได้
มาตรฐานที่ 5.นักเรียนสามารถใช้สารสนเทศ ผลิต และนำเสนอผลงานสารสนเทศได้อย่างสร้างสรรค์ตัวชี้วัด 6) นักเรียนนำผังความคิดมานำเสนอโดยการพูด หรือการเขียนได้	36	3			3	1	ใช้ได้
	37	1	2		1	.33	ใช้ไม่ได้
	38	3			3	1	ใช้ได้
	39	3			3	1	ใช้ได้
	40	3			3	1	ใช้ได้
	41		3		0	0	ใช้ไม่ได้
	42	3			3	1	ใช้ได้
	43	3			3	1	ใช้ได้
มาตรฐานที่ 6.นักเรียนมีจริยธรรมเคารพกฎหมายและมีความรับผิดชอบต่อสังคมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศตัวชี้วัด 7) นักเรียนระบุที่มาของสารสนเทศที่นำมาใช้และไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น	44	3			3	1	ใช้ได้
	45	3			3	1	ใช้ได้
	46	1	2		1	.33	ใช้ไม่ได้
	47	3			3	1	ใช้ได้
	48	3			3	1	ใช้ได้
	49	3			3	1	ใช้ได้
	50	3			3	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ 0530.13/ 780

คณะวิทยาการสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม 44150

1 พฤศจิกายน 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์ หมู่ 2 จ. กาฬสินธุ์

คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยสาขาวิชาการจัดการแหล่งเรียนรู้ มีนิสิตระดับปริญญาโท คือ นางสาวสิริกร จิตภักดี ได้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “การจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สารสนเทศศาสตร์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แกมกาญจน์ สมประเสริฐศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ทั้งนี้ ใน การศึกษานิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกุฉินารายณ์หมู่ 2 โดยเริ่มเก็บข้อมูลในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2556 – ธันวาคม 2556 เพื่อนำไปจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาค้นคว้าอิสระให้มีความสมบูรณ์และมีคุณภาพ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิน บุตรดีสุวรรณ)
คณบดีคณะวิทยาการสารสนเทศ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะวิทยาการสารสนเทศ
โทรศัพท์/โทรสาร 0-4375-4359

ที่ ศธ 0530.13/ 779

คณะวิทยาการสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม 44150

1 พฤศจิกายน 2556

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนิคมกฤณารายณ์ หมู่ 2 จ. กาฬสินธุ์

คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยสาขาวิชาการจัดการแหล่งเรียนรู้ ซึ่งนางสิริกร จิตภักดี นิสิตระดับปริญญาโท ได้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “การจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกฤณารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สารสนเทศศาสตร์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แกมกาญจน์ สมประเสริฐศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในขณะนี้ คณะฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ก่อนที่ผู้ศึกษาจะดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ในโอกาสต่อไป ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิน บุตรดีสุวรรณ)
คณบดีคณะวิทยาการสารสนเทศ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะวิทยาการสารสนเทศ
โทรศัพท์/โทรสาร 0-4375-4359

ที่ ศธ 0530.13/ 779

คณะวิทยาการสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม 44150

1 พฤศจิกายน 2556

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนาโคไร่ประชาสรรค์ จ. กาฬสินธุ์

คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยสาขาวิชาการจัดการแหล่งเรียนรู้ ซึ่งนางสิริกร จิตภักดี นิสิตระดับปริญญาโท ได้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “การจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกฤณารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สารสนเทศศาสตร์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แกมกาญจน์ สมประเสริฐศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในขณะนี้ คณะฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ก่อนที่ผู้ศึกษาจะดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ในโอกาสต่อไป ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิน บุตรดีสุวรรณ)
คณบดีคณะวิทยาการสารสนเทศ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะวิทยาการสารสนเทศ
โทรศัพท์/โทรสาร 0-4375-4359

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะวิทยาการสารสนเทศ งานบัณฑิตศึกษา โทร.ภายใน 5178

ที่ ศธ 0530.13 / 2471

วันที่ 25 พฤศจิกายน 2556

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ด้วย นางสาวสิริกร จิตภักดี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการแหล่งเรียนรู้ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมกฤณารายณ์หมู่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ สารสนเทศศาสตร์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แกมกาญจน์ สมประเสริฐศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการนี้คณะฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า นางสาวน้ำลิน เทียบแก้ว บุคลากรในสังกัดท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ก่อนที่ผู้ศึกษาจะดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในโอกาสต่อไป ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิน บุตรดีสุวรรณ)

คณบดีคณะวิทยาการสารสนเทศ

ประวัติย่อผู้ศึกษา

ประวัติย่อผู้ศึกษา

ชื่อ นามสกุล	นางสิริกร จิตภักดี
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2513
จังหวัด และประเทศที่เกิด	จังหวัดกาฬสินธุ์ ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2531 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนห้วยผึ้งพิทยา อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2537 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกสังคมศึกษา วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2557 ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาวิชาการจัดการแหล่งการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนนิคมกฤตินารายณ์หมู่ 2 ตำบลนิคมห้วยผึ้ง อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ 46240
ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้	บ้านเลขที่ 138 หมู่ 12 ตำบลนิคมห้วยผึ้ง อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ 46240

